ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10. 2. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 25 ДИН

БРОЈ 1676

НИ ДРОИДИ НИСУ ОНО ШТО СУ НЕКАД БИЛИ!

ТАРДИ ЈЕ МРТАВ!

НИШТА ОД ЕСКАДРИ-ЛЕ!

ПРОГРАМИРАО МЕ ЈЕ ДА РАСПО-ЗНАЈЕМ СВА-КУ ВРСТУ!

КРАК!

ЗААААК!

РАТ ЗВЕЗДА: ТРЕЋИ ЗАКОН

Ripley

Веровали или не!

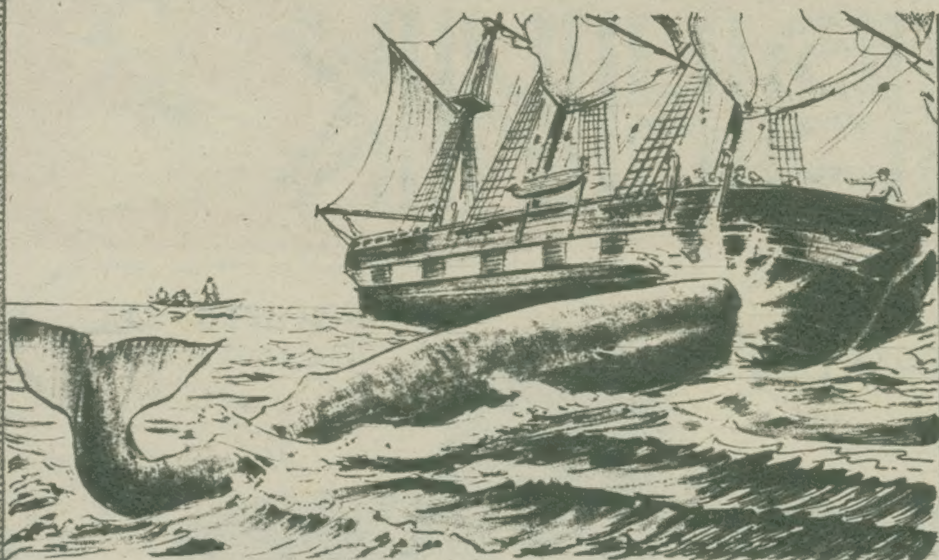

ЕСЕКС

АМЕРИЧКИ КИТОЛОВАЦ ЈЕ ПРВИ БРОД ТЕ ВРСТЕ КОГА ЈЕ ПОТОПИО СОПСТВЕНИ ПЛЕН. ДОГОДИЛО СЕ ТО 20. НОВЕМБРА 1820. ГОДИНЕ КАДА ЈЕ НА ОВАЈ БРОД ОД 238 ТОНА НАЛЕТЕО КИТ ДУГАЧАК 24,3 МЕТРА. ПОСАДА ЈЕ У ЧАМЦИМА ДО ОБАЛЕ ПРЕПЛОВИЛА 4500 МИЉА (7200 КМ), А ПРЕЖИВЕЛА ЈЕ САМО ЗАХВАЉУЈУЋИ КАНИБАЛИЗМУ.

СКУЛПТУРУ

МАЈКЕ СА ДЕТЕТОМ У НАРУЧЈУ ИСКЛЕСАЛА ЈЕ ПРИРОДА, А НАЛАЗИ СЕ КРАЈ ОШН ГРОУВА У ЊУ ЏЕРСИЈУ (САД).

НАЈМАЊИ ТЕЛЕФОНСКИ ИМЕНИК НА СВЕТУ

ИМА 32 СТРАНЕ. ДИМЕНЗИЈЕ СУ МУ 5,5 X 9,16 ЦМ, ТЕЖАК ЈЕ МАЊЕ ОД 30 ГРАМА, А У ЊЕМУ ЈЕ НАБРОЈАНО СВЕГА 500 ПРЕТПЛАТНИКА ИЗ ОКОЛИНЕ НЕВАДА СИТИЈА У КАЛИФОРНИЈИ (САД).

БЕРОЛ

МАЛО СРЕДЊЕВЕКОВНО СЕЛО НА СЕВЕРУ ФРАНЦУСКЕ СМЕШТЕНО ЈЕ НА ВРХУ ЈЕДНЕ ЛИТИЦЕ, А ВЕЛИКО ЈЕ КАО ТРИ ОСРЕДЊЕ ЗГРАДЕ.

Бранници за аутомобиле

С ПОЧЕТКА ОВОГ ВЕКА ПРОДАВАЛИ СУ СЕ ПОСЕБНО И МОГЛИ СУ ДА СЕ УГРАДЕ НА СВЕ ВРСТЕ КОЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● поларни медведи заузели су и неколико дана држали у „опсади" канадски град Черчил у заливу Хадсон. Ова најезда медведа уследила је због тога што на свом путу, који ове животиње редовно прелазе у време зимске сеобе, нису нашли на довољно хране. Грађани Черчила живели су у незапамћеном страху, а најтеже је било онима који су се затекли на улицама. Неки су

тако остали затворени у својим аутомобилима, други у телефонским говорницама, а забележен је чак и један смртни случај.

● ● ● виноградарски пуж омиљена је посластица у многим земљама Европе. Мађарска извози своје пужеве у Француску, Швајцарску и Западну Немачку. Само током прошле године Мађарска је извезла 1200 тона ових пужева.

● ● ● Пекинг се пре три хиљаде година звао Ђи и није се налазио ту где је данас већ седамдесет километара на југозапад. До овог открића недавно је дошла група кинеских археолога.

● ● ● амерички физиолог Лангман израдио је специјални респирометар помоћу кога може да се мери размена гасова при дисању – жирафе. Респирометар подсећа на ваљкасту маску и ставља се жирафи преко уста и носа.

● ● ● срећа је заиста била наклоњена Џеку Доверу, тридесетогодишњем раднику из Хансбурга у Пенсилванији (САД), оцу троје деце. Наиме, Џеки је сазнао да је на лотоу добио милион и девет стотина хиљада долара непосредно пошто је добио отказ. „Ово је најлепши новогодишњи поклон у мом животу", изјавио је срећни добитник.

● ● ● Хесус Фернандес из Севиље (Шпанија), пензионер, последњи пут када је преспавао ноћ имао је 29 година а

сада му је педесет девет и за све ово време није успео да трене чак ниједан сат. Хесус се до сада обратио за помоћ многим лекарима специјалистима, али ниједан није успео да прекине то његово тридесетогодишње бдење. Када дође време за спавање, Хесус одлази у постељу, ставља слушалице на уши и уз радио-програм дочекује јутро.

● ● ● седамдесетогодишња старица Едит Мерил која никада у животу није управљала авионом, успела је да спусти на један мали аеродром у Аризони туристички авион чији је пилот изненада добио срчани напад и изгубио свест. Када је видела шта се догодило, стара дама је одмах села на пилотско место и слушајући упутства која су јој стизала са контролног торња извела је савршено мекано спуштање, готово као неки искусни пилот.

● ● ● на шумовитом острву Свети Никола испред Будве гнезде се дивљи голубови (columba livia) и расте нарочита врста љиљана (lilium buthuense).

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ДОКЛЕ ЋЕ ДА СИЈА?

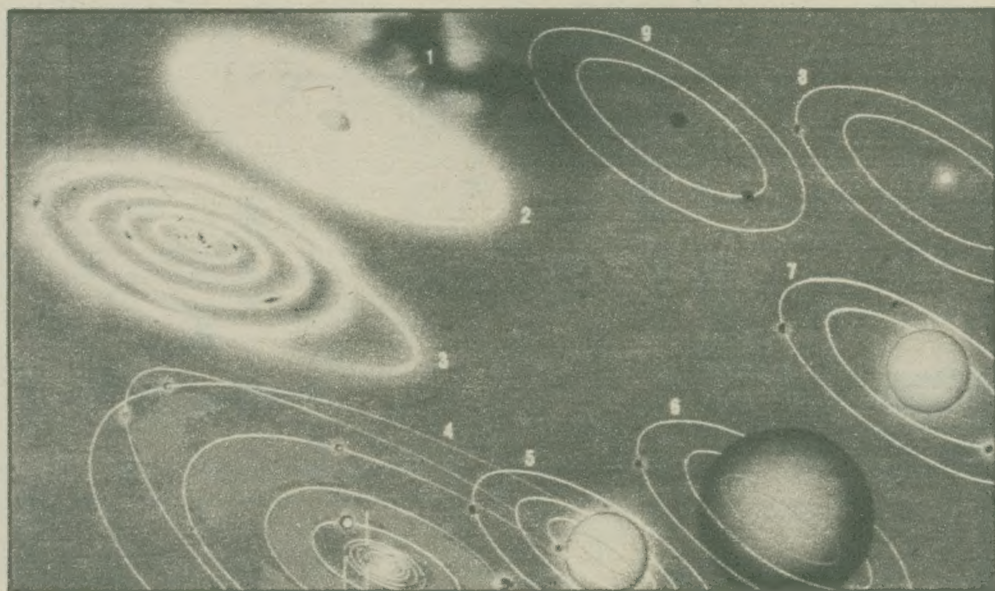

НИ СУНЦЕ НИЈЕ ВЕЧНО

Рођење и смрт Сунца: праоблак састављен од водоника и космичке прашине скупља се у куглу (1). Притисак и температура у његовом центру снажно расту, долази до атомске фузије која ослобађа енергију и Сунце постаје сјајна звезда (2). Од преостале прашине која кружи око централне звезде (3) формирају се планете (4). Још нене четири милијарде година наше Сунце ће непромењено сијати, а онда ће почети да се надима (5). За осам милијарди година достићи ће своје максимално ширење као „црвени џин" (6). Оно ће прогутати планете Меркур и Венеру и уништити живот на Земљи. Коначно ће се Сунце поново скупити (7), сабити се у „белог патуљка" (8), који ће се полако хладити и завршити као „црни патуљак" (9).

КАКО НАСТАЈУ И НЕСТАЈУ СУНЦА И ПЛАНЕТЕ? ЗА ДОПРИНОС РАЗЈАШЊАВАЊУ ТОГ ПИТАЊА, НЕДАВНО СУ ДВОЈИЦА ФИЗИЧАРА ДОБИЛА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ.

Наш Млечни пут образује неких 100 милијарди звезда, док, према неким проценама астронома, космос садржи више од 100 милијарди Млечних путева. Тајанствено и збуњујуће мноштво већих или мањих, мање или више сјајних, црвенкастих, плавичастих и беличастих сунаца. Кроз огромне телескопе појављују се – наравно, не сва – као мајушне светлеће тачке. Научници, у ствари, детаљније могу да истражују само једну од тих многих звезда – наше Сунце које је од Земље удаљено „свега" 150 милиона километара. Међутим, оваква посматрања обично су ограничена на његову површину. Оно шта се крије у утроби огромне светлеће лопте – чија је маса већа више од 300.000 пута од Земљине – ускраћено је људском оку и разуму.

Упркос свему томе данас сасвим тачно знамо како раде извори енергије у Сунчевом језгру, како се звезде рађају, развијају и умиру. За сва ова сазнања, између осталог, можемо да захвалимо и раду двојице великана модерне науке, који су 1983. године добили Нобелову награду за физику: 73-годишњем Индијцу Субрахманијан Чандрасекару, професору Чикашког универзитета и 72-годишњем Американцу Вилијему Фаулеру, са Калифорнијског института за технологију.

Будућност наше звезде

Историја нашег Сунчевог система почиње, отприлике, пре неких пет милијарди година. Један огроман облак водоника, хелијума и космичке прашине полако, а онда све брже обликовао је под утицајем сопствене силе теже куглу. При томе је притисак у центру облака све више растао, облак се све више загревао и коначно се у језгру кугле упалила нуклеарна ватра. При температури од преко 10 милиона степени атомска језгра водоника прелазила су у најближи тежи елемент – хелијум. Приликом фузије ослобађала се огромна количина енергије – рођено је наше Сунце. Живот на Земљи може да захвали своје постојање искључиво том процесу фузије који траје и дан-данас.

Ипак, Сунце није прогутало сву прашину из прастарих облака. Она се налази и у комадићима згрудваним у планете и месеце који сви заједно кружe око централне звезде. Наравно, и њихов основни састав био је водоник. Али, повећана топлота оближњег Сунца одувала је брзо у космос тај лагани елеменат са унутрашњих планета. Преостала је, дакле, само тежа материја.

На једној од тих планета почео је ускоро да се шири живот и у следећих неколико милијарди година коначно довео до настанка интелигентних бића која сада управо покушавају да проникну у неке тајне Сунца.

Како ће се ствари даље развијати? Отприлике још неких осам милијарди година – тако бар произлази из научне формуле Чандрасекара – наше Сунце ће имати горива. Међутим, још много пре тога отпочеће један драматичан процес. Док ће у врелом Сунчевом језгру све више понестајати водоника, запалиће се спољни слојеви богати водоником и Сунчев омотач ће се све више

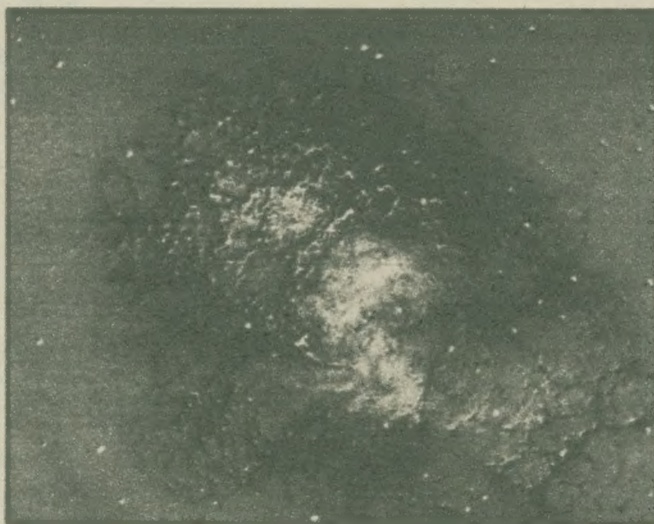

Експлодирало сунце (супернова у сазвежђу Бик) снимљено два пута у размаку од 14 година: фотографије експлозивних облака су укопиране једна преко друге, чиме је добијен пластичан утисак покрета комадића облака. Људи су овај догађај посматрали 1054. године – а облаци се још увек разилазе брзином од 1.100 километара у секунди.

□□□□□□□□□

ОНО ШТО НАС ЗБУЊУЈЕ

□□□□□□□□□

КАКО

НЕЋЕТЕ ПОСТАТИ МНОГО ПАМЕТНИЈИ КАД ОВО ПРОЧИТАТЕ, АЛИ ЋЕТЕ ЗАДОВОЉИТИ РАДОЗНАЛОСТ, ЗАБАВИТИ СЕ И, ИПАК, БИТИ БОГАТИЈИ ЗА ЈЕДНО МАЛО САЗНАЊЕ.

● **Како мађионичар „претестерише" асистенткињу?** – На позорници то изгледа језиво: постављен је повелики сто, на њега се пред гледаоцима положи велики дрвени сандук у који уђе жена и кроз два отвора на оба дужа краја сандука провуче ноге и главу. Мађионичар онда стави поклопац на сандук, дохвати тестеру и пресече сандук на два дела, па их и раздвоји на столу. На једној страни остаје део сандука с главом, а на другој онај с ногама. Онда поново споји делове сандука, подигне поклопац и жена (цела) искочи напоље.

Јасно је свакоме да жена у сандуку није била пресечена напола и да је реч о варки, а она је чак веома једноставна. Пре свега, у тој тачки учествују две жене. Једна се налази у столу. Кад се сандук стави на сто, кроз преклопљен отвор на површини стола и дупло дно сандука, она се увуче у сандук, истури ноге кроз одређен отвор и згрчи се тако да она друга жена, што улази у сандук наочиглед публике, има довољно места да савије ноге и протури главу с

Добитници Нобелове награде за физику 1983. године: Американац Вилијем Фаулер (лево) и Индијац Субрахаманијан Чандрасекар.

надувавати. Кроз пет милијарди година Сунце ће бити пет пута веће него данас?! Његова површина ће онда да светли црвено уместо бело. Појачана зрачења топлоте довешће до испаравања мора и океана на Земљи.

Од „џина" до „патуљка"

Сав живот на Земљи ће изумрети и биће мртав милионима година. Наше будуће генерације – у случају да се пре тога саме не униште – мораће да потраже спас у бекству на удаљене планете или чак у друге сунчеве системе.

Максимум ширења Сунце треба да достигне за неких осам милијарди година. Надувано у „црвеног џина", Сунце ће тада бити 100 пута веће него данас и светлети 2.000 пута јаче. Најближе планете, Меркур и Венеру, једноставно ће прогутати – то јест, оне ће испарити. Сасушена и, по свему судећи, лишена ваздушног омотача, сва у црвеном жару, Земља ће тетурати дуж ивице црвене џиновске кугле.

Коначно, у унутрашњости Сунца ће бити утрошен сав водоник. Притисак и температура ће толико порасти да ће и хелијум постати гориво и претварати се у угљеник и кисеоник. Тиме ће све залихе горива на Сунцу бити исцрпене.

У року од 100 милиона година – за астрономске појмове кратак временски размак – Сунце ће се скупити у згуснуту лопту, не много већу од Земље. При скупљању ће се тако снажно загрејати да ће температура на његовој површини достићи читавих 100.000 степени и светлеће јарко бело. Материја у том „белом патуљку" биће тако компактна да би њен кубни центиметар на Земљи тежио скоро 1.000 килограма. Током још многих милијарди година звездани старац ће се хранити сопственом унутрашњом топлотом, док коначно од њега не постане тамни Сунчев леш – „црни патуљак".

Ипак, сва сунца у космосу не завршавају као патуљасте звезде. Још 1931. када је имао само 21 годину, Чандрасекар је – пловећи из Индије за Енглеску паробродом – израчунао да „бели патуљци" не могу да буду произвољно велики. Наиме, смеју да садрже само 1,4 пута масе нашег Сунца. У противном претвориће се – под утицајем сопствене силе теже – у још мање и компактније „неутронске звезде". Тада је Индијац овом својом теоријом наишао на велики отпор колега. Али, време је показало да је он био у праву и данас је „Чандрасекарова гранична маса" једино прихватљива за сваког студента астрономије.

Почетак и крај Земље

У васиони постоје и звезде које имају вишеструку масу нашег Сунца. Шта се догађа са њима? Овим питањем се бавио и још увек бави Вилијем Фаулер. Као атомског физичара њега су нарочито занимали они процеси који у унутрашњости звезде доводе до преласка простог елемента водоника у све теже атоме. Амерички научник је уложио деценије стрпљивог рада у проучавање различитих процеса који се одвијају на далеким звездама. Захваљујући доста и њему, они су данас тако добро познати да развитак звезда данас може, корак по корак, да се симулира и у компјутеру.

Звезда велике масе, како се показало, сагори водоник много брже од нашег Сунца, што је последица вишег притиска и више температуре у њеном језгру. Затим почиње фузија насталог хелијума – као и у нашем Сунцу – и он прелази у угљеник и кисеоник. Али, тиме процес не престаје. За време последњег степена фузије звезда је, ипак, постала нестабилна и распада се приликом велике експлозије. За време те фазе у њеном омотачу влада велики вишак енергије: образују се сви тешки метали који још недостају – све до урана.

Природа потврђује ове компјутерске прорачуне. Последње звездане експлозије у нашој галаксији примећене су 1054, 1572. и 1604. године. Данима су сјале као нове звезде са неба, светлије од саме Венере. Када је пре 15.000 година експлодирала једна масивна „супернова" релативно близу нашег Сунчевог система, месецима је небо било светло као у време пуног месеца.

У ватреној олуји таквих експлозија супернова у космос су као космичка прашина летели тешки елементи. У међузвезданом простору су се мешали са облацима водоника и тако на крају поново формирали сунца и планете.

За 10 милијарди година, колико постоји наш планетски систем, овај процес морао је да се одигра више пута. И наша Земља је настала као резултат једне такве експлозије супернове. Дакле, свако од нас састоји се од материје давно настале у ватри сунца које је експлодирало. У истој сунчевој ватри једнога дана поново ће се и угасити Земљин живот.

М. Ш.

ТАКО?

друге стране сандука. С обе стране око места где мађионичар тестером сече сандук, спусте се две плоче, тако да се, кад се раздвоји сандук, не виде две згрчене жене. Пошто опет споји два дела сандука, једна жена се врати у сто, а друга „жива и здрава" излази из сандука.

● **На који се начин производи „инстант-кафа"?** – То су она зрнца, или прах, који се у води зачас растопе и претворе се у такозвану „нескафу" (иако је то назив само једне врсте тог концентрата). Дакле, у фабрици се филтрирају огромне количине кафе, одједном око 1000 килограма. Поступа се као кад се у ресторану прави експрес кафа: кроз млевену кафу пропушта се водена пара, која се кондензује пролазећи кроз њу, покупи растворљиве делове и као напитак исцури у шољицу. Кад се од тоне кафе добије тај филтрат, односно концентрат, он цури кроз цеви до уређаја где се суши под температуром од 200°C. Вода испарава и концентрат се претвара у прах. Ако од праха треба начинити грумуљице, он се овлажи и поново осуши.

Постоји још један метод: концентрат се дубоко замрзне и изручи у вакуум-коморе. Због ниског притиска, у њима вода испари и опет остану зрнца концентрата кафе – која се лако растварају у води.

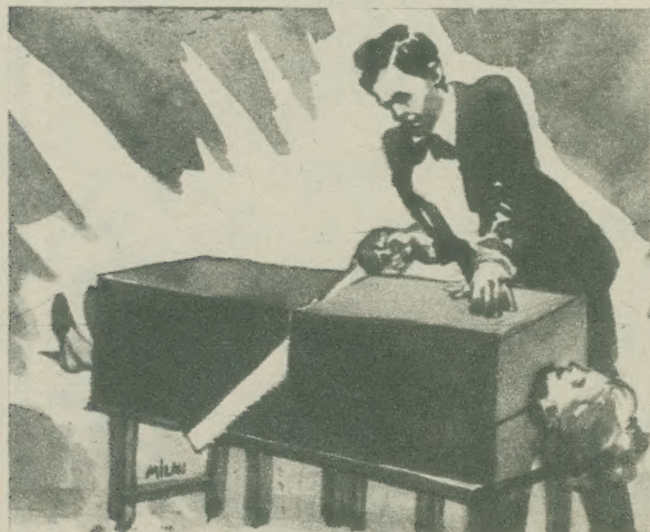

● **Како аутомати распознају да је у њих убачен прави метални новчић, а не тантуз?** – У аутоматима за цигарете, чоколаде, марке, кафу, сендвиче и слично, постоје посебни уређаји који мере пречник новчића, тежину, али и магнетске особине које су карактеристичне за сваку смешу метала. По свему томе аутомат разликује прави новчић од тантуза, па испоручи, или не испоручи робу.

● **Како се производе и како делују пилуле са продуженим дејством?** – Кад човек попије аспирин, он се одмах раствори у желуцу и кроз црева стиже у крв да би почео да делује. Али, постоје и лекови који треба да делују 24 часа и то равномерно и у једнаким дозама. Поступак за производњу таквих лекова-пилула веома је једноставан, само је требало сетити се. Веома велики број малих кугли од шећера и скроба убаци се у велики добош, дода се лек у праху, па се добош заврти. Приликом мешања, за одређено време на сваку куглицу залепи се одређена количина лека у праху. На исти начин се на куглице с леком наноси танак слој воска, преко њега опет лек, па восак и тако неколико пута. У желуцу се прво отопи површински слој воска и лек испод њега, затим друга два слоја и тако редом, како је предвиђено.

● **Како настаје црвена линија на белој пасти за зубе?** – При крају тубе, оном предњем према отвору, уграђен је с унутрашње стране мали шиљак. Између њега и предњег дела смештена је црвена боја. Кад се притисне задњи део тубе, бела паста покуља кроз отвор, али онај шиљак урезује у пасти мали канал у који онда улегне црвена боја.

● **Зашто термос боца одржава температуру течности која је у њу уливена?** – Термос боца је тако начињена да ограничава сва три начина преношења топлоте између ње и спољне средине: спровођењем, струјањем и зрачењем. Боца споља има омотач од пластике, лима или сличне материје, а сама је изливена од двоструког стакла, тако да је између њена два зида ваздух. Стакло је употребљено јер је лош проводник топлоте, а ваздух између стакла боце добар је изолатор. Да би се спречило и зрачење топлоте, стакло боце је пресвучено танким слојем сребра.

Прву термос боцу начинио је 1892. године Енглез Џемс Дивор ради својих опита о топлоти. Најпре је његов проналазак послужио науци, а затим је ушао у најширу употребу у читавом свету.

„ПОСЛЕДЊА ОАЗА" – ИЗА КАМЕРЕ

КАД РЕЖИСЕР СПАСАВА ГЛУМИЦУ

КАД САМ ВЕЋ ПРУЖИО РУКУ ДА ЈЕ ИЗВУЧЕМ ИЗ ВОДЕ, ОКЛИЗНУО САМ СЕ И ПАО У ЖИВО БЛАТО ДО ГРЛА!

Троугао Барање који припада нашој земљи чине граница са Мађарском, Драва и Дунав. На југу тог троугла, у његовом самом врху, простире се Копачевски рит, рај за животиње, али и за – ловце: у Риту и околини живи преко три стотине врста птица и разне дивљачи.

Један човек већ пуне две деценије, без обзира на годишње доба, упорно долази у овај природни резерват јединствен по животињском и биљном свету не само у Југославији, него и у Европи. Његове мете су јелени, дивље свиње, орлови, лисице, фазани, јежеви, па чак и инсекти. Међутим, он није наоружан пушком, већ топом, специјалним топом који – не убија.

Филмски Езоп

Петар Лаловић, филмски сценариста, режисер и сниматељ филмова о животињама први пут је дошао у Барању 1964. као апсолвент историје уметности и дипломирани камерман факултета драмских уметности да за Ловно-шумско газдинство „Јелен" снима серију од петнаест документарних филмова о јеленима. Тада је, како сам каже, заувек заволео своје лепе, непредвидљиве и непоновљиве „глумце" којима управља сам живот а не закони драматургије и режисер. И од тада се непрекидно враћа у ту оазу.

Тако је снимио неколико краткометражних документарних филмова којима се прочуо широм света: „Филмски Езоп", како су га назвали Шпанци, добио је код нас и у свету више награда него што је снимио филмова! Чувени су његови филмови ове врсте: Хрчак, Укус меда, Човек и шума, Мрави, Маскирани разбојник, Балегари. „Последња оаза" је његов најновији филм и први наш дугометражни документарни филм о животињама. За кратко време филм је само у Београду постао рекордер по броју гледалаца, а ускоро ће се наћи и у другим дворанама широм Југославије. Колика је била гужва да би Београђани видели овај филм, забележио је, на свој начин, и новинар Јован Хаџи-Костић у хумористичкој цртици под насловом „Два живота":

„У недељу је испред београдског биоскопа „Авала" избила грдна туча због карата за филм „Последња оаза". Ко је био јачи ушао је у дворану, и имао прилике да се диви како животиње у том филму живе паметно, питомо и организовано."

А шта каже аутор филма Петар Лаловић? Како је снимање изгледало иза камере, односно, шта гледаоци нису и неће видети?

Тито за Барању

Сценарио за „Последњу оазу" Лаловић је написао пре осам година и већ је био ушао у тајне животињског света. Дуго је посматрао природу, а затим проучавао стручну литературу о животињама. Усталом, тако је настајао сваки његов филм. – Пре сваког филма – каже Петар – читам стручне књиге као да се спремам за најтежи испит из зоологије, екологије, ентомологије...

Дуго је желео да сними филм као што је „Последња оаза", ношен, како каже, жалом за светом који нестаје. Јер, мало је познато да данас на Земљи живи само један одсто животиња од укупног броја који је некад настањивао нашу планету! Осталих 99 одсто заувек је – изумрло. А у Барањи, односно у Копачевском риту, данас живи мноштво животиња које су све ређе у другим крајевима. То је њихова последња оаза...

– Али, ово подручје, једно од ретких у Европи које још живи потпуно природним животом готово без утицаја људи, остало је такво захваљујући умногоме једном изузетном човеку који је љубав према природи носио дубоко у себи, штитио је, бранио, неговао – говори Лаловић. – То је друг Тито. Он је често долазио овде, уживао у чарима оазе, не дозвољавајући чак ни да се уклони стабло клонуло од старости или грома. Желео је да се све сачува онако како је то створила природа, и у томе је успео. Према томе, и он је и те како заслужан за „Последњу оазу".

На Драви: Петар Лаловић и његов чувени „топ"

До врата у живом блату

Да би се снимио петнаестоминутни краткометражни документарни филм о хрчку или мравима потребна је цела сезона. Међутим, то је веома кратко у односу према „Последњој оази" коју је Лаловић снимао пуне четири године, у сва четири годишња доба, под разним климатским и временским условима. За филм је утрошено 23 хиљаде метара филмске траке, снимала су га, наизменично, само три човека. Поређења ради филм „Та дивна створења" неколико година снимало је осам екипа са по осам људи!

– Једна од главних „глумица" у овом филму је бела чапља. Снимали смо скривени, камуфлирали се, све без и најмањег шума. Јер, ако нас животиње осете видом или њухом, од филма нема ништа. Зато је било забрањено бријати се, нисмо смели ни да пушимо, нисмо се прали сапуном, нисмо гласно разговарали нити користили било какво хемијско средство против комараца. Живели смо у „тешкој илегали": понекад је требало неколико дана мукотрпног чекања по пљуску или на температури ниско испод нуле да бисмо снимили сцену од само неколико секунди. Али, вратимо се чапљи, мојој љубимици, која је у филм „ускочила" сасвим непредвиђено, ван сценарија...

Све чапље из оазе одлетеле су на југ. Она је остала јер јој је крило било сломљено. Али, није била напуштена: уз њу се задржао и њен мужјак. Љубав је победила исконски нагон за селидбом. Да чудо буде веће, женка је, иако рањена, преживела, а он је, на жалост, угинуо.

Мрзла се сама на леду и студени и сваког часа могла је да постане плен гладној лисици или орлу мишару.

У пролеће су се вратила јата осталих чапљи, њених

Бела чапља сломљеног крила – једна од главних „глумица" у „Последњој оази".

саплеменика, који су одмах почели да је туку. Снимали смо телеобјективом те сцене из чамца и угледали како су друге чапље нашу „глумицу" сатерале у трску у коју се она беспомоћно заплела. Глава јој је била под водом и сваког часа могла је да се удави.

Завеслали смо јаче, иако смо нас тројица носили укупно преко сто килограма разне опреме за снимање. Морали смо да је спасемо, по сваку цену. Ја сам изишао из чамца и ступио на једно од пловећих острва на којима чапље граде гнезда. И кад сам већ био надомак наше птице и сагнуо се да је дохватим и извучем из воде, оклизнуо сам се и пао у – живо блато! Одмах сам утонуо до врата. Да сам био сам – био бих готов. Овако, друг из екипе ми је пружио спасоносно весло. Само су ми сва документа пропала. Чапља је спасена и отпремљена у осјечки зоолошки врт, где је и завршила свој необични живот као права филмска звезда: на њеном кавезу писало је да је то главна глумица у „Последњој оази".

Проверавање – опасно по живот

Био је фебруар и дивљи прасићи су први млади становници оазе после зиме. Данима смо пратили једну крмачу са младима који неодољиво подсећају на покретне пругасте лубенице. Али, ретко која мајка тако срдито и опасно брани своје потомство као дивља свиња.

Дакле, тачно смо знали где свиња има брлог и где се крије са младима. Желели смо да је снимимо, па смо даноноћно чучали скривени на око педесет метара од легла. Међутим, ње одједном – нема.

Чекамо дан, два, три. Узалуд. Осетила нас је и склонила на безбедније место, мислили смо. Најзад сам пошао да се уверим да ли је заиста нема. Кренуо сам да погледам њено гнездо. Да, гнездо, јер до тада нисам знао да и дивље свиње праве гнезда. Зашао сам у густиш, наравно голорук – јер ја никад у животу нисам убио животињу – и ништа не слутећи стао на гомилу грања и сувог лишћа, осврћући се око себе.

Одједном се тачно испод мојих стопала зачуло бесно роктање: стао сам на леђа свињи која је истог трена искочила испод грања. Ни данас не знам ко је био више уплашен – она или ја. У таквој ситуацији човек има шансу само неколико спасоносних, одлучујућих секунди док животиња и сама не схвати шта се збива. Ако се она пре среди него човек – тешко њему!

Знајући ово, дао сам се у бесомучан бег. Дивља свиња за мном, у стопу. Последњом снагом готово сам устрчао на чеку. Она је остала неко време, љутито роктала испод мене, а затим се изгубила заједно са својим пругастим „лубеницама".

Крваве кошуље

Човек који снима овакве филмове мора да буде у изврсној физичкој кондицији. И не само то: да би урадио оно што је наумио, неопходно је да буде стрпљив, упоран, да воли свој посао и – животиње.

Свој чувени филм „Балегари", ове необичне бубе појављују се и у „Последњој оази", Петар је снимио – лежећи! И ту и у осталим филмовима њега, код животиња одушевљавају мудрост, снага, лукавство, нежност.

– Некад нећу заборавити тугу кошуте којој се изгубило лане и угинуло. Данима је нежна мајка покушавала да га подигне и покрене. Нисмо више могли да гледамо њене очи, па смо уклонили мртво младунче. Али, и то је саставни део живота у последњој оази, и не само њој.

Сасвим другачија је прича о лисици и јежу.

Тета-лија је дуго покушавала да улови јежа. Међутим, јеж к'о јеж – чим му она приђе, склупча се и њену њушку дочекају оштре бодље. Али, када пада киша или кад се јеж полије водом, одмах се „отвори" и тад је лак плен грабљивицама. Ко зна ко је лији шапнуо ту мудрост чудесан инстинкт или нека врста размишљања, и она се снашла: склупчану, накострешену лопту једноставно је – попишкила! Јадни јеж...

Живели смо аскетски тих неколико година. Неке колеге нису издржали па су напуштали снимање. Сећам се: кад сам сатима снимао корморане, готово без покрета, нисам смео да се почешем од убода комараца. Кад сам после свега, ознојен и уморан, скинуо кошуљу, на леђима је била потпуно црвена од – крви.

Убудуће? Наравно, опет и са животињама. Уз овај филм, чији је продуцент београдски „Центар-филм" и Телевизија, снимио сам и телевизијску серију у четири наставка чије је емитовање планирано за крај ове године.

Иван Лончар

Балегар или котрљан – Сизиф међу инсектима.

Тета-лија која је надмудрила и јежа.

ОТКРИЋЕ КАЛИФОРНИЈСКИХ БИОЛОГА

ДОК ВОЛИ НЕ ДИШЕ

ПОСЛЕ КРВАВЕ БОРБЕ ЗА ВЛАСТ И ПРАВО НА ЉУБАВ, МОРСКИ СЛОН СЕ ПРЕДАЈЕ ХАРЕМУ, ПРЕСТАЈЕ ДА ЈЕДЕ – И ДИШЕ!

Тренутак сурове борбе за превласт. Кад је љут, морски слон ће лако прегазити и сопствено младунче.

Највећи део живота проводи у дубоком сну или дремајући у шкртом растињу на песковитим обалама. Да га случајно нагазите, доживели бисте изненађење које се памти читавог живота: иако дуг преко шест метара и тежак неколико стотина килограма, морски слон у таквој прилици скаче као видра и застрашујуће се извија читавом својом дужином. Разјарен и одмах спреман да најжешће брани своју територију која обично и није тако мала. У сваком случају, за становнике калифорнијских обала морски слонови представљају незгодног суседа коме морају да се склањају с пута јер су га америчке власти ставиле под заштиту. „Златне обале" полако постају „слоновске".

Рупе на глави

Морски слонови који живе на америчким обалама Пацифика очигледно више нису реткост, има их око сто тридесет хиљада и њихов број се сваких пет година удвостручује. Томе није само допринела државна одлука из 1972, кад су ови морски сисари стављени под заштиту већ и изузетно велика плодност женки које у зимским месецима мисле само на то како да умноже потомство – уз свесрдну помоћ мужјака, од којих сваки има више „жена". Иако је полигамија у животињском свету веома распрострањена, биолози тврде да су морски слонови у том смислу прави рекордери. То потврђује и књига Барни Бефа из Санта Круза који је управо завршио свој петнаестогодишњи рад на детаљном проучавању ових животиња, обогаћена новим занимљивим појединостима о њиховом животу и навикама.

Морски слонови припадају фамилији фока. Имају велике издужене главе и крупне истурене очи – уши сведене на две рупе у глави а мужјаци веома карактеристичан нос налик на сурлу, дугачак четрдесетак центиметара.

Почетком децембра окупљају се на обали и тада почиње прави правцати турнир чији је победник мужјак који успе да савлада највећи број својих супарника.

Ритуал је увек исти: мужјак који жели превласт и поштовање, уздиже се на своје кратке предње шапе са по пет прстију и снажно дува кроз кратку сурлу испуштајући непријатно храпав глас налик на рику. То је јасан знак – он тако изазива своје супарнике. Онај ко прихвата изазов истог часа креће ка изазивачу ричући на исти начин и у истој намери – да остави утисак одлучности и моћи.

Битка почиње кад се обојица усправе и почну претећи да се клате својим незграпним телима трудећи се да један другог угризу за врат или сурлу... А завршава се кад слабији одлучи да се преда зато што је уморан или више није у стању да се бори. Међутим, ако су снаге изједначене, двобој траје веома дуго, све до смрти једног од противника.

Победа значи више од освајања територије. Победник постаје власник харема који му намеће нове и не увек пријатне обавезе. Пре свега, мора одмах да се одрекне спавања што му веома тешко пада јер је велика ленштина.

Тони Хантли, физиолог из Бефове групе, приметио је да у време највеће активности (борба са супарницима и парење) овај огромни сисар не ставља у уста ни трунчицу хране. Лако подноси глад јер је његов метаболизам изузетно

Због бебе – 300 килограма мање

ефикасан: све за чим има потребе, укључујући и воду, добија из сопственог сала.

Док гладују, морски лавови уопште не мокре, а кад се боре или воде љубав, мужјаци задржавају дах по читавих четрдесет минута, што важи и за женке док на свет доносе младе или их доје!

Иако се рађају тешки само тридесетак килограма, захваљујући хранљивости мајчиног млека младунци за само месец дана упетоструче своју тежину, док мајка, гладујући, истовремено изгуби и до три стотине килограма! Са два месеца младунче је већ одрасло и мора да се брине само о себи, а мајка се спрема за нову бебу.

Бефова екипа је утврдила да је смртност младунаца морског слона веома велика, чак четрдесет посто. То се догађа и зато што младунце одгајају у групи тако да поједине мајке занемаре своје малишане и они умиру од глади и често завршавају и под шапама огромних мужјака који не пазе где газе.

Старије женке штите и чувају своје младунце боље. Оне чине бар 50 посто женског дела колоније и победник турнира рачуна искључиво на њих. „Удаваче" остају по страни и настављају да воде безбрижан живот. А кад победник крене са својим „почасним кругом", младе женке похрле на обалу – да утеше губитнике, оне млађе и неискусне и све старије и мање снажне.

Зашто и млади гладују?

Према Бефу, читав живот и понашање морских слонова објашњава се природним одабирањем односно борбом за опстанак. Женке се спонтано окупљају у групе бежећи од ловаца и природних непријатеља (навика да се окупљају остала је и данас, иако је читава врста законом заштићена) што је опет довело до појаве полигамије а с тим и борбе за освајање харема. Потреба да се застраши и потуче противник довела је током еволуције до повећања димензија као што се из истог разлога код мужјака развила сурла.

Способност гладовања такође је постала неопходна предност, јер ако не једу мужјаци могу боље да се концентришу и на бојишту буду што ефикаснији, док женке, не мислећи на храну, могу да са посвете својим младунцима.

Ипак, још није разјашњено зашто се младунци који су тек престали да сисају подвргавају периодима гладовања. Неки кажу да се то догађа само док уче да пливају, и то онда кад у мору има мање рибе – до маја. Гладовање не оставља никакав траг јер од почетка маја морски слонови остају у мору и само се тове, тове...

Беф каже да ове животиње користе мање протеина од човека па стога производе и мање штетног азота. Успешно задржавају воду у организму и са својих двеста педесет литара крви уносе велике количине кисеоника што им омогућава да дишу у дужим интервалима. У ствари, израчунато је да морски слонови 60 одсто времена уопште не дишу!

Док су на обали прилично троми и делују незграпно – смета им тежина, не виде и не чују добро – кад се нађу у води, у време кад хране има у изобиљу, ови огромни сисари се потпуно препороде. Уместо да се вуку на шапама и перајима, препуштају се таласима и јурњави за рибама, хоботницама, лигњама и другим ситним морским животињама. За осам до десет месеци достижу ранију тежину и форму и спремни су да се појаве на турниру љубави.

Д. В.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

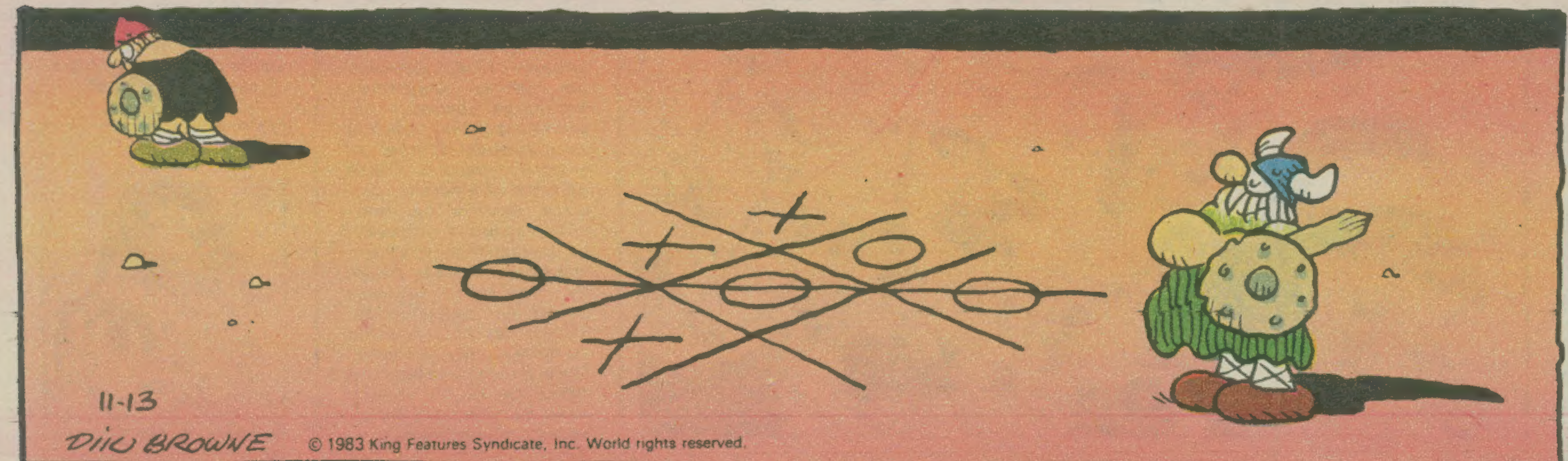

КОЛИКО КОШТА ОПАЛО ЛИШЋЕ?

Лишће које је опало с дрвећа прошле јесени стајало је шведску железницу – 80 милиона долара! Како то?

Сензори новог централног компјутера који управља кретањем возова су осетљиви да реагују чак и на лист који се нађе на шинама пред возом у покрету и истог часа дају аутоматски сигнал за заустављање композиције како би се избегла опасност. А при наглом кочењу експресног воза који се креће брзином од 210 километара на час, предњи точкови локомотиве толико се истроше да морају бити замењени. Специјална комисија која је добила задатак да реши овај проблем није могла да смисли ништа боље него да се убудуће на машине за чишћење снега монтирају четке које ће мести пругу испред возова.

СИМПОЗИЈУМ ВРАЧАРА

У великој сали париске гостионице „Лева обала" недавно је одржан научни скуп представника свих врста пророка. Нашли су се ту: врачеви, чаробњаци, хироманти и астролози, видовњаци, пророци, чаробњаци, врачаре које гледају у чаробну кристалну куглу, шољицу од кафе, у карте или боб. Укупно седамдесет особа. И шта су радили, интересује вас?

Пуне две недеље они су на симпозијуму читали своје реферате и водили врло живу дискусију, речимо на тему метаморфозе, телепатије, телекинезе, о летећим тањирима и парапсихологији. Председавао је познати маг и чаробњак Џозеф Десјуарт.

Мада професија гатара и пророка није у Француској регулисана законом, они ипак плаћају порез на приход и још неке таксе, а рачуна се да их у овој земљи има око 30 хиљада. Сваке године у Француској људи учине око осам милиона посета разним гатарама, врачарама и видовњацима, и на то потроше готово пет милијарди франака!

НАЈ... НАЈ...

Тачно 3605 уметника из Финске учествовало је у стварању огромног мозаика који је дугачак пола километра, а заузима површину од 500 квадратних метара! Дело се састоји од различитих мотива који представљају „јунаке" чувене Гинисове књиге рекорда, рецимо највећу торту икад направљену на свету, највећи музички инструмент, најмању животињу итд. Међутим, и сама рукотворина финских уметника претендује да се уврсти у славну књигу јер је више од два пута већа од слике – рекордера која је направљена у Шведској и заузима „само" 283 квадратна метра.

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО – КИШОБРАН

Када се извесни Џон Ханвај далеке 1740. године први пут прошетао улицама Лондона држећи у руци кишобран, сви су му се смејали. Тада још нико није могао ни да сања да ће кишобран, за који су Кинези знали већ две хиљаде година, постати неопходан реквизит посебно у Великој Британији која има пословично променљиво време.

Кишобран је на Острву потреба али и статусни симбол. Као што може да се нађе за малу цену од око педесетак (старих) хиљада, постоје и „амрели" који имају малтене стогодишњу гаранцију. Један од познатих произвођача квалитетних уједно и скупоцених кишобрана је радња „Смитс" у Оксфорд улици у Лондону. Основана још 1830. ова приватна мануфактура држи до традиције и сваки део на кишобрану и даље производи ручно. Тако у њој могу да се нађу све сами уникати са дршком од материјала по жељи – ебоновине, слонове кости, ружиног дрвета, бамбуса. Није ни чудо што коштају од два (стара) милиона па навише.

У радњи „Смитс" ниједна поруџбина се не одбија. Тако је, на пример, војвода од Велингтона желео да му се направи кишобран који је уместо дршке имао копље. Војвода се плашио нападача. А неки богаташ по имену Шебер пожелео је да му кишобран буде направљен од неког јако издржљивог и отпорног материјала. Разлог је био врло једноставан – имао је пуно непријатеља који су га, чим би га негде угледали, гађали свакојаким предметима почевши од покварених јаја до парадајза и другог воћа и поврћа. Зато је Шебер ангажовао слугу који је свуда ишао са њим и штитио га кишобраном.

Један од власника „Смитса" Харвеј поносно ће сваком купцу показати писмо са комплиментима упућеним радњи које су својевремено добили од председника Гледстона. Исто ће тако тужно додати да су данашњи Енглези веома немарни према „његовом величанству кишобрану". Сваке недеље изгуби се најмање две хиљаде кишобрана у возилима градског саобраћаја. Али, то сигурно нису „амрели" који носе потпис „Смитс", њихови кишобрани направљени су да трају. За њих није ништа чудно ако им у радњу уђе стара муштерија и пожали се на неки „квар" на кишобрану који је купљен пре – четрдесет година!

Кишобран је колико користан толико и опасан реквизит. У Јапану однедавно постоји специјалан пропис по коме врх кишобрана не сме да буде шпицаст. Овај пропис уведен је од оног тренутка кад је у Токију дошло до убиства – неки разгневљени грађанин убио је таксисту пробовши га врхом кишобрана.

ПУТ ПУТУЈЕ ПИСМО

Неке ништа не може да збуни. Једној девојци из Алме у америчкој држави Арканас у незгодном тренутку усфалила је поштанска марка. Девојка се мало премишљала, а онда селотејпом на место за марку залепила два новчића у одговарајућој вредности. Ствар је упалила. У пошти су преко новчића ударили печат, писмо отпремили и на крају уручили примаоцу.

МНОГО ЗАХВАЉУЈЕМ

Телефонска компанија из Беверли Хилса у Калифорнији сваке године шаље својим клијентима бесплатне примерке нових телефонских именика који су између осталог познати и по томе што врве од словних и осталих грешака. Једном од претплатника је ова пословична аљкавост на крају дозлогрдила, па се по пријему најновијег именика компанији најлепше захвалио овако: „Гспдо, бш см прим вш нвн тлф имик. Мнго вм се зхаљјем. Сигурни см да ће и мнго пађи да тчно нпишем извесна стрна прзимена".

У ЗАТВОРУ ЗБОГ ДУГА

Када је један холивудски режисер ангажовао ексцентричног сликара Џона Декера да му направи портрет, знао је с ким има посла, али ипак није могао да претпостави шта ће добити: добио је себе представљеног као робијаша.

Како се портрет режисеру ни најмање није допао, одбио је да га плати. Декер се неколико недеља надао да ће му се муштерија предомислити, а онда продао слику једној галерији која је платно изложила у излогу према улици тако да су и случајни пролазници лако могли да прочитају назив: „У затвору због дуга".

ЈАДИ ЗАЉУБЉЕНОГ ФИЛИПА

Требало је то да буде идиличан одмор за седамдесет петогодишњег Филипа Меренду и његову, ништа мање него педесет година млађу, вереницу Марију Роси. Али, тек што су се укрцали на прекоокеански брод „Еуђенио" у Ђенови, Филипо је схватио да је заборавио пасош. Преклињао је капетана да за који час одложи полазак брода, док он „тргне" кући по документа (у Болцано, на северу Италије – „свега" 800 километара удаљен од Ђенове), али овај се није дао умилостивити, што се и могло очекивати јер су се на брод већ укрцала 282 члана посаде и 732 путника који су жељно очекивали крстарење Средоземним морем. На броду је остала и Марија Роси која је сва „уцвељена" махала свом веренику.

Само после сто километара пловидбе капетану је јављено да одмах врати брод у луку у Ђенови јер је стигао анониман позив да је на њему подметнута бомба која ће кроз три часа експлодирати. Капетан је истог трена окренуо брод и управио га ка матичној луци. Тамо су стручњаци претражили сваки кутак на броду, али од бомбе ни трага и после закашњења од двадесет четири часа брод је опет запловио.

Међутим, полиција је пошто-пото хтела да открије анонимног позиваоца и није јој било потребно много времена да му уђе у траг. Од капетана су сазнали за Филипов малер и, у ствари, од њега и почели истрагу. Само, кад су два дана касније закуцали на врата његове куће у Болцану, он је већ авионом стигао у Каиро, прву луку у коју је пристао „Еуђенио" и већ се придружио својој вереници. Када га је полиција обасула унакрсним питањима, Филипо није имао куд и брзо је открио истину: – Био сам љубоморан на своју вереницу која је без мене наставила крстарење, па сам измислио бомбу да бих добио у времену и придружио јој се још у Каиру.

Филипо сада мора да одговара због лажне узбуне и да плати одштету свима онима који су због тога били непотребно ангажовани, а то су: особље луке у Ђенови, градска и лучка полиција, градска и лучка ватрогасна бригада. Али, надокнаду за претрпљен страх траже и 732 путника!

ФОТЕЉА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

Читавих петнаест година радио је Јапанац Јоширо Накамацу на конструкцији своје наслоњаче која је недавно на изложби необичних изума у Токију однела прву награду. „Фотеља за размишљање доктора Накамацуа – пише токијски лист „Шукан Шинхо" – има подметач за ноге који се греје инфрацрвеним зрацима. На високом наслону постављено је специјално јастуче за главу – оно емитује микроталасе који продиру у мозак. Служујући оног ко седи у њој, и одозго и одоздо, ова необична столица појачава способност за размишљање захваљујући бољем снабдевању мозга крвљу. Студенти универзитета Цукуба који су је испробали већ после десет минута седења у фотељи много су боље памтили бројеве, сабирали их, множили..."

ЦВЕЋЕ УМЕСТО ЛЕКОВА

У Бакуу, највећој луци на Каспијском језеру, налази се засад једино лечилиште у коме болеснике лече – мирисом цвећа. По рецепту лекара, хиљаде болесника сваког дана одлазе у центар града где се налази зона здравља и цветна ботаничка башта.

У сарадњи с научним сарадницима – ботаничарима Академије наука Азербејџана, лекари су издвојили петнаестак биљака чији мирис благотворно делује на људски организам. У Бакуу се већ двадесет година са успехом спроводи лечење мирисом цвећа неких кардиоваскуларних обољења, повишеног крвног притиска, неурастеније, астме и несанице.

ДР ЗА КРОКОДИЛЕ

Неке докторске дисертације опасне су по живот, нарочито када човек, као Кент Влајет из Сент Огустина на Флориди пише рад на тему: „Парење америчких крокодила".

Биће да ће Кентов рад о реченом предмету бити више него исцрпан: овај докторски кандидат из зоологије, наиме, свакодневно проводи пар сати у базену са 150 крокодила.

– То захтева моја тема. Неопходно је да пливам с њима, видим исто што и они, покушам да осетим оно што они осећају – објашњава Кент.

За брчкање у крокодилском базену будући др облачи најобичније купаће гаћице, али се зато у њега не спушта без дугачке мотке којом боцка и одгуркује „њушке" претерано радозналих крокодила. Кент се чврсто придржава још једног правила: када је у води, не говори.

– Гуркају ме – каже – иако знају да нисам један од њих, сваки час ми један приђе и мало ме гурне. Морам да признам да ми то не прија, али знам да су страшно радознали и осетљиви на све што је око њих. Једноставно, имају неодољиву потребу да истражују.

А то др за крокодиле мора да разуме.

ПОШТО МЕРИЛИНКА?

Неки својеручни потписи вредни су читаво богатство. Елегантна шкработина прве енглеске Елизабете данас вреди 10 хиљада фунти (фунта – око 190 динара). Педантни потпис садашње краљице Елизабете колекционари процењују на 120 фунти, аутограм принца Чарлса два пута је скупљи од Елизабетиног, а десет пута од потписа Џона Траволте.

Цене на колекционарском тржишту даље стоје овако: потпис ајатолаха Хомеинија процењује се на 480 фунти, аутографисана фотографија британског премијера Маргарет Тачер кошта 35 фунти што је праве багатела у поређењу са ценом потписане сличице Мерилин Монро која се не може добити за мање од 450 фунти. Мерилин је више него двоструко скупља од Адолфа Хитлера чији се аутограм ових дана купује за 200 фунти. Аутограм Винстона Черчила стаје 50, а Роналда Регана 100 фунти.

И, ко за то даје толике паре? Па, колекционари. А зашто? Е, па за то већ постоје разна објашњења...

ПОШТЕЊАЧИНА ХЕРМАН

Херман Сјеберг из Насјоеа у Шведској нашао је у телефонској говорници новчаник са шведским крунама у вредности од 2470 динара. Херман је поштен човек. Ставио је новчаник у џеп и однео га у полицијску станицу где је установио да је у међувремену изгубио сопствени. Одмах се досетио да му је највероватније испао у говорници док је покушавао да у тесни џеп на панталонама смести нађени новчаник. Како је са собом тог дана носио поприлично пара, око милион и сто нових динара у нашем новцу, Херман је бриме-боље одјурио натраг до говорнице. Стигао је прекасно. Неко мање поштен му је у међувремену „покупио" новчаник.

СВЕЈЕД

Када је полиција закуцала на врата провалника Хенрија Хинкла из Илиноиса, овај је закључао врата и прогутао кључеве. Полиција је провалила у стан и ухапсила га. На путу до станице овај криминалац са чудним стомаком зграбио је једном полицајцу значку и њу у сласт појео! У затвору је првог дана почео да гризе решетке. Лекари су Хинклија коначно на једвите јаде одвукли на рендген и на запрепашћење установили да му је стомак сав у металу. На операцији су му нашли три туцета ексера, једну пинцету, неколико оловака, пар кључева и значку!

НА РУБУ

ЕВРОПУ ЈЕ ЗАХВАТИЛО УЗБУЂЕЊЕ: НА ЊЕНОМ ТЛУ БИЋЕ ОКРЕНУТЕ ЈЕДНЕ НАСПРАМ ДРУГИХ СОВЈЕТСКЕ И АМЕРИЧКЕ РАКЕТЕ. САМО „ПЕРШИНГ 2", НА ПРИМЕР, НОСИ НУКЛЕАРНО ПУЊЕЊЕ КОЈЕ ЈЕ ПЕТНАЕСТ ПУТА ЈАЧЕ ОД БОМБЕ БАЧЕНЕ НА ХИРОШИМУ.

Можда је претерано рећи, али није ни далеко од истине да свет никад није био ближи катаклизми него данас. Велике силе, пре свега Сједињене Америчке Државе и Совјетски Савез, сучелиле су се арсеналом нуклеарног наоружања. Совјети су, како тврде због сопствене одбране, окренули према Западној Европи ракете са бојевом главом, углавном типа СС-20, док Американци са истом причом, али у име заштите савезника у Западној Европи, распоређују на њеном тлу и усмеравају према СССР слично оружје – крстареће ракете „томахавк" и ракете „першинг 2".

Ово опасно сучељавање у ствари је одмеравање снага које језичак на кантару неће померити за милиметар. Јер, ако полети макар једна ракета, узвратиће иста таква из супротног табора, а затим ће настати „ватромет" какав свет никад дотад није видео, нити ће икад више видети из једноставног разлога што после тога – света неће бити!

Да ли ће разум превладати?

Першинг 2

Демонстрације у Европи против ракетног оружја не престају; јасно је да би

РАЗУМА

нуклеарни рат био крај људске цивилизације.

Ракета „першинг 2" настала је из истоименог пројектила али скромнијих техничких могућности са ознаком 1А. Конструисала ју је и производи је на захтев америчке армије индустрија САД. Трошкови програма достижу износ од 2,7 милијарди долара. Процењује се да САД поседују укупно 380 „першинга 2" и да сваки плаћају око 7 милиона долара!

Према изјави америчких војних стратега, „першинг 2" је резултат парирања совјетској ракети СС-20 развијеној из СС-4 и СС-5. Предвиђено је да се у Западној Европи размести 108 „першинга 2", по 36 у Некарсулму, Није-Улму и Швебиш-Гминду. Издатке допремања и монтирања сносе Сједињене Америчке Државе. Дугачка око десет метара и седам тона тешка ракета „першинг 2" спада у групу пројектила земља–земља средњег домета. И таква, прави је патуљак у поређењу са интерконтиненталном ракетом титан. Заједно са рампом за лансирање преноси се тешким камионом. Свих 108 примерака намењених Западној Европи сврстано је у три батаљона.

Ракета има два степена и на врху бојеву главу дугачку четири метра. Лансира се у усправном положају, а активирање се обавља из посебног возила у близини. Пошто на извесној висини сагори чврсто погонско гориво првог степена, он отпада, а бојеву главу на висину од 85 километара износи други степен. Даље бојева глава наставља сама крећући се балистичком путањом брзином 12 пута већом од брзине звука.

Бојеву главу води до циља компјутер уграђен у њој. Он има „записану" слику пута који треба прећи. Одступи ли се, радар у његовој близини шаље опомену јер непогрешиво очитава терен изнад којег бојева глава лети. Компјутер муњевито врши корекцију.

Долет „першинга 2" је 1800 километара. Бојева глава носи нуклеарно пуњење јачине 10–20 килотона или 400.000 килограма класичног експлозива. Одступање у погађању циља износи до 40 метара!

Крстарећа ракета BGM-109 томахавк

За разлику од СС-20 и „першинга 2" које су балистичке ракете, што значи да се лансирају у велику висину а затим у балистичком луку стижу до циља, „томахавк" је тип крстареће ракете, нека врста авиона без пилота. Припада групи пројектила земља–земља и лети брже од звука. Док је „першинг" недоступан радару због пластичне кошуљице бојеве главе и страховите брзине којом се она креће, „томахавк" је немогуће регистровати на радарском екрану из сасвим другог разлога – он лети само 50–200 метара изнад земље.

Иако знатно мања од „першинга", крстарећа ракета је у одређеним околностима у предности. Лакша је, не захтева сложену припрему за испаљивање и погоднија је за транспорт. Осим тога, она се креће хоризонтално и вођена уграђеним компјутером врлуда на свом путу заобилазећи све препреке на које наиђе или противракете које јој пођу у сусрет.

Крстарећа ракета је дугачка 6,40 метара и тешка 1787 килограма. Покреће је турбоагрегат на чврсто гориво. На врху носи бојеву главу са нуклеарним пуњењем јачине 10–50 килотона.

Начин лансирања „томахавка" подсећа на совјетско вишецевно оружје из другог светског рата, познату „каћушу". Наиме, крстарећа ракета се испаљује са четвороцевног лансера који вуче шестоосовински камион. Може се испалити и из авиона. Основну формацију чине четири транспортера са шеснаест пројектила и возила из којих се обавља испаљивање. Долет крстареће ракете је готово 2500 километара. Трошкови укупног програма досегли су износ од 3,6 милијарди долара (за 565 крстарећих ракета). Сједињене Америчке Државе планирају да поставе у Западној Европи 464 „томахавка".

Миленко Тодоровић

Рјузо Уено показује главном јунаку како да се изведе ударац тако да изгледа способнији од свог противника–статисте који је професионални мачевалац.

„ВЕШТИ" ЈУНАЦИ
ТЕЛЕВИЗИЈСКИХ САМУРАЈСКИХ СЕРИЈА

КАКО СЕ НЕ ПОСЕЋИ?

САМО У ЗАВРШНОЈ СЦЕНИ СВАКЕ СЕРИЈЕ БОРИ СЕ ДВАДЕСЕТАК ЉУДИ. СВИ МАШУ МАЧЕВИМА, А НИКАД СЕ НИКО НИЈЕ ПОВРЕДИО.

Стари управитељ јужног дела Јапана путујући инкогнито долази у градић у коме локални представник власти злоупотребљава положај и малтретира становништво. Док испитује злодела тог лошег човека стари управитељ постаје сумњив његовим жбирима и они, у присуству свог заповедника, покушавају да га ухапсе. Два младића и девојка који стално прате старог управитеља бране старца од нападача и развија се невиђена борба. Самурајски мачеви севају на све стране и тек сада управитељ изненада покаже ознаке врховне власти, борба престаје и зли људи бивају кажњени.

Ово је обавезна завршна сцена мамутске јапанске серије „Мито комон" (управитељ из Митоа) која траје ево већ четрнаесту годину, приказује се једанпут недељно и досад је имала готово осам стотина наставака. Нећемо сад помињати да је у свакој серији заплет идентичан (само су имена и места друга), да су чак завршне речи главног јунака увек исте истијацитe. Само бисмо хтели да читаочеву пажњу обратимо на чињеницу да је у тих неколико стотина серија, у завршној сцени обрачуна злих и добрих, пошто се одједном бори бар петнаест-двадесет људи, било махано и размахивано бар са десетак хиљада мачева и да у тим биткама, бар тако кажу подаци, нико није био повређен.

Режисер акције

– На јапанској телевизији са десет програма, који се врте од раног јутра до после поноћи, самурајских филмова и серија има напретек. Прве почињу већ у време око доручка, а последње испрате на спавање и највеће ноћобдије. И у свим тим серијама стално се неко туче, мачује, бори на све начине и све то изгледа „као право", а нико од гледалаца не мисли да глумци у приватном животу и нису неки мачеваоци и да је то што раде на екрану, ипак, право мало чудо.

Режисери самурајских филмова одувек су били на муци. Ако је глумац физички одговарао лику, мач је држао као обичну штапину, а ако је вешто размахивао оружјем, лице му никако није било прикладно за улогу у којој га је режисер хтео. Зато су уведени посебни „режисери акција" који се, кад је нека сцена борбе у питању, питају за сваки покрет, сваки миг, сваки ударац.

Јер кад камере крену све треба да изгледа као да се стварно догађа и ништа не сме да изгледа намештено. Зато се режисер акције труди да на лицу места пре сваке сцене проучи покрете које ће одређени глумац да направи, како ће вадити мач из корица, како ће се борити, бости или сећи, и на крају како умрети од тог истог мача.

Старије од телевизије

Срећна је околност та што за статисте у самурајским филмовима режисери регрутују људе из клубова у којима се тренира традиционално самурајско мачевање – кендо – па тако инструкторима остаје да обучавају углавном главне глумце. Али и ту има мука. Главни глумац мора да се обучи тако да изгледа способнији од својих противника – статиста који су професионални мачеваоци, а неки од њих само што се не повреде, иако се за снимање употребљавају мачеви са затупљеним оштрицама. Од познатих јапанских филмских глумаца ретки су они који су као Тоширо Мифуне или Тацуја Накадаи добијали мајсторске називе у неком борилачком спорту.

Пошто су сцене мачевања старије од телевизије (већ стотинама година има их у јапанском традиционалном позоришту), одавно су већ развијене у посебне технике и ударци па је мачевање на телевизији и у позоришту постало права наука.

Уено режира једну борилачку сцену у мамутској серији „Мито комон" која је досад имала око осам стотина епизода – траје већ пуних четрнаест година.

Само компанија „Тоеи" која снима серију „Мито комон" има четири стална инструктора који су непрекидно запослени и немају ни тренутка одмора, а најпознатији међу њима је Рјузо Уено који је „режисер акција" у јапанским филмовима већ двадесет шест година. Уено увек ради са екипом филма „Мито комон", али има и много другог посла јер, како каже, према статистикама, у јапанским самурајским филмовима просечно свака два до три минута је нека борба. Док буде тако, а дуго ће изгледа бити тако јер популарност тих филмова и серија већ деценијама не опада, увек ће бити посла за људе који се баве његовим занимањем.

Драган Миленковић

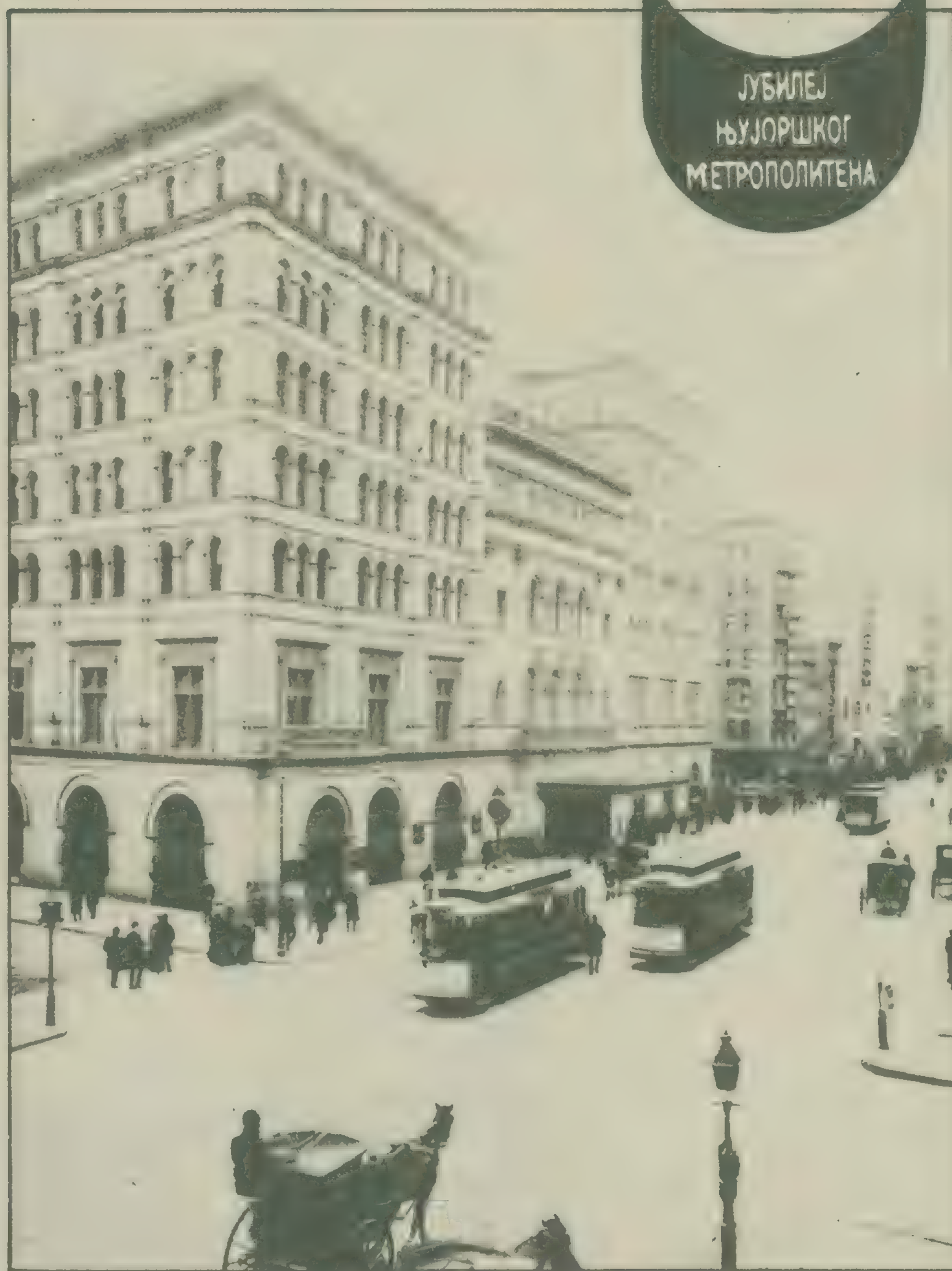

Стара зграда Метрополитена у којој су наступали и Шаљапин и Карузо, додуше не с истим успехом у почетку. Претходну је подигао архитекта J. Кеди који се наведено хвалисао тиме што је саградио оперу, а да сам претходно никада није био у једној.

ЈУБИЛЕЈ ЊУЈОРШКОГ МЕТРОПОЛИТЕНА

МЕТОВА

МОГЛО БИ СЕ РЕЋИ ДА ЈЕ ОСНОВАН ЗБОГ НЕДОСТАТКА ЛОЖА, СЕЛИО СЕ ТРИ ПУТА, ЈЕДНОМ ИЗГОРЕО ДО ТЕМЕЉА, ОД ПРВЕ СЕЗОНЕ И ЈОШ МНОГО ПУТА КАСНИЈЕ БИО НА РУБУ БАНКРОТСТВА, УДОМИО МНОГО СЛАВНИХ И МУШИЧАВИХ ЗВЕЗДА И ИСПЛАТИО ИМ ИСТО ТОЛИКО ФАНТАСТИЧНИХ ХОНОРАРА.

Прва права оперска кућа с ону страну Атлантика, Метрополитен из Њујорка, напунила је тачно сто година. Јубиларна сезона отворена је 26. септембра прошле године галом, четрнаест хиљада шестсто двадесет и првом представом од оснивања: два концерта у истом дану, девет сати оперских арија у извођењу највећих певачких имена данашњице, само сат паузе.

За то једно вече зарада од продаје карата износила је шест стотина хиљада долара! За задовољство да се изузетном догађају присуствује неки су плаћали и по 300 долара, најјевтиније седиште коштало је 35, стајање пет долара.

Један од угледних говорника је на отварању рекао и ово:

– Ко је пре једног века могао и да претпостави да ће Њујорк једног дана постати ривал Милану?

Четири паузе, шампањац и жагор

И заиста, пре сто година по граду су северно од Педесет и девете улице још пасле овце, али Њујорк ипак није био толика уметничка провинција да не зна шта је опера.

Коме је било до „бел канта" могао је у Музичку академију, с тим што је ложа било мало, а те малобројне закупиле су, и то не за једно вече него заувек, старе и угледне породице. Како су године пролазиле, тако је поред старих бивало све више нових богаташа, а ови су хтели исто: сопствене ложе... Пошто проблем, услед недостатка простора, никако није могао да се реши друкчије, седамдесет „скоројевићких" породица уложило је по 15 хиљада долара и објавило да гради праву правцату оперу у којој ће моћи да се башкаре у личним ложама.

Три године касније петоспратна оперска зграда у Тридесет и деветој улици била је завршена и публика је похрлила у највећи аудиторијум на свету: 3045 седишта, од тога 732 за оснниваче и њихове ложе. Премијера „Фауста", француског композитора Гуноа, била је заказана за петнаест до седам, али је гужва била толика да се завеса дигла са пола сата закашњења. Избор дела није био случајан: „Фауст" је трајао тачно пет и по сати, а то је опет импресарију Ебију омогућило да упланира равно четири паузе које је публика искористила за живахне друштвене активности као што су посете једне породичне ложе другој и наздрављање француским шампањцем „дом перињон".

У ствари, ове „слободне активности" нису се ни те премијерне вечери, као уосталом ни још годинама потом, ограничавале само на паузе. Коначно у својим ложама, Вандербилтови, Рокфелерови, Моргановн, Гулдови и остали, славили су своја новоизборена места у храму уметности праскањем запушача на шампањским боцама, звецкањем чаша и жамором чак и усред арија.

Сутрадан су новине на насловним странама донеле извештаје о великом догађају, а многе су се одмах запитале: две оперске куће у истом граду, да то није мало много? Другим речима, ко ће победити – Академија или Метрополитен? На одговор се није дуго чекало. Две године касније „академци" су били принуђени да затворе врата услед недостатка публике.

Видећете, прославиће се они...

Главни конкурент је елиминисан, почела су лепа времена, само што нису дуго трајала. Двадесет и седмог августа 1892. у Метрополитену је избио пожар, а када су ватрогасци коначно угушили и последњи пламичак, у прах и пепео отишло је свих пет спратова опере. Штета је износила 300 хиљада долара.

За пожар су криви управа и један радник: управа зато што је због хроничног недостатка простора мало помало елиминисала све сигурносне мере архитеката, па између осталог и азбестну завесу која је могла да укроти пламен, радник јер је несмотрено бацио неугашен пикавац крај конзерве разређивача за боју...

Најславнији тенор свих времена Енрико Карузо, уједно је и најбоље плаћени певач у историји Метрополитена

БУРНА ПРОШЛОСТ

Било како било, Њујорк који је једном имао две оперске куће сада се нашао у опасности да остане без иједне. Опет је новац спасао ствар. Живот је у међувремену постао скупљи, па су Рокфелерови, Морганови и друштво овога пута породичне ложе платили по 30 хиљада долара.

После годину дана таме нови Метрополитен отворен је у јесен 1893. и могао је да се похвали великом новином: електричним осветљењем! Био је то почетак „златне ере" у којој се оно што се није имало код куће, певачи светског гласа, увозило – за фантастичне хонораре. Тако су из Европе дошле звезде као што су Нели Мелба, Ема Ејмс, Лилијан Нордика. Нели и Лилијан су у сезони 1896–97. добијале и по 1600 долара од представе што је било право богатство.

Недостајали су још само тенори, али је ондашњи импресарио Хајнрих Конрид нашао и њих. Видеће-те, рекао је забринутим финансијерима, ова двојица ће ући у историју. Био је у праву. Радило се о Фјодору Шаљапину и Енрику Карузу.

Додуше, са Шаљапином Метрополитен није имао много среће, бар не од прве. Његова интерпретација Базилија из „Севиљског берберина" шокирала је 1907. њујоршку публику и критичаре што су ови недвосмислено и показали, па је велики уметник наврат-нанос спаковао кофере и бесан отпутовао. Фјодор је увреду опростио тек десет година касније када је коначно пристао да поново гостује у Метрополитену.

Млади и непознати тенор по имену Карузо освојио је публику Метрополитена од прве представе 1903. године и у овој кући провео тако рећи читаву каријеру – тачније 18 сезона и 607 представа.

Најславнији тенор свих времена уједно је и најбоље плаћени певач у историји Метрополитен опере. У сезони 1909–10. Карузо је од једне представе добијао хонорар од две хиљаде ондашњих долара што би данас одговарало суми од 24 хиљаде долара.

Шта би тек било да Енрико којим случајем није био скроман и да није одбио да сам упише висину хонорара на понуђеном бланко чеку?

Пргави маестро Тосканини

У сезони 1908–1909 Метрополитен се изборио за још једног великана: Артура Тосканинија, по многима највећег диригента света. Велики диригент остаће запамћен и по томе што је био велики тиранин који је утеривао страх у кости дивама, оркестру и публици па је, тако се бар прича, тек у његово време ишчезао уобичајени жагор у партеру.

Једном је маестро некој звезди која му је задавала нарочите главобоље објаснио: „Госпођо, на позорници нема звезда, њима је место на небу!". Четрнаестог априла 1915. године пргави маестро одиригово је своју последњу представу и без претходне најаве, незадовољан много чим, напустио Метрополитен да се у њега више никада не врати.

Звезде су, ма шта сињор Тосканини мислио, ипак постојале, а оне светског гласа наступале су у Метрополитену који се коначно изборио за оно о чему његови творци нису могли ни да сањају: примат у светској опери.

Онда је дошао први светски рат који се на Метрополитен одразио утолико што су са репертоара прогнана сва немачка дела која су поново уврштена тек 1920. године. Двадесет осмог октобра 1929. Метрополитен је отварао нову сезону – најбољу, коју је икада имао, говорило се.

Цена карата достигла је у претходној сезони 8,25 долара (рекорд који ће бити оборен тек 1954–55), а приход је те 1928–29. био највиши у историји куће: три милијарде сто једанаест хиљаде долара! Ко онда да од следеће сезоне не очекује још већа чуда?

Чуда је и било, али не онаквих каква су се очекивала: увече двадесет осмог октобра нова сезона отворена је премијером „Манон Леско" у којој јунакиња умире у сиромаштву. Сутрадан ујутру њујоршка берза доживела је тотални крах, али је Метрополитен ипак преживео депресију, помало и захваљујући радију коме је 1931. и поред противљења љубитеља „чисте" опере, одобрен први пренос из „храма музике".

Уосталом, није то био ни први, а ни последњи пут да се Метрополитен нашао на рубу пропасти: тако је било већ после прве сезоне 1883, па онда 1932. па 1953, 1966, 1973... Тотални банкрот најављиван је последњи пут 1974. године када је једна представа кућу у просеку стајала од 75–80 хиљада долара. Увек су расходи били већи од прихода. Али, из свих тих јавно оглашаваних крахова Метрополитен се на крају увек извлачио.

Селидба

У паузама између финансијских криза, опера је и даље славила своје врхунце у здању у Тридесет и деветој улици. Сезона 1956–57. отворена је премијером која је по многима највећи догађај у историји Метрополитена: Марија Калас и Марио дел Монако у „Норми"...

Године 1966. „Мет" се преселио у велелепну зграду у срцу Линколновог центра. Ту је прославио и свој стоти рођендан дефилеом највећих певача данашњице – баш као што му и доликује, рекли би Њујорчани.

Мина И.

Прве сезоне Метрополитена памте се и по томе што италијанска опера уопште није могла да се чује: хит су били немачки композитори, нарочито Вагнеров „Тристан и Изолда".

ПРВА АМЕРИЧКА ТОСКА

Већ у другој сезони „Метове" историје, давне 1834. године, баритон с Малог Лошиња Јосип Кашман одушевљавао је њујоршку публику својим интерпретацијама Вагнерових опера. Наследила га је Милка Трнина која је 1901. отпевала прву арију Тоске коју је амерички континент чуо. Зинка Кунц-Миланов наступала је у овој кући готово без паузе 28 година. Њујоршку публику одушевљавале су и Бисерка Цвејић, Ружа Поспиш-Балдани, Радмила Бакочевић, Милка Стојановић, Љиљана Молнар.

СТОЈ НА ГЛАВИ

У Метрополитену се није увек само певало. Прва зграда њујоршке опере послужила је у више наврата као балска дворана, сала за банкете, једном чак и као простор за вашарске тезге. Вашарски дух није сасвим ишчезао још 1939. када је извесни Ричард Најт за љубав фотографа дубио на глави пред главним улазом.

СВАКО ИМА СВОГА КОСТУ

Милован Витезовић, овогодишњи добитник књижевне награде „Политикин забавник": – Морао сам да прекопам све о том добу да бих причу о професору Кости Вујићу и његовим матурантима учинио вероватном.

Прича о овој причи почиње децембра 1969. када су уредници Драмског програма Телевизије Београд позвали Милована Витезовића на интерни конкурс за ТВ-драму. Рекли су му да од њега очекују нешто где ће он бити свој – комедију, гротеску, фарсу. И он је прихватио пре него што је размислио, а рок за предају драме био је 10. мај 1970. „Пошто нисам знао технику писања драме затражио сам неки узорак. Дали су ми двотомну „Антологију тв-драме", па један од њих ми је уз пут рекао: „Прочитај ова два тома, па напиши нешто што ће ући у трећи".

Данима је новопечени драмски писац размишљао о чему да пише, лутао од теме до теме, а време је неумољиво истицало. „Чинило ми се да би много лакше написао „Рат и мир", да то Толстој није већ урадио, неголи једну телевизијску драму. Тако је стигао и април 1970, а тема за драму никако да се у мени прими".

Случај је хтео да тих дана у антикварници Српске књижевне задруге пронађе „Споменицу Прве мушке гимназије" штампану 1937. у част њене стогодишњице. Човек који данас у својој библиотеци има око 16 хиљада књига и тада је из антикварнице узео читав товар, али се брзо испоставило да нема довољно новца за све књиге. Двоумио се око „Споменице" коју је, на крају, ипак узео због једног текста који је потписао чувени математичар Михаило Петровић, познатији под својим боемским надимком Мика Алас.

ТЕЛЕВИЗИЈСКА ДРАМА МИЛОВАНА ВИТЕЗОВИЋА „ШЕШИР ПРОФЕСОРА КОСТЕ ВУЈИЋА" КОД НАС ЈЕ ВЕЋ ТРИ ПУТА ПРИКАЗИВАНА, МНОГО ПУТА И У ЕВРОПСКИМ ЗЕМЉАМА, АЛИ ПИСЦУ ЈЕ БИЛО ПОТРЕБНО ПУНИХ ДЕСЕТ ГОДИНА ДА ЈЕ ПРЕТОЧИ У КЊИГУ. О ТОМЕ КАКО ЈЕ НАСТАЛА ПРИЧА О ЧУДЕСНОМ ПРОФЕСОРУ И НИШТА МАЊЕ НЕОБИЧНОМ РАЗРЕДУ, ВИТЕЗОВИЋ ГОВОРИ СПЕЦИЈАЛНО ЗА НАШ ЛИСТ

Качкет професора Поповића

Носио је наслов „Најоригиналнији професор деветнаестог века" и на 5-6 страна, од укупно десетак, Мика Алас је писао о свом професору и гимназијском разредном старешини Кости Вујићу. „Читајући овај текст о професору учинило ми се да није реч о професору од пре скоро сто година већ, рецимо, о мом професору из ужичке гимназије Милану Поповићу и то у школској 1962/63. Помислио сам како сви ми имамо своју прву мушку, другу мешовиту, ужичку реалну, земунску класичну или неку другу, али исту гимназију и неког професора који би могао да се зове Коста Вујић. Одлучио сам да о професору Кости Вујићу пишем телевизијску драму."

Али, једно је одлучити. Витезовић је данима смишљао како да професоров живот и ђачке несташлуке учини драмски уверљивим. Разумљиво, то није било нимало једноставно с обзиром да је те школске 1885/86 Коста Вујић, иначе професор немачког језика, био разредни матурантима од којих су, касније, њих осамнаесторица постали књижевници, професори универзитета, министри. Поменимо само Јована Цвијића, Мику Аласа, Јашу Продановића, Милорада Митровића, Павла Поповића, Љубу Стојановића, Ђорђа Ђорђевића...

Рок за предају рукописа тв-драме био је сасвим близу а Витезовић је успео само да на корице свеске упише наслов „Шешир професора Косте Вујића". На то га је натерала реченица из текста Мике Аласа: „Препознавали смо га по шеширу који смо виђали из башта како промиче дуж баштенских ограда". Уз пут је Витезовић написао и уводну песму: „Причи овој нема спора / гимназија откад поста / није било професора / као што је Вујић Коста".

Потом се присетио како је његов професор из ужичке гимназије Милан Поповић имао обичај да кад уђе у учионицу свој качкет набацује на полицу прозора. Због тога су редари били обавезни да пре његовог часа затварају прозор за случај да професор не буде увек прецизан. Једном је Витезовић отворио прозор и качкет професора Поповића је излетео у двориште. У тв-драми, каже писац, поново сам отворио тај прозор и пролетео је шешир професора Косте Вујића.

Пасуљ и ребарца код „Коларца"

Витезовић памти још један догађај који му је помогао да напише коначну верзију тв-драме. Заједно са песницима Иваном Растегорцем, Миодрагом Мишом Станисављевићем, Драгомиром Брајковићем и Момом Димићем играо је фудбал на пољанчету под Калемегданом према Ратном острву. После утакмице он и Мома Димић сели су у кафану „Коларац" и, како то већ бива кад се песници нађу, започео је разговор о

ПЕРО ВИТЕЗА МИЛОВАНА

Милован Витезовић рођен је 1944. у Витезовићима, код Косјерића. Школовао се у Косјерићу, Титовом Ужицу и Београду, завршио је филологију и драматургију у Београду. Од 1978. уредник је драмско-серијског програма ТВ Београд. Објавио је књиге: „Срце ме је откуцало" (две верзије), „Слободније од слободе", „Ја и клинци ко песници", „Ђачко доба Шумарица", „Војници у вођњаку", „Време Светозара Марковића", „Црвени барјак", „Ђачко доба", „Лајање на звезде", „Хамлет студира глуму", „Антологија савремене српске сатиричне приче", „Мождане капи", „Изабрано детињство", „Робијаши у срцу", „Мисларица", „Луди драги камен", „Наименовања", „Песме које расту", „Антологија савремене српске приче о детињству", „Краљ и његов комедиограф", „Шешир професора Косте Вујића".

Театар „Круг 101" игра „Маркс, Маркс, колико је сати", а Народно позориште из Београда најавило је за следећу сезону драму „Краљ и његов комедиограф". Аутор је тв-драме „Шешир професора Косте Вујића" и тв-серија „Димитрије Туцовић", „Приповедање Радоја Домановића" и „Сновхватице", повест о Змају. Ове године почиње и снимање велике тв-серије о Вуку Караџићу за коју је Витезовић написао сценарио, а намеран је да напише и роман.

драми коју је Витезовић за неколико дана морао да преда. Заправо, Витезовић му је „течно усмено прочитао целу драму" а Димић му помогао да понешто измени.

У једном тренутку у кафани је замирисао пасуљ и Димић је рекао Витезовићу: „Ако ти је професор Коста Вујић такав гурман, зашто не би намирисао пасуљ Код Коларца? Још да има и неку примедбу рецимо, на запршку или ужегла ребра?! Тако је и било. Али још један догађај, не без важности за „Шешир", одиграо се у истој овој кафани.

Наиме, баш у то време у „Коларцу" се задесио и професор ондашње Академије за позориште, филм, радио и телевизију (зграда се тада налазила у непосредној близини) Миленко Маричић са својим студентима Феђом Стојановићем, Миланом Михаиловићем, Војом Брајовићем, Гораном Султановићем. Маричић је у пролазу поздравио Витезовића и Димића речима: „Писци и овде раде? Молим, ја грешим?" Узречицу „Молим, ја грешим?" Маричић је често понављао, исто као и њихов заједнички пријатељ Михаило Ђоковић Тикало, сликар. Већ истог дана сличну узречицу „присвојио је" и професор Коста Вујић. (Занимљиво је да је у тв-драми матуранте Прве мушке гимназије из 1886. играла класа студената Миленка Маричића, посебне улоге имали су Воја Брајовић, Милан Михаиловић, Горан Султановић и Феђа Стојановић.

Милован Витезовић је на време успео да преда рукопис и читаву радњу смести у седам мајских дана 1886.

Истраживања

Фебруара 1972. у режији Владимира Андрића приказан је „Шешир професора Косте Вујића", а Телевизија Београд је већ следеће недеље, због неуобичајено бројних захтева гледалаца, репризирала драму. Недавно је „Шешир" по трећи пут приказан на нашој телевизији, у међувремену су га видели Швајцарци, Французи, Немци (два пута), Швеђани, Енглези... Велики допринос успеху дао је и Павле Вујисић – професор Вујић. Створио је право ремек-дело у чему му је помогло то што је имао професора кога је глумио цело време свог школовања, онако како то ђаци раде. Улога је зато, у неку руку, била враћање у сопствену прошлост...

Тек прошле године у излозима књижара, у издању „Вука Караџића", појавила се књига Милована Витезовића „Шешир професора Косте Вујића", више од десет година после првог емитовања. Витезовић данас каже да је и онда постојала идеја да од драме направи књигу, али да је стално нешто додавао покушавајући да је усаврши. Истраживао је оно време кроз све што се могло наћи: записе из старог Београда, Цвијићева дела, његову аутобиографију, затим биографију Мике Аласа, успомене, анегдоте, сећања Павла Поповића, књиге песама Милорада Митровића...

„Био је то покушај да своје знање пренесем у једну причу која не мора бити истинита али која је у свему вероватна тако да читалац ниједног момента не посумња у њену истинитост. Рецимо, кад будући песник Милорад Митровић прича о поезији то све произилази из његових песама које у то време још није написао.

Запамти то име!

Аутор „Шешира" је са ове своје дистанце усмеравао и водио ликове правећи неке ситне лепе досетке. На пример, кад професор Вујић одлази код шеширџије да проба шешире и са собом води ученика Павла Поповића, касније познатог књижевног историчара и критичара, да купљену робу однесе у професоров стан. Витезовићева прича тече овако:

– Шта оно ти желиш да студираш? Књижевност молим? – питао је професор Вујић, пробајући први платнени шешир.

– Да, господине професоре Вујићу...

... А понекад се ви са мном, је ли?

– Ми вас поштујемо, господине професоре Вујићу. Изузетно Вас поштујемо, ми то у свакој прилици показујемо.

– Не сумњам ја у то, таман посла. Видим ја то, молим. И једино желим да то, исто, према теби, као професору, једног дана, на исти начин, и осећа и покаже овај овде деран – професор је показао на четворогодишњег дечака који је, из све снаге, трчао по шеширџиници: – Како се ти зовеш, благо мени?

– Јован – одговорио је мали несмирник.

– Упамти добро, Поповићу – Јован – рекао је професор Павлу, а потом се, са очитим задовољством, обратио шеширџији: – Господине Скерлићу, могу Вам рећи да сам веома задовољан шеширима. Веома, молим.

Умрећу кад ја хоћу

Витезовић у овој књизи која „садржи све што садржи драма, али драма не садржи све оно што садржи књига" професору Вујићу, на основу оног што је доцније нашао у литератури, даје неке особене карактеристике.

Такав је случај са познанством Бранка Радичевића и Косте Вујића. Први помен о томе Витезовић је нашао у већ поменутом тексту Мике Аласа, али је тек марта 1982. сазнао да су они били баш пријатељи. Како? У „Политикиној" рубрици „Да ли знате?" прочитао је податак да је Бранко Радичевић „извесном Кости Вујићу" послао првих 80 примерака својих песама. Наравно, разумљиво је што је за аутора тога написа у новинама Коста Вујић словио као „извесни". Тако је познанство Вујића и Радичевића у књизи добило много већу улогу него ли у драми.

Сваки податак у књизи, каже Витезовић, стоји у некој копчи, тако сам се бар трудио. На пример, кад Јован Цвијић објашњава професору Вујићу како је сам учио енглески лепећи силне папире по зидовима собе. Податак је Витезовић нашао у Цвијићевој аутобиографији после емитовања драме... То је исто, говори аутор „Шешира", као кад правите кућу, увек је проблем извући ову или ону аркаду да буде лепша али и чвршћа, да одоли и времену и људима.

„Трудио сам се да ово буде једна вероватна прича о једном професору који је одиста био необичан, као што је био необичан и разред са ученицима од којих је већина задужила нашу историју, да има призвук документарног и да има низ ситних података који су аутентични. Покушао сам да то време, на неки начин, разговара са овим. С друге стране, да ту реченицу учиним савременом, али да има звук архаичног... Никад нисам толико дуго писао једну књигу."

П.С. Податак за оне који су гледали драму или намеравају да прочитају књигу. У епизоди кад се Коста Вујић суди са каменоресцем који му је направио надгробни споменик и, мимо његове воље, као датум смрти уклесао две цифре 18... професор тражи нов споменик: „зар ће мени један каменорезац да одређује век у коме ћу да умрем? Откуда њему такво право? Молим?... Ја сада немам намеру да умрем пре двадесетог века."

Професор Коста Вујић је био у праву: после емитовања драме, једна новинарка је успела да на Новом гробљу у Београду нађе споменик Кости Вујићу и утврди да је заиста умро у двадесетом веку.

Петар Милатовић

ЈЕДНОГЛАСНО

За овогодишњи, пети по реду, конкурс за књижевну награду „Политикин забавник" за најбоље дело дечје и омладинске литературе за 1983. годину приспело је 38 књига, од тога 30 на српскохрватском, односно хрватскосрпском, 5 на словеначком и 3 на македонском језику. Жири у саставу: Владимир Миларић, председник, Нови Сад; Милан Црнковић, Ријека; Насиха Капиџић, Сарајево; Ново Вуковић, Никшић; Христо Георгијевски, Београд; Нико Графенауер, Љубљана и Недељка Сташић, представник Редакције, био је једногласан у издвајању 12 књига у ужи избор.

Једногласном одлуком жирија књижевна награда „Политикин забавник" за 1983. и 30.000 динара додељена је МИЛОВАНУ ВИТЕЗОВИЋУ за дело „ШЕШИР ПРОФЕСОРА КОСТЕ ВУЈИЋА". У образложењу жирија, поред осталог, пише: „Дело Милована Витезовића „Шешир професора Косте Вујића", као књига, у изванредној ликовној опреми Радета Ранчића, јавља се након више од једне деценије публиковања њеног садржаја у ТВ медијуму. Већ сама чињеница да је ово дело успело да издржи веома јаку конкуренцију 1983. говори о томе да је оно издржало тешку пробу времена. Ова је књига настала као резултат једног изванредног проналаска. Она је, наиме, била зачудна и тематски супериорна пре него што је била написана, баш као што је професор Коста Вујић са својим разредом био и остао једна фасцинирајућа појава наше школске и друштвене историје. Милован Витезовић је у овом делу које носи властиту боју жанра с изузетном лакоћом успоставио склад између документарног и поетског градећи с душевношћу и благим сенкама носталгичности али с финим хуморним обасјањима и разиграном ведрином вечни лик дивног професора чудака који је и типичан и особен, у чијој се слици помало сажимају сви професори..."

ШЕШИР ПРОФЕСОРА КОСТЕ ВУЈИЋА

МИЛОВАН ВИТЕЗОВИЋ

ВУК КАРАЏИЋ

РАТ ЗВЕЗДА
ТРЕЋИ ЗАКОН

АРГАУ ЈЕ ТРЕЋА ПЛАНЕТА СИСТЕМА ЗАГ. ЗБОГ СТАБИЛНОСТИ СВОЈЕ ВАЛУТЕ, ТЕХНИЧКЕ НАДМОЋИ ОРУЖАНИХ СНАГА И СТРОГИХ ЗАКОНА, ОРУЖЈА И ДРАГОЦЕНИХ МЕТАЛА ПОСТАЛА ЈЕ НАЈВЕЋИ БАНКАРСКИ ЦЕНТАР ГАЛАКСИЈЕ...

ВАША ВИСОСТИ, ПРИНЦЕЗО ЛЕИА ОРГАНА И ВИЦЕГРОФЕ ТАРДИ! БАНКА И УЛАГАЧИ АРГАУА ПОЗДРАВЉАЈУ ВАС У ИМЕ СВЕТЕ РАВНОТЕЖЕ!

ИАКО НАМ ЈЕ ПОЗНАТА СВРХА ВАШЕ МИСИЈЕ, НАША ПРАВИЛА НАЛАЖУ ПРОВЕРУ ГЛАСА И САОПШТАВАЊЕ НАМЕРЕ! ТО ЈЕ ОБИЧНА ФОРМАЛНОСТ...

МОЛИМ ВАС, ГОВОРИТЕ ЈАСНО У МИКРОФОН...

ЈА, ПРИНЦЕЗА ЛЕИА ОРГАНА, ДОШЛА САМ КАО ЦАРСКА ПРАТЊА МИНИСТРА ФИНАНСИЈА ВИЦЕ ГРОФА ТАРДИЈА КОГА ЈЕ ПОБУЊЕНИЧКИ САВЕЗ ПОСЛАО ДА ДОБАВИ СРЕДСТВА ЗА НАБАВКУ НОВЕ ЕСКАДРИЛЕ АВИОНА!
А ЈА, ВИЦЕГРОФ ТАРДИ, ДОЛАЗИМ НА АРГАУ УПОЗНАТ СА СЛОЖЕНОШЋУ ВАШЕГ БАНКАРСКОГ ПОСТУПКА! ПРОТОКОЛ ЋУ ПОШТОВАТИ, ЗАКОН УВАЖАВАТИ, РАВНОТЕЖА НЕЋЕ БИТИ НАРУШЕНА!
ОДЛИЧАН ГОВОР! ПРИЧА СЕ ДА СЕ ЈЕДИНО ВИ У ЦЕЛОМ САВЕЗУ РАЗУМЕТЕ У МЕЂУГАЛАКТИЧКЕ ФИНАНСИЈЕ И НАШ ЦЕРЕМОНИЈАЛ!
ПА...
ОСТАВИМО ГЛАСИНЕ У ПРЕДВОРЈУ, КАПЕТАНЕ...
ЈЕ ЛИ ОВО ЦАРИНА?
ДА, АЛИ ЗА ОНЕ КОЈИ ОДЛАЗЕ!

ОВДЕ СЕ НЕ ИСПЛАТИ ШВЕРЦОВАТИ У ЗЕМЉУ ВЕЋ ИЗ ЗЕМЉЕ! ЗАТО ПРОВЕРАВАМО ОНЕ КОЈИ ИЗЛАЗЕ, А НЕ ОНЕ КОЈИ УЛАЗЕ...
... И ТО ПОДРОБНО ПОМОЋУ ОСЕТЉИВИХ СЕНЗОРА!

НАРЕДНИК ПОЛЕКС ЋЕ ВАС СПРОВЕСТИ КРОЗ ЦАРИНУ!
ДОБРО ЈУТРО! ИМАТЕ ЛИ ШТА ДА ПРИЈАВИТЕ?
ПРТЉАГ НАМ ЈОШ НИЈЕ ИСТОВАРЕН!
ИМАМО САМО...

... ЗАПЕЧАЋЕНУ ДИПЛОМАТСКУ ТОРБУ!
ОНА НЕ ПОДЛЕЖЕ ЦАРИНИ! НАСТАВИМО!
СВИ КОЈИ СТУПЕ НА АРГАУ, МОРАЈУ БИТИ УПОЗНАТИ СА ОСНОВНИМ ЗАКОНИМА...

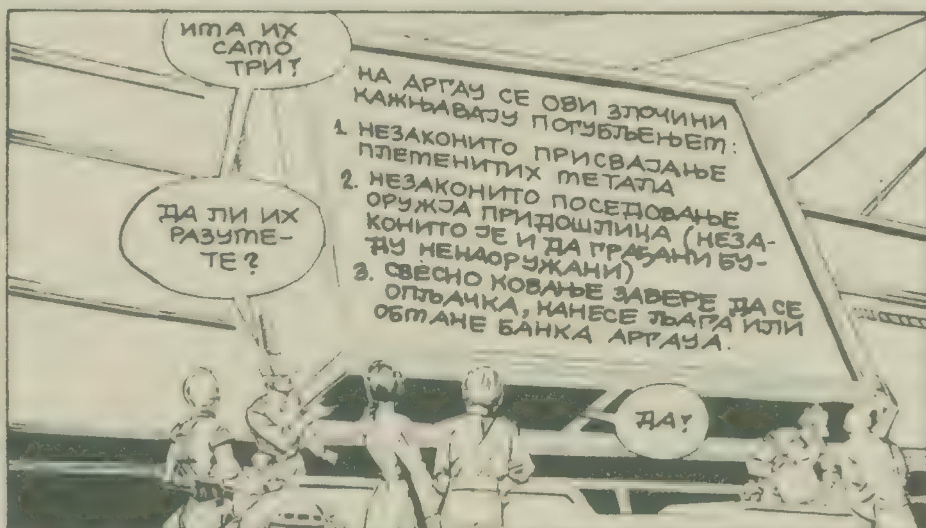
ИМА ИХ САМО ТРИ!
НА АРГАУ СЕ ОВИ ЗЛОЧИНИ КАЖЊАВАЈУ ПОГУБЉЕЊЕМ:
1. НЕЗАКОНИТО ПРИСВАЈАЊЕ ПЛЕМЕНИТИХ МЕТАЛА
2. НЕЗАКОНИТО ПОСЕДОВАЊЕ ОРУЖЈА ПРИДОШЛИЦА (НЕЗАКОНИТО ЈЕ И ДА ГРАЂАНИ БУДУ НЕНАОРУЖАНИ)
3. СВЕСНО КОВАЊЕ ЗАВЕРЕ ДА СЕ ОПЉАЧКА, НАНЕСЕ ШТЕТА ИЛИ ОБМАНЕ БАНКА АРГАУА.
ДА ЛИ ИХ РАЗУМЕТЕ?
ДА!

САДА МОЖЕТЕ УЋИ У АРГАУ! ЖЕЛИМ ВАМ ПРИЈАТАН И УСПЕШАН БОРАВАК!

АРГАУ ЈЕ ОПАСНА ПЛАНЕТА, ПРИНЦЕЗО! МОЖЕ ДОЋИ ДО НЕВЕРОВАТНИХ НЕСРЕЋА!
ДАРТ ВЕЈДЕР! ШТА ЋЕТЕ ВИ ОВДЕ? ПРОВЕРАВАТЕ ТАЈНЕ РАЧУНЕ?
НИСТЕ ПОНЕЛИ УОБИЧАЈЕНО ОРУЖЈЕ СВОЈИХ ЈУРИШНИКА! БЕЗ ЛАСЕРА И НИСУ БОГЗНА ШТА!

НЕ ДИРАЈУ МЕ ТВОЈИ ЈЕВТИНИ ШТОСЕВИ, ПРИНЦЕЗО!
ДОШАО САМ ОВАМО У ДИПЛОМАТСКУ МИСИЈУ! МОГУ ЛИ ДА ВАМ ПРЕДСТАВИМ...
... СВОГ НОСАЧА...
... СЕКРЕТАРА...
... И СОБАРА...
А САДА МЕ ИЗВИНИТЕ, МОРАМ ДА ИДЕМ!

НЕМАМ НИШТА ДА ПРИЈАВИМ СЕМ ДИПЛОМАТСКЕ ТОРБЕ!
А У ЊОЈ НИШТА СЕМ ПАПИРА И РЕЗЕРВНОГ ОКЛОПА!
НЕМОЈТЕ МИ РЕЋИ ДА ЈЕ ТО ТАЈНА!

ОВЕ ВАШЕ ПРИШИПЕТЉЕ НЕ МОГУ МЕ ПРЕВАРИТИ!
СЛУГА ЈЕ ТЕЛЕКИНЕТИЧАР...
... СЕКРЕТАР СПОСОБАН ДА МЕЊА ОБЛИК...
А НОСАЧ СТВОРЕЊЕ ВИСОКЕ ГРАВИТАЦИЈЕ СА РИГЕЛА СЕДАМ!

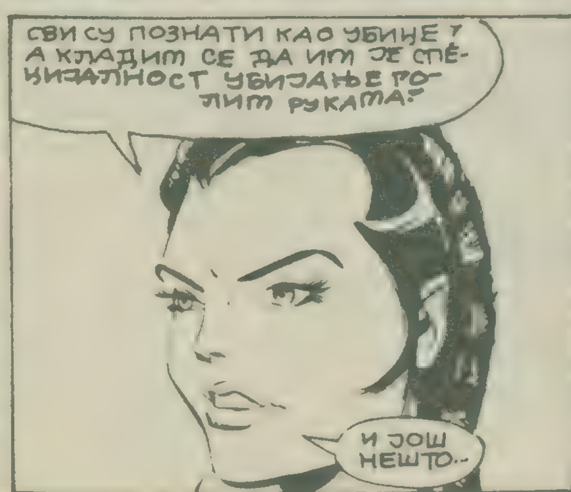
СВИ СУ ПОЗНАТИ КАО УБИЦЕ! А КЛАДИМ СЕ ДА ИМ ЈЕ СПЕЦИЈАЛНОСТ УБИЈАЊЕ ГОЛИМ РУКАМА!
И ЈОШ НЕШТО...

ОВАЈ ЧОВЕК ЈЕ ШВЕР-ЦЕР!
НЕ! ОБЈАС-НИЋУ!
ИМА ЗЛАТНЕ УМЕТКЕ НА ПЕТОМ И ШЕСТОМ РЕБРУ!

ШВЕРЦЕР! УЗБУНА! ГРАЂАНИ, НА ОРУЖЈЕ!

КА-ЗАП!

ПРАВДА ЈЕ БР-ЗА НА АРГАУ!
ПРАВДА ЈЕ МАЧ СА ДВЕ ОШТРИЦЕ, ЛОРДЕ ВЕЈДЕ-РЕ...

СЕМ НА АРГАУ, ПРИНЦЕЗО!
А САДА МОРАМ ПОС-ЛОМ! НЕКА ВАМ СИЛА ДА ОНО ШТО ЗАСЛУ-ЖУЈЕТЕ!

ЧУДНО! ЗАШТО БИ ЦАР ПОСЛАО ДАРТА ВЕЈДЕРА ДА СЕ БАКЋЕ ФИНАНСИ-ЈАМА?
И НИЈЕ...
ПОСЛАО ГА ЈЕ ДА СПРЕЧИ ДА ТИ ДОБИЈЕ-МО ЗАЈАМ!
СТВАРНО ЈЕДНОСТАВАН ЗАДАТАК...
МОРА САМО ДА УНИШТИ ТАРДИЈА!

Рано следећег јутра...
Ујутро, пријем у башти лептирова! У подне, смотра домаће страже...
...по подне церемонијално представљање јемаца...
Ено Дарта Вејдера и његових горила?
Али, могао би нам покварити дан!
Поновимо још једном план за данас...
Изгледа да нас је приметио носач ригелијанац...
Знаш ли да неко тако тежак и густ не би смео стајати на ивици моста?
Сумњам да би се повредио при паду...
РИИИИИИЛ! ВУУМ!
Ох, шта нас снађе?

ТРИПИО! ДИПЛОМАТСКУ ТОРБУ!
ОВО ЈЕ ВЕЋ ПРЕВИШЕ! ЖАЛИЋЕМО СЕ!

ЕВО ГА!

ГДЕ ЛИ ЈЕ САМО НЕСТАО?
ОХ!

ВАП!!
ОВО БИ ТРЕБАЛО ДА ГА СМИРИ!

СТРАЖА! СМЕСТА СЕ ПОБРИНИТЕ ЗА ОВЕ ЗАКОНОЛОМЦЕ! ПОСЛУЖИЛИ СУ СЕ ЕНЕРГЕТСКИМ ОРУЖЈЕМ!
И ЈА САМ ВИДЕО! ЈАДНИК ЈЕ ПАО, А ОНА ГА ЈЕ ДОКРАЈЧИЛА!
ЈЕ ЛИ ТО ИСТИНА? ПОСЕДУЈЕТЕ ЛИ ЗАБРАЊЕНО ОРУЖЈЕ?
НЕ! НЕ ПАДА МИ НА ПАМЕТ ДА ПРЕКРШИМ ВАШЕ ДРАГОЦЕНЕ ЗАКОНЕ!

ВАШ НОСАЧ НИЈЕ ИСПАРИО! ОВО ЈЕ ОБИЧНИ МОДЕЛ ГРАВИТАЦИОНОГ ПРЕКИДАЧА! МОЖЕ СЕ КУПИТИ У СВАКОМ ДЈУТИФРИЈУ! САМО САМ МУ ПОВЕЋАЛА РЕЛАТИВНУ ГУСТИНУ...
6

...ЗА СЕДАМ ПУТА!
ПРОПАО ЈЕ КРОЗ ТЛЕ! ЗАТО ВАМ СЕ УЧИНИЛО ДА ЈЕ ИСПАРИО!

НЕМОЈТЕ БРИНУТИ, ВЕЈДЕРУ! ВРАТИЋЕ СЕ ОН... ЗА НЕКОЛИКО ГОДИНА!

ДА ЛИ ЈЕ БИЛО МУДРО ВЕЋ НА ПОЧЕТКУ ИГРЕ НАПАСТИ, ГОСПОДАРУ?
УМУКНИ!
ВЕЈДЕР НЕ РАСПРАВЉА СА СВОЈИМ НАЈАМНИЦИМА!

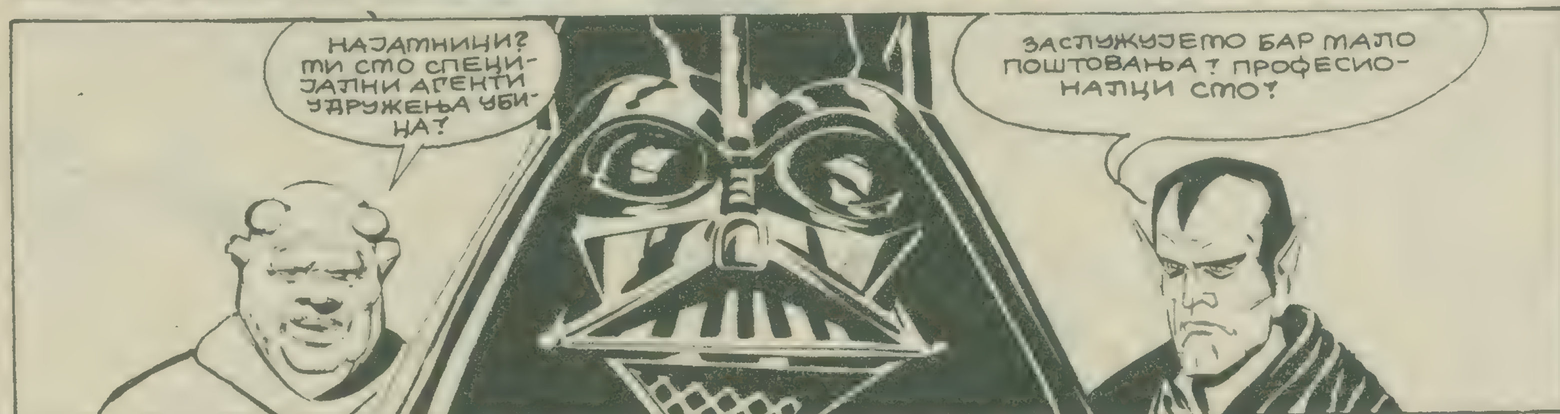
НАЈАМНИЦИ? МИ СМО СПЕЦИЈАЛНИ АГЕНТИ УДРУЖЕЊА УБИЦА!
ЗАСЛУЖУЈЕМО БАР МАЛО ПОШТОВАЊА! ПРОФЕСИОНАЛЦИ СМО!

ВИ СТЕ ПРОФЕСИОНАЛНИ ПИОНИ!

А ПИОНЕ ЖРТВУЈУ ЗА ДОБРО ОДАБРАНИХ?

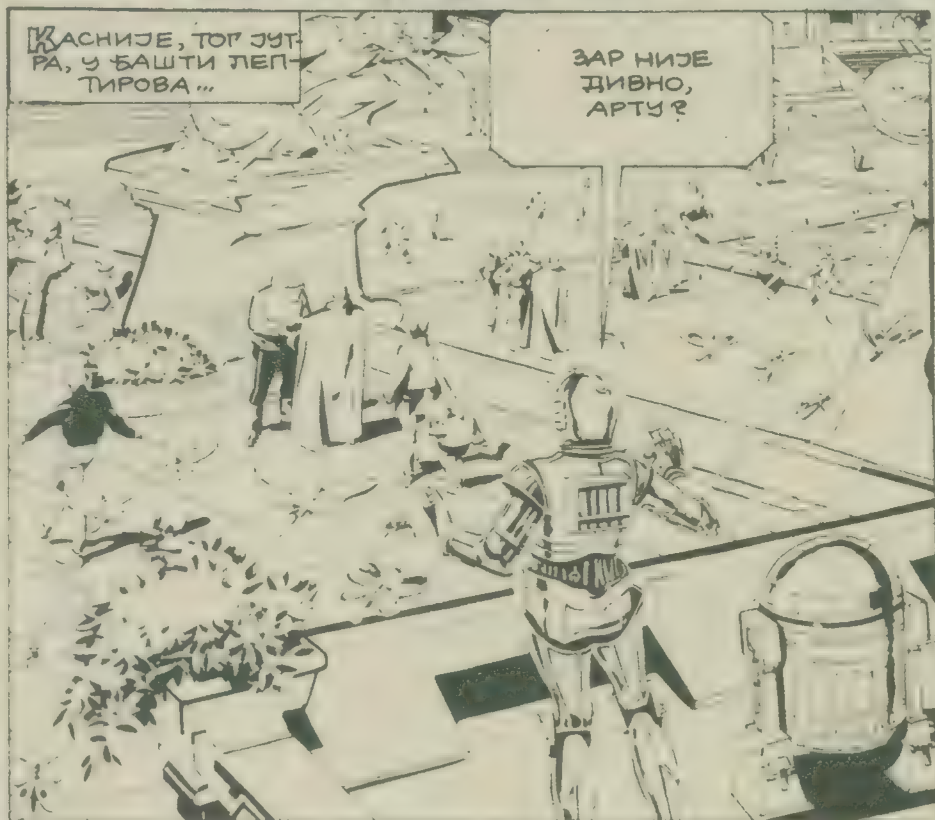
КАСНИЈЕ, ТОГ ЈУТРА, У БАШТИ ЛЕПТИРОВА...
ЗАР НИЈЕ ДИВНО, АРТУ?

ВИДИШ ЛИ, АРТУ? СЛУЖБЕНИЦИ БАНКЕ ЗАДОВОЉНИ СУ ТАРДИЈЕМ!

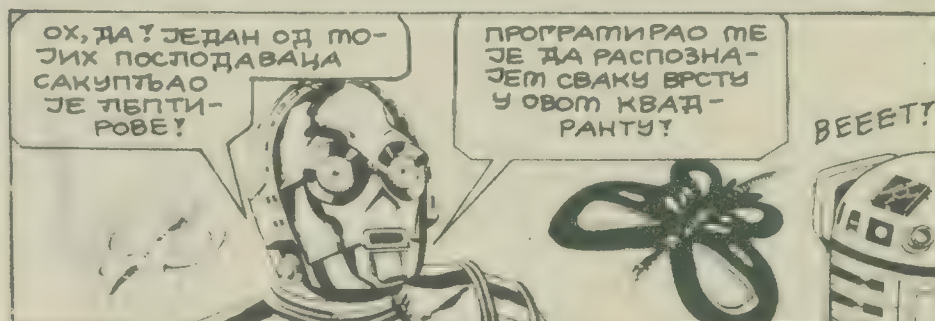
ОХ, ДА! ЈЕДАН ОД МОЈИХ ПОСЛОДАВАЦА САКУПЉАО ЈЕ ЛЕПТИРОВЕ!
ПРОГРАМИРАО МЕ ЈЕ ДА РАСПОЗНАЈЕМ СВАКУ ВРСТУ У ОВОМ КВАДРАНТУ!
BEEET!

ТО ЋЕ ВЕЧЕРАС ОЛАКШАТИ СТВАРИ ПРИ ПРЕДСТАВЉАЊУ ЈЕМАЦА!

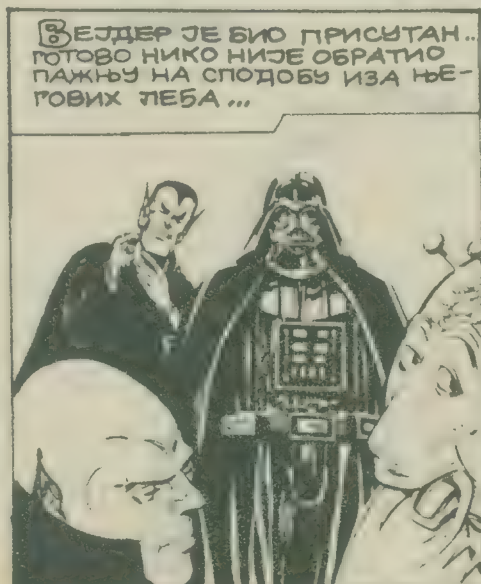
ВЕЈДЕР ЈЕ БИО ПРИСУТАН.. ГОТОВО НИКО НИЈЕ ОБРАТИО ПАЖЊУ НА СПОДОБУ ИЗА ЊЕГОВИХ ЛЕЂА...

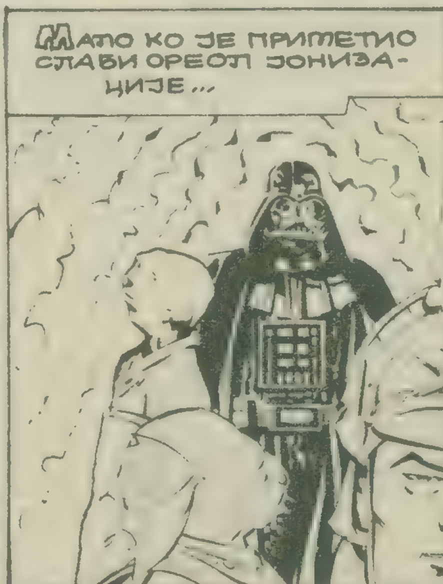
МАЛО КО ЈЕ ПРИМЕТИО СЛАБИ ОРЕОЛ ЈОНИЗАЦИЈЕ...

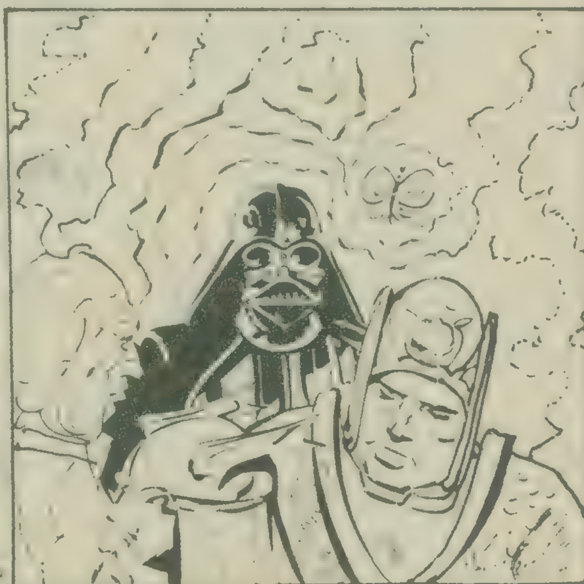

ПРОМЕЊЕНОГ ОБЛИКА, ПРАТИЛАЦ ПОЛЕТЕ... УСМЕРИ СЕ..., ОСМОТРИ...

... ЗАМАХНУ КРИЛИМА И УМЕША СЕ МЕЂУ ОСТАЛЕ ЛЕПТИРОВЕ...

ЛЕПТИРОВИ СУ ТАКО ЛЕПИ... И ТАКО НЕВИНИ!
МММ! НЕКИ ОД ОВИХ СУ СИГУРНО РАРИТЕТИ!

СВАКАКО! НА ПРИМЕР, ОВАЈ! НЕМА ГА НА РОДНОМ СВЕТУ ВЕЋ ПЕДЕСЕТ ГОДИНА!
ЕНО И ЖУТО ПРУГАСТОГ ХЕЛИКОНИАНЦА!
ДА ЛИ СУ СВИ ПОРЕКЛОМ СА АРГАЗА?

НЕ! ОНАЈ СВЕТЛО ЦРВЕНИ ИЗА ВИНЕГРОФА ТАРДИЈА ЈЕ ИЗ СИСТЕМА АНТАРЕС...
ЈЕДАН ЈЕ ОД МАЛОБРОЈНИХ СА ЖАОКОМ И ЈЕДИНИ КОЈИ ЛУЧИ СМРТОНОСАН НЕРВНИ ОТРОВ!

АРТУ! СПРЕЈ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА!

ТАРДИ ЈЕ ОСЕТИО САМО БЛАГИ ПОВЕТАРАЦ НА ВРАТУ...

ОХ, КАКО САМ НЕСПРЕТНА!
КРААНЧ!

ВЕЈДЕРЕ...
КАКВУ САМ ЗБРКУ НАПРАВИЛА! ДА ЛИ БИСТЕ БИЛИ ТАКО...

ДОБРИ ВЕЈДЕРЕ!

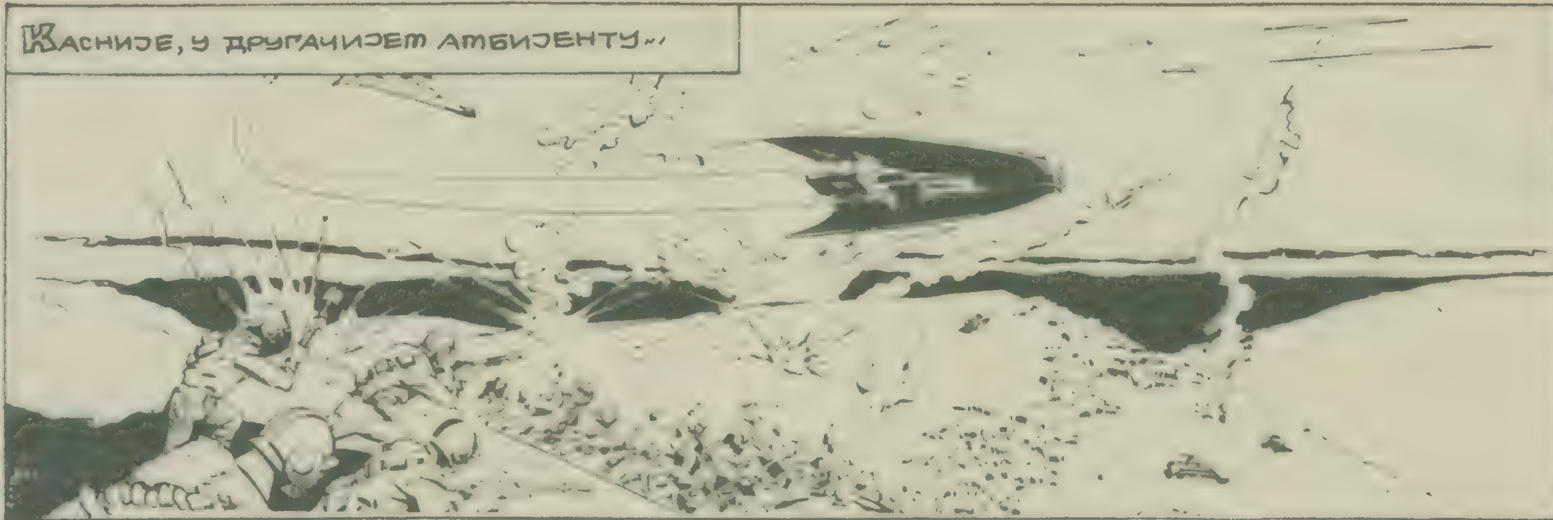
Касније, у другачијем амбијенту...

Бах! Досадно! Мисле да могу спречити агресију размењујући се војним потенцијалима пред посетиоцима!
Глупо је показивати то некоме ко је уништавао светове! Али, принцеза то зна!

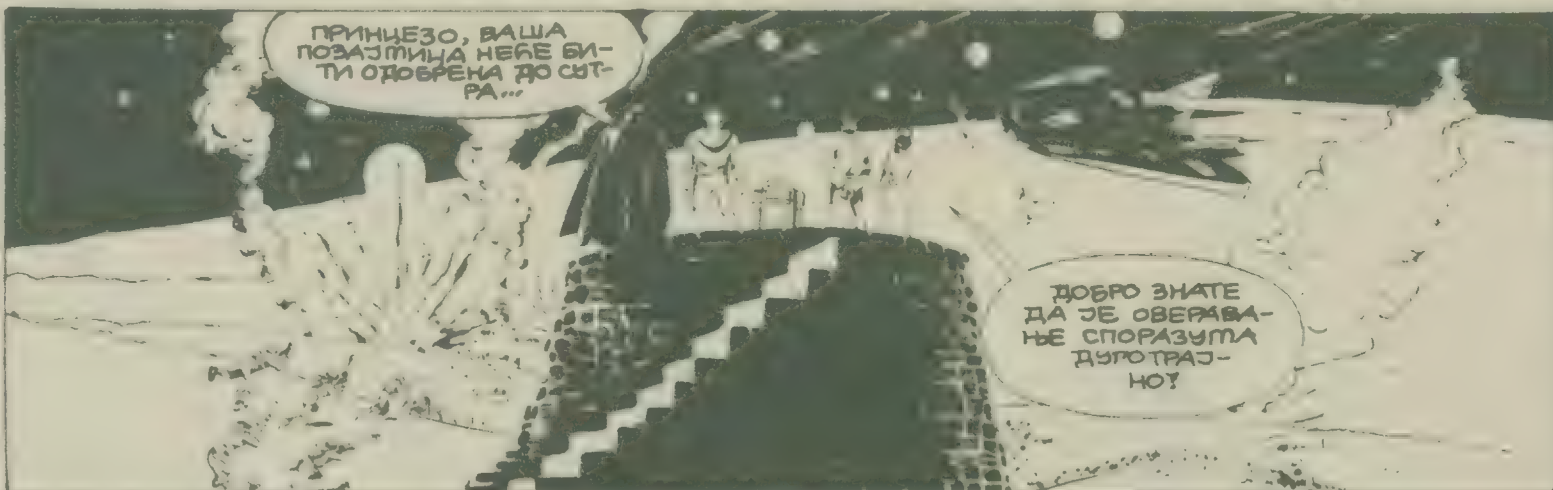
Принцезо, ваша позајмица неће бити одобрена до сутра...
Добро знате да је оверавање споразума дуготрајно!

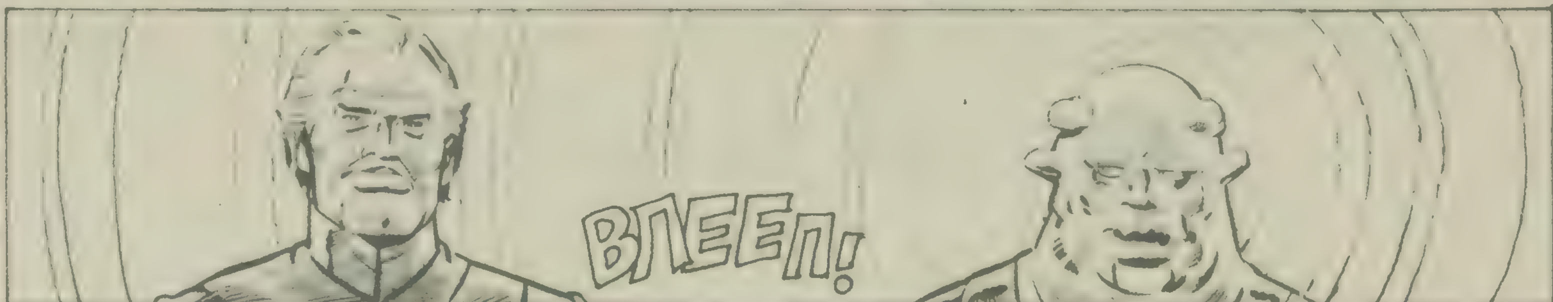
ВЛЕЕП!

Високо изнад њих једна борбена летелица избацила је свој товар...
... ракету без посаде...

Да би покренуо неки предмет, у овом случају неживе природе...
... телекинетичар мора постати сам тај предмет...

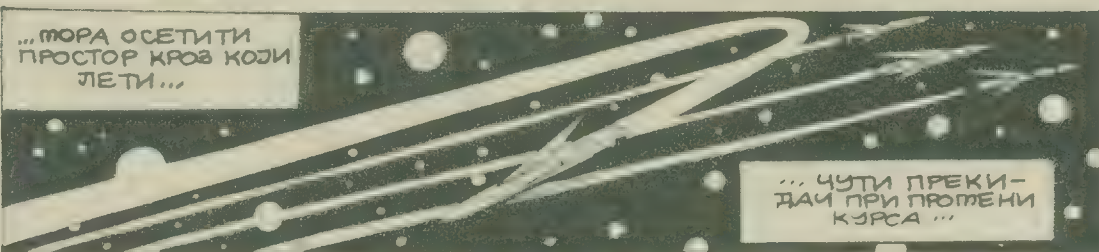
...МОРА ОСЕТИТИ ПРОСТОР КРОЗ КОЈИ ЛЕТИ...
... ЧУТИ ПРЕКИДАЧ ПРИ ПРОМЕНИ КУРСА ...
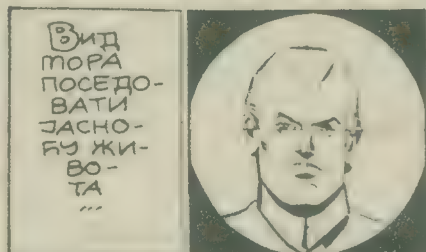
ВИД МОРА ПОСЕДОВАТИ ЈАСНОЋУ ЖИВОТА ...
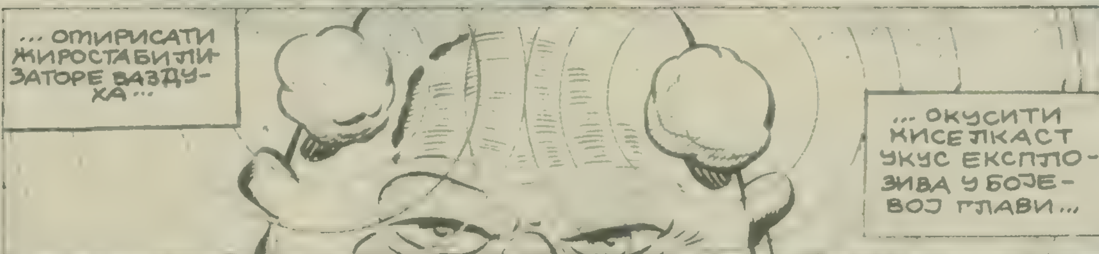
... ОПИРИСАТИ ЖИРОСТАБИЛИЗАТОРЕ ВАЗДУХА ...
... ОКУСИТИ КИСЕЛКАСТ УКУС ЕКСПЛОЗИВА У БОЈЕВОЈ ГЛАВИ ...
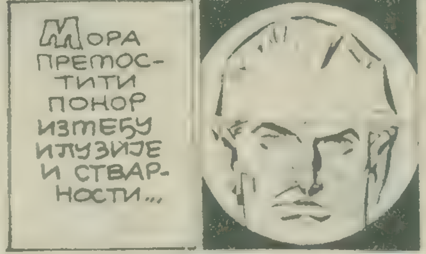
МОРА ПРЕМОСТИТИ ПОНОР ИЗМЕЂУ ИЛУЗИЈЕ И СТВАРНОСТИ...

... И МОРА ВИДЕТИ!
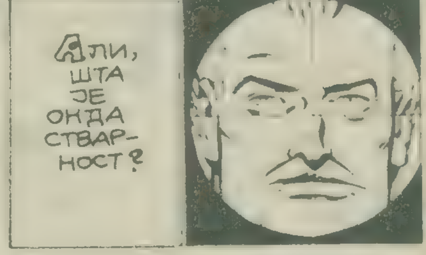
АЛИ, ШТА ЈЕ ОНДА СТВАРНОСТ?

ДУУМ!
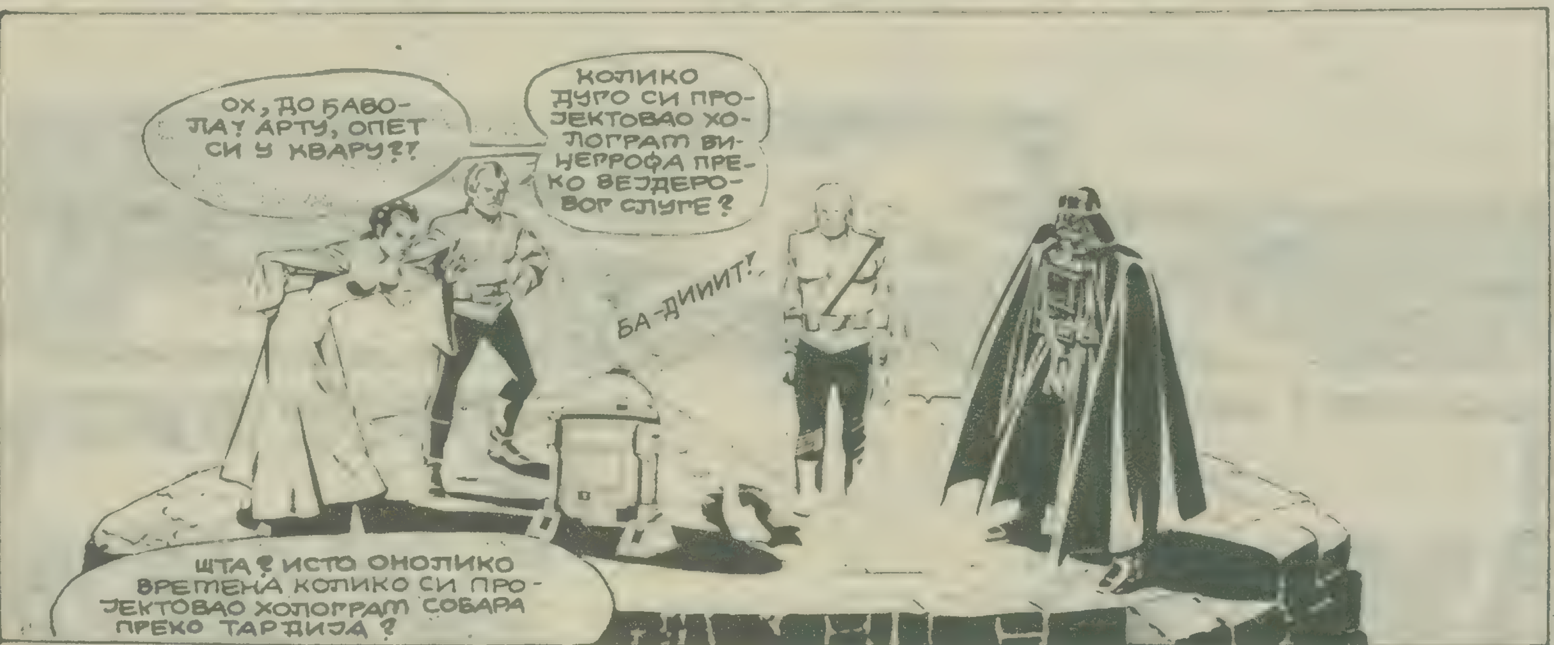
ОХ, ДО ЂАВОЛА! АРТУ, ОПЕТ СИ У КВАРУ?!
КОЛИКО ДУГО СИ ПРОЈЕКТОВАО ХОЛОГРАМ ВИНЕРРОФА ПРЕКО ВЕЈДЕРОВОГ СЛУГЕ?
БА-ДИИИТ!
ШТА? ИСТО ОНОЛИКО ВРЕМЕНА КОЛИКО СИ ПРОЈЕКТОВАО ХОЛОГРАМ СОБАРА ПРЕКО ТАРДИЈА?

ЖАО ТИ ЈЕ...
...НИ ДРОИДИ НИСУ ОНО ШТО СУ НЕКАД БИЛИ!

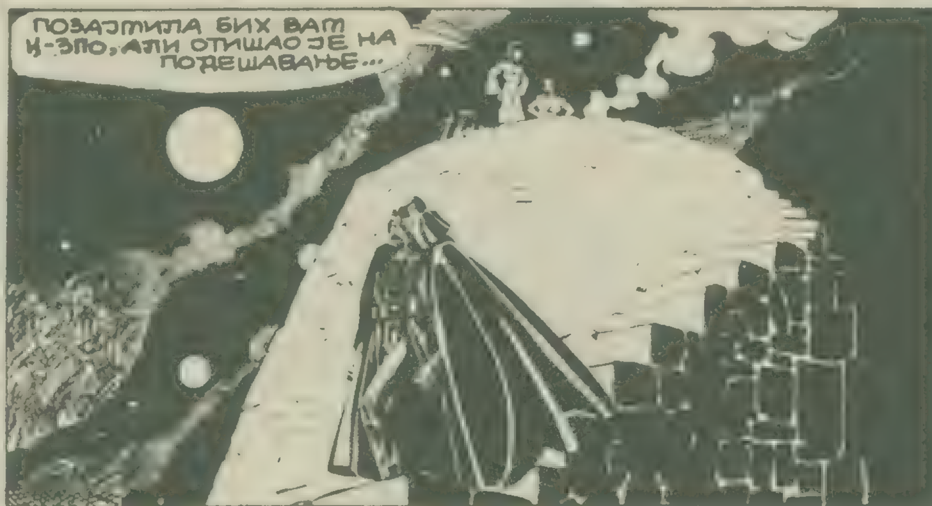
ПОЗАЈМИЛА БИХ ВАМ Ц-3ПО, АЛИ ОТИШАО ЈЕ НА ПОДЕШАВАЊЕ...

ТЕ НОЋИ...
ПРИНЦЕЗО ЛЕИА! ЕВО ПОРУКЕ ОД ГОСПОДАРА ВЕЈДЕРА! ЖЕЛИ ДА СЕ СРЕТНЕМО КОД СТАРЕ СВЕМИРСКЕ ЛУКЕ!
БАШ ЈЕ ПРЕДВИДЉИВ! МЕСТО ТИ ОДГОВАРА!

НЕЋЕМО ИЋИ, ЗАР НЕ?
А ТИ НЕ! АЛИ, ТАРДИ, ЈА И АРТУ ХОЋЕМО!
ЗА ТЕБЕ ИМАМО ДРУГЕ ПЛАНОВЕ!

ПОНОЋ У НАПУШТЕНОЈ СВЕМИРСКОЈ ЛУЦИ...
ИЗВРШИО САМ ЦАРЕВА НАРЕЂЕЊА! ДО САДА САМ БИО УЉУДАН И ДИПЛОМАТА!

АЛИ, С ТИМ ЈЕ ГОТОВО! МОРАМ СПРЕЧИТИ ДОБИЈАЊЕ ПОЗАЈМИЦЕ! И САМИ ЗНАТЕ ДА ВАС МОГУ УНИШТИТИ КАД ГОД ЗАЖЕЛИМ!
ПРИСТАЋУ ЧАК ДА БУДЕМ ПОНОВО ДИПЛОМАТА!
АЛИ ЗАБОРАВИТЕ НА ПОЗАЈМИЦУ И - ГУБИТЕ СЕ! АКО ОСТАНЕТЕ, ОБОЈЕ ГУБИТЕ... С ТИМ ШТО ЋЕТЕ ВИ ИЗГУБИТИ И ЖИВОТЕ!

УВРЕДИЛИ СТЕ МЕ! УБИЋУ ВАС ГОЛИМ РУКАМА!
ВИЦЕГРОФЕ, НЕ! НЕМОЈТЕ!

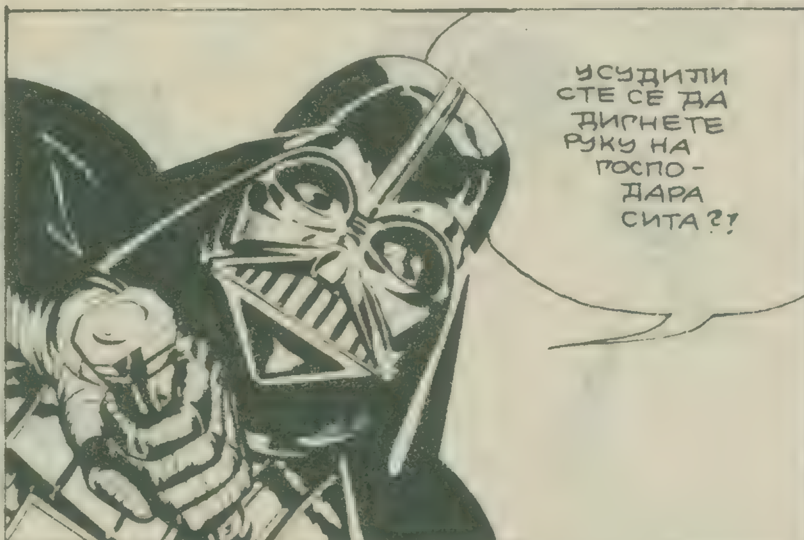
УСУДИЛИ СТЕ СЕ ДА ДИГНЕТЕ РУКУ НА ГОСПОДАРА СИТА?!

ЗАДАК!

СТАНИТЕ, ИЗНЕНАЂЕЊЕ ИЗ ДИПЛОМАТСКЕ ТОРБЕ!
БЛИИИИИИП!

ЗНАО САМ!
НЕЗАКОНИТО ОРУЖЈЕ!

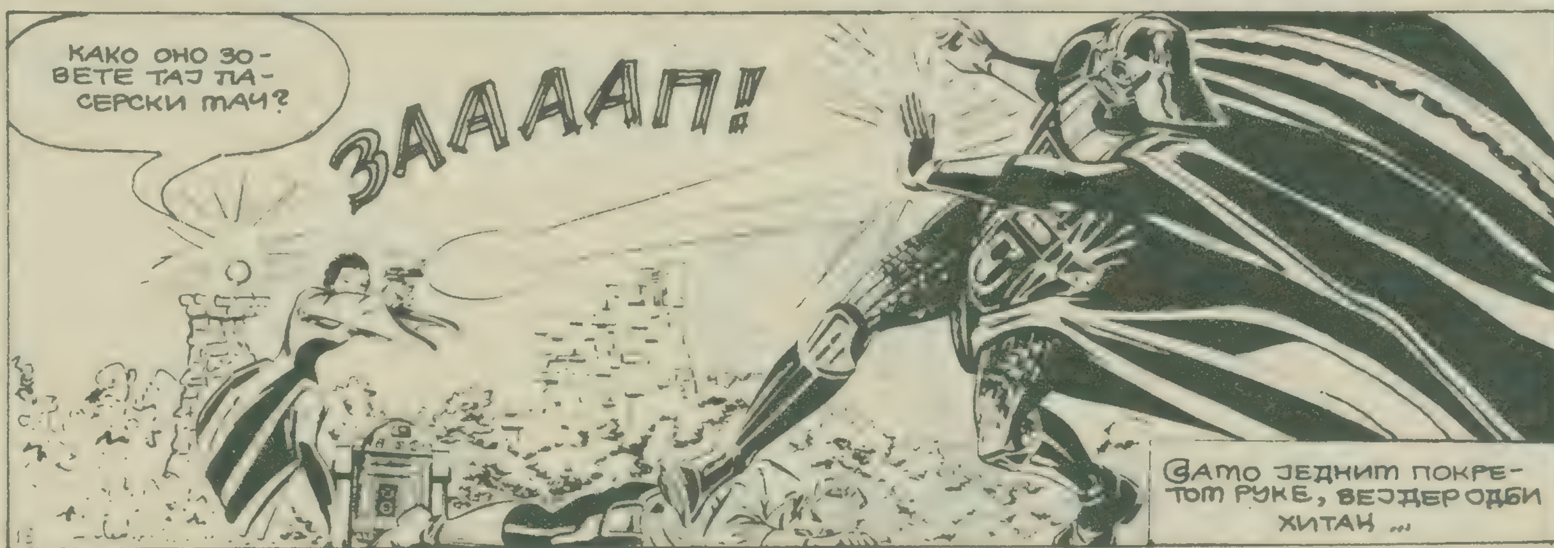
КАКО ОНО ЗОВЕТЕ ТАЈ ПАСЕРСКИ МАЧ?
ЗААААП!
САМО ЈЕДНИМ ПОКРЕТОМ РУКЕ, ВЕЈДЕР ОДБИ ХИТАЦ ...

ТО САД НИЈЕ ВАЖНО, ПРИНЦЕЗО! ТАРДИ ЈЕ МРТАВ! НИШТА ОД ПОЗАЈМИЦЕ! НИШТА ОД ЕСКАДРИЛЕ!

НАРАВНО, ТАРДИ ЈЕ МРТАВ! ТО ЈЕСТ, МРТАВ ВЕЋ МЕСЕЦ ДАНА... АЛИ, ПОЗАЈМИЦУ ЋУ ДОБИТИ!

ТАРДИЈЕВ ЛЕКАР И ЈА ОДЛУЧИЛИ СМО ДА ГА ЗАМЕНИМО ДРОИДОМ! ПАЖЉИВО ПРОГРАМИРАНИМ, БЕЗОСЕЋАЈНИМ ДРОИДОМ!

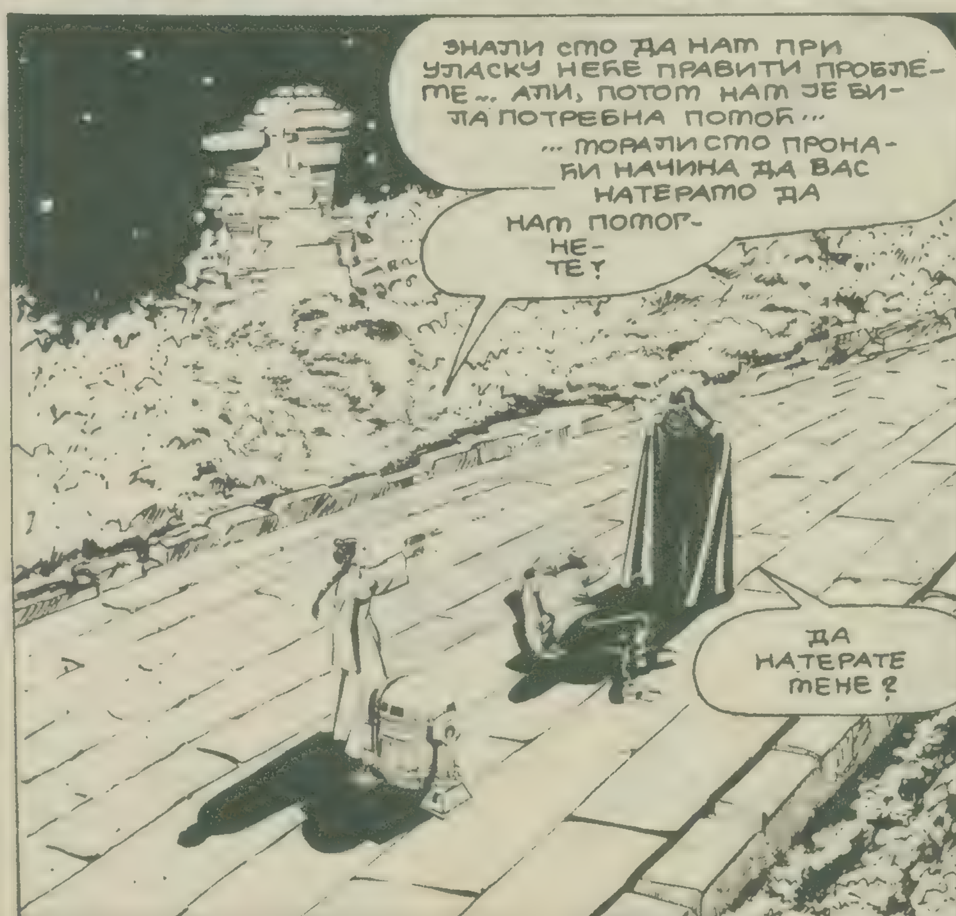
ЗНАЛИ СМО ДА НАМ ПРИ УЛАСКУ НЕЋЕ ПРАВИТИ ПРОБЛЕМЕ... АЛИ, ПОТОМ НАМ ЈЕ БИЛА ПОТРЕБНА ПОМОЋ...
...МОРАЛИ СМО ПРОНАЋИ НАЧИНА ДА ВАС НАТЕРАМО ДА НАМ ПОМОГНЕТЕ!
ДА НАТЕРАТЕ МЕНЕ?

МОРАЛИ СМО БАШ ВАС ДА НАТЕРАМО ДА УБИЈЕТЕ ТАРДИЈА!
АРТУ, ХОЛОГРАМ!

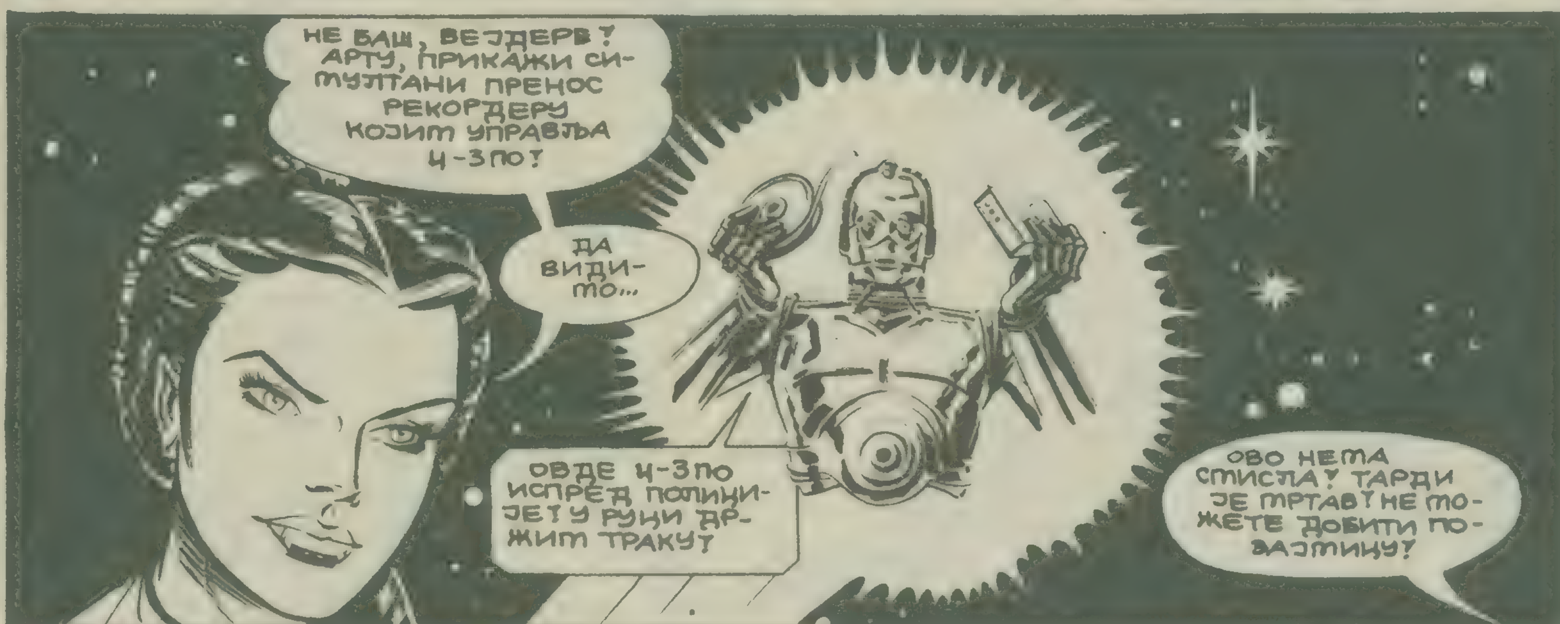

ВЕЋ ЈЕСАМ! УМЕСТО ВЕЗА И ДЕЛА, КОЈИ СУ ОБИЧНО ЗАЛОГ, ЈА САМ ПОКАЗАЛА КРАЉЕВСКЕ ДРАГУЉЕ АЛДЕРАНА! ОНИ СУ ПРАВИ И НЕПРОЦЕЊИВИ!

АУТЕНТИЧНОСТ ЈЕ ОДМАХ УТВРЂЕНА И ЗАЈАМ ОДОБРЕН ...

ПРОБЛЕМ НАМ ЈЕ ПРЕДСТАВЉАЛО СНИМАЊЕ ПРИ ОДЛАСКУ. СЕНЗОРИ БИ ОТКРИЛИ ДА ЈЕ ТАРДИ, У СТВАРИ, ДРОИД...

ПОНИШТЕНО

... ШТО БИ ЗНАЧИЛО ПРЕКИД УГОВОРА... ЗАТО НАМ ЈЕ БИЛА ПОТРЕБНА ВАША ПОМОЋ..."

15

ТАРДИ НИЈЕ МОРАО НЕСТАТИ! МОРАО ЈЕ УМРЕТИ! ВИ СТЕ ЈЕДИНИ ИМАЛИ МОТИВ... НАЧИН ДА ЊЕГОВУ СМРТ ПРЕДСТАВИТЕ КАО ПРИРОДНУ!
ОПАСНО СТЕ СЕ ПРИБЛИЖИЛИ С ОНОМ ТРОЈИЦОМ УБИЦА!
BOOT!
НЕШТО МИ ЈЕ ГОВОРИЛО ДА СЕ НЕЋЕТЕ ОДВОЈИТИ ОД ЛАСЕРСКОГ МАЧА!

ДА, МОРАЋЕТЕ ДА УКЛОНИТЕ И МОЈ ЛАСЕР! НЕ ЖЕЛИМО ПЕТЉАВИНЕ СА ЗАКОНОМ! ЗАР НЕ?

АЛИ, ТЕЖЕ ЋЕ ВИ-ТИ ОСЛОБОДИТИ СЕ ТЕЛА!
ОХ, ПРИКЉУЧИЋУ ОРУЖЈЕ ПАКЕТУ СА ПРАВОМ ПОШИЉКОМ КОЈУ ЋУ ПРОКРИЈУМЧАРИТИ!
ПРОКРИЈУМЧАРИТИ ПРАВУ ПОШИЉКУ?!
ДА! КРАЉЕВСКЕ ДРАГУЉЕ АЛДЕРАНА!

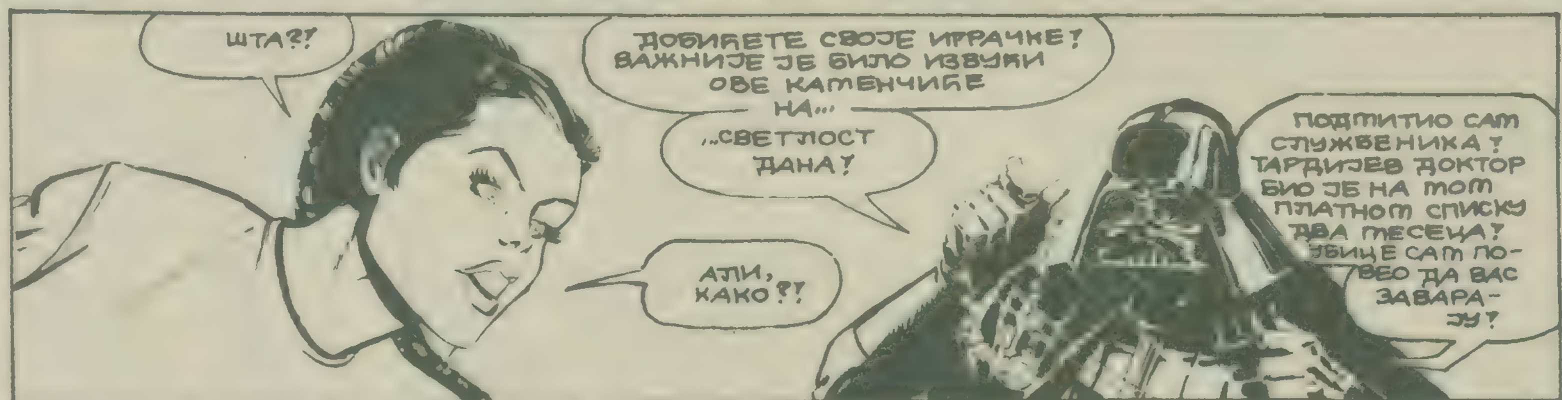
ШТА?!
ДОБИЋЕТЕ СВОЈЕ ИГРАЧКЕ! ВАЖНИЈЕ ЈЕ БИЛО ИЗВУЋИ ОВЕ КАМЕНЧИЋЕ НА...
...СВЕТЛОСТ ДАНА!
АЛИ, КАКО?!
ПОДМИТИО САМ СЛУЖБЕНИКА! ТАРДИЈЕВ ДОКТОР БИО ЈЕ НА МОМ ПЛАТНОМ СПИСКУ ДВА МЕСЕЦА! УБИЦЕ САМ ПО- ВЕО ДА ВАС ЗАВАРАЈУ!

ИМАЛИ СТЕ ДРАГУЉЕ... ЗАШТО СТЕ УОПШТЕ ДОЛАЗИЛИ НОЋАС ОВАМО?
ДА ДОВРШИМ ПОСАО! ДА СУ ОТКРИЛИ ДРОИДА, ПРЕИСПИТАЛИ БИ УГОВОР И ИЗГУБИО БИХ ДРАГУЉЕ!
ИЗГУБИЛИ БИ ПОВЕРЕЊЕ У ВАС И НЕ БИ ВАМ ОДОБРИЛИ КРЕДИТ!
ЖЕЛЕО САМ И ДА ВАС ПОСАВЕТУЈЕМ ДА НЕ ПОМИЊЕТЕ НИШТА ВЛАСТИМА!
КРАЈ

ВЕЛИКИ ТУЛУМ

Већ је традиција да наша најуспешнија дискографска кућа (бар када је рокенрол у питању) – Југотон, издаје крајем једне сезоне компилацију са најпопуларнијим песмама својих најтиражнијих звезда. Ове годи э избор материјала за колекı ију која се на тржишту појавила под именом „Велики тулум" обављен је уз помоћ читалаца месечника Rock (издање „Политикиног Забавника") и садржи чак 16 (шеснаест!) песама – хитова 1983. Списак делује заиста импресивно јер су ту, заједно на једној плочи: Бијело дугме, Азра, Идоли, Зана, Оливер Мандић, Слађана Милошевић, група Филм, мали Рача, Електрични оргазам, Аниматори, група У шкрипцу, Ксенија, Јапа, Леб и сол, Александар Межек и дует Д'Бојс. Иако ће многима „Велики тулум" деловати као једноставно промућуран пословни потез са искључиво комерцијалним претензијама, мора се признати да захваљујући чињеници како је готово целокупна југословенска рок продукција прошле године била под окриљем Југотона, ова плоча представља својеврстан документ о догађањима у нашој музичкој продукцији. То потврђује и велики успех сличног издања од пре две сезоне „Сви марш на плес" које

се још увек продаје и тражи. Између осталих на албуму „Велики тулум" нашла се, по нама, песма године југословенске рок сцене – композиција групе Филм „Ми нисмо сами" чији текст овом приликом објављујемо.

ПЕСМА СЕЗОНЕ

★★★★★★★★★★★

МИ НИСМО САМИ

Музика и текст: Јура Стублић
Изводи: група Филм

Колико си пута љубила странца
и била као птица без човјека
који не лети до твојих висина
и не зна тајну скривену у теби.

Ти си у тијелу пуном жеља
с уснама жедним изненађења
а никог нема тко је твој
и ова земља се не зове дом.

У твоме оку је драги камен
или то сузу чуваш за мене
ал' ја сам само сновиђење
који ти каже радуј се.

Не знам кад и не знам гдје
или ћемо истом страном улице
Вјеруј ми душо срест ћемо се
у свијету тајни
ми нисмо сами.

РОК ПРОТИВ РАСИЗМА

Ове године у Лондону се припрема серија антирасистичких концерата што у концертним салама главног града Велике Британије, што на отвореним просторима погодним за манифестације такве врсте. Први у низу ових наступа био је 14. јануара уз учешће група **Aswad, Amazulu,** Винстона Ридија и других. Карте
эдавале по цени од 3
з слици: састав **Amazu**

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

РОК И ФИЛМ

Рокенрол и филм су вероватно два најпопуларнија масовна медија друге половине двадесетог века, зато није ни чудо што је често долазило до њиховог спајања у...

1. Само у једном од наведених филмова није играо Дејвид Боуви. Којем?
   а) „Срећан Божић Господине Лоренс"
   б) „Човек који је пао на земљу"
   в) „Човек слон"
   г) „Глад"
2. Опроштајни концерт групе Бенд забележен је камером Мартина Скорсиза и приказан у филму:
   а) „Последњи валцер"
   б) „Опроштајни валцер"
   в) „Роби Робертсон јаше на југ"
3. Група Булдожер добила је „Златну арену" за музику у филму:
   а) „Дечко који обећава"
   б) „Живи били па видјели"
   в) „Какав деда такав унук"
4. Режисер који је снимио прва два филма са Битлсима зове се:
   а) Џорџ Мартин
   б) Брајан Епштајн
   в) Ричард Лестер
5. Песма коју Боб Дилан пева у филму „Пет Герет и Били Кид" зове се:
   а) „Blowing In The Wind"
   б) „Knocking On The Heaven's Door"
   v) „Sarah"

РЕШЕЊА: 1.в 2.в 3.б 4.в 5.б

РОК ДАТУМ

11. фебруар 1962.

The Beatles снимају за 12 сати све песме за свој први албум. Радови су обављени у лондонским ЕМИ студијима уз помоћ Џона Мартина. Две године касније истог датума први пут свирају у Америци.

РОК ВЕСТИ

Група Fashion која је прошлу годину провела у чудном мировању, враћа се на сцену крајем овог месеца са новим синглом „Eye Talk" у издању фирме Epic. Ова песма најављује њихов наредни албум, снимљен у Француској прошлог лета, а биће обједањен под именом „Twilight Of Idols". Малиган (синтисајзери и глас), Дик Дејвис (бубњеви и глас), Дерби (гитара) и Марлон Речи (бас и глас) већ спремају програм за промоционалну турнеју која ће имати револуционарно осветљење. Члан групе Малиган је конструисао два робота који ће се независно кретати по сцени и оперисати светлима. Датуми турнеје биће објављени ускоро.

РОК СПОМЕНАР

Ова на изглед једва пробуђена група грађана на слици био је годинама убедљиво најпопуларнији састав САД, иако у Европи нису постизали ни приближне успехе. Можда сте их ипак препознали – **The Eagles,** некада кантри-рокери, затим све чвршћи, тежи и популарнији. После неколико персоналних промена, бенд се пре три године дефинитивно распао, а сви чланови окренули соло пројектима. У новонасталој ситуацији највише успеха имао је бубњар Дон Хенли који је прошле године запалио свет хитом **„Dirty Laundry"** (Прљав веш), али ни он није успео да надмаши успех легендарног албума **„Hotel California"** па се све чешће шушка о поновном окупљању групе.

РОК ИНТЕРВЈУ

ПОЛ ЈАНГ

Једна од највећих и комерцијално најуспешнијих звезда протекле рокерске сезоне у Енглеској био је певач Пол Јанг (Paul Young) чији се албум „No Parlez" напросто „закуцао" на сам врх британске топ листе задржавши се више од двадесет недеља међу првих 10. Телефонски разговор са Јангом вођен је док је уметник боравио у Стокхолму ради снимања телевизијског шоуа и одржавања „живог " наступа.

● ***Како је све почело?***

– Од своје осме године узимао сам часове клавира заједно са братом и сестром. Мислим да сам почео да свирам гитару само да бих побегао од клавира. Свирао сам и бас у неколико група, али сам у ствари одувек желео да будем певач.

● ***Ова амбиција ти се остварила у саставу Q-Tips који није имао претерано много успеха.***

– У основи Q-Tips је била гомила момака који су уживали у истој врсти музике и свирали заједно само ради задовољства и забаве.

● ***Зар нисте имали жељу за хит плочом?***

– Не баш. Нисмо много бринули о снимањима. Покушавали смо да свирамо ствари једноставно онако како смо их изводили уживо. Били смо заједно три и по године и доспели у фазу када финансијски нисмо могли дуже да опстанемо. Потписао сам соло уговор са фирмом CBS, надајући се да ћу остати и са Q-Tips, али није тако испало.

● ***Зашто на твојим плочама нема више сопствених композиција?***

– Више волим да снимим сјајан албум са сјајним песмама, него да ризикујем и снимим дезоријентисану плочу само да би на њој биле моје ствари. Није ми важно да се ради о МОЈИМ песмама, занима ме само интерпретација и представљање композиција. Уосталом, веома је тешко одлучити да ли су твоје сопствене ствари добре или не.

● ***Уз овако опсежан план обавеза, имаш ли времена да се опустиш?***

– О боже! Тако дуго нисам успео да чујем ни половину плоча које сам купио. Ипак успео сам да чујем нови албум Кид Криола. Мислим да је он веома потцењен.

● ***Чини ми се да би Ен Ленокс из дуета Јуритмикс и ти чинили занимљив дует?***

– Многи људи су тог мишљења, али иако би Ени била савршена не бих волео да се упуштам у ту класичну мушко-женску комбинацију. Више бих волео да поделим песму са неким као што је Елвис Костело за кога мислим да има савршено стилизован глас. Певали смо заједно неке вокале на плочи групе Squeeze и то је звучало јако добро.

● ***Колико се твој живот променио после овог изненадног успеха?***

– Најзад сам успео да купим нова кола, што је фантастично. Иначе, ја сам увек био сасвим обичан момак. Једино што никада нисам разумео је фудбал. Покушавао сам да га заволим, ишао сам на утакмице као клинац, али заиста никада нисам успео да разумем због чега сви око мене вичу.

ЈОШ ПОКЛОНА ЗА ЦРТАЧЕ

Ко су добитници 120 лепих награда? претплата на „Политикин" и „Микијев забавник" као и сто одабраних књига домаћих и светских писаца?

10 ПОЛУГОДИШЊИХ ПРЕТПЛАТА НА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" добили су: Воислав Живановић, уч. 4/2 О.ш. „Д. Обрадовић", Београд, Биљана Марковић, уч. 5. разреда О.ш. „Миша Дудић", Ваљево, Зоран Драгић, уч. 3/4 О.ш. „Вук Крацић", Црвенка, Маја Миленковић, уч. 4/5 О.ш. „Е. Кардељ", Ниш, Ђурђица Кркобабић, уч. 4б, Палача, Соња Беденовић, О.ш. „Вера Шландер", Ползела, Ивана Вучуревић, уч. 6. раз. О.ш. „П. П. Његош", Зрењанин, Лидија Ђорђевић, уч. 5/3, Врање, Наташа Сретеновић, О.ш. „Никодије Стојановић – Татко", Прокупље, Нада Поповић, уч. 5/3 О.ш. „Јован Поповић", Обреновац, Љиљана Миленовић, уч. 5/4 О.ш. „Јован Поповић", Обреновац.

10 ПОЛУГОДИШЊИХ ПРЕТПЛАТА НА „МИКИЈЕВ ЗАБАВНИК" добили су: Дуња Попин, уч. 2/1 О.ш. „Светозар Милетић", Земун, Јелена Јовановић, уч. 1/2 О.ш. „Веселин Маслеша", Сарајево, Бојан Којић, О.ш. „И. Л. Рибар",Забавиште, Крагујевац, Бојана Иванов, уч. 1/3 О.ш. „Старина Новак", Београд, Марија Ступар, уч. 3/5 О.ш. „Браћа Рибар", Београд, Урош Томашевић, уч. 2/1 О.ш. „П. П. Његош", Београд, Дарио Костељак, уч. 2/1 О.ш. „Јосип Броз Тито", Нови Београд, Светлана Малешчевић, уч. 2/3 О.ш. „Јован Поповић, Нови Сад, Радован Радуловић, уч. 2/3 О.ш. „Миљенко Цвитковић", Сарајево.

100 КЊИГА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ И СВЕТСКИХ ПИСАЦА добили су: Корнелија Никчевић, Титоград. Ивана Остриж, уч. 6д, Копривница, Мирела Грозданић, уч. 6А О.ш. „Др Младен Стојановић". Приједор, Драгана Крстајић, уч. 6/2 О.ш. „Душан Обрадовић", Жабљак, Виолета Емшова, уч. 2А О.ш. „Страшо Пинџур", Неготино, Вардар, Раде Смољан, уч. 5д О.ш. „Б. Шимић", Мостар, Иван Кламфл, уч. 4в О.ш. Иванец, Иванец, Роберт Лешник, уч. 5. разреда, О.ш. „Радо Робич", Лимбуш, Александра Нацевска. уч. 5в, О.ш. „Крсте Мисирков". Куманово, Драгана Тодоровић, уч. 5ц, О.ш. „Тамара Беговић", Брчко, Матеј Корошец, уч. 6А О.ш. Оплотница, Оплотница, Ненад Јордовић, уч. 2/1 О.ш. „Моша Пијаде", Жагубица, Мирјана Стевановић, уч. 2/1 О.ш. „Херој Радмила Шишковић", Смедеревска Паланка, Елведина Дучић, уч. 5д О.ш. „Никола Тесла", Горажде, Весна Поробић, уч. 7/б О.ш. „Браћа Рибар", Орашје, Валентина Тот, уч. 4. разред, О.ш.„Вељко Ђуричин", Јарковац, Бојана Крамер, уч. 5ц О.ш. „Братов Боланчичев", Марибор, Јасминка Цветановска, уч. 7/4 „Браћа Миладинов", Куманово, Дарко Бадовинац, уч. 5ц О.ш. „Херта Турзе", Карловац, Несер Зоранић, уч. 6/6 О.ш. „Братство", Нови Пазар, Горан Гавриловић, уч. 5 разред О.ш. „Сретен Младеновић", Десимировац, Наташа Пантић, уч. 2/1 О.ш. „Жарко Зрењанин", Госпођинци, Слађана Попов, Банатско Милошево, Тадеја Тројар, уч. 6ц О.ш. „Петар Кавчић", Шкофја Лока, Предраг Николић, Палих бораца 26/1, Куршумлија, Дамир Манце. уч. 3д О.ш. „Братство и јединство", Сисак, Марина Станојевић, Ријека, Сретен Чинч, уч. 6 разреда О.ш. „Вук Караџић", Старчево, Слободан Митровић, уч. 5/1, Београд, Данка Костић, уч. 5/5 О.ш. „Радојица Перовић" Титоград, Небојша Врцељ, уч. 4/2 О.ш. „Браћа Рибар", Београд, Дамир Трипар, О.ш. „Братство и јединство", Пореч, Власта Бркић, уч. 3в О.ш. „И. Л. Рибар". Валпово, Јелена Трошић, уч. 3. разред О.ш. „Ј. Ј. Змај", Брус, Марија Димитрић, Старчево, Дејан Тасевски, уч. 6/2 О. У. „Васил Главинов", Скопље, Оливера Антонић, уч. 6/2 О.ш. „Димитрије Диша Антић", Коцељева, Бранислава Лазаревић, уч. 5. разреда О.ш. „Слободан Бајић Паја", Нови Карловци, Алма Махмутовић, уч. 5. разреда О.ш. „Браћа Рибар", Теслић, Азра Фаткић, уч. 5/4 О.ш. „I конгрес УСАОЈ-а", Бихаћ, Александра Бошковић, уч. 4в О.ш. II групе одредов Нове Фужине, Љубљана, Ценита Хоџић, уч. 5б О.ш. „Иван Г. Ковачић", Зеница, Никола Каленић, уч. 2/5 О.ш. „Вук Караџић", Црвенка, Милорад Николић, уч. 5/2 О.ш. „Вук Караџић", Црвенка, Марко Манчић, уч. 3/1, О.ш. „П. П. Његош", Београд, Бојан Папић, уч. 5/2 О.ш. „П. П. Његош", Београд, Ирена Цундрич, уч. 6б О.ш. „Др Јанеза Менцигеја", Бохињска Бистрица, Милан Јеличић, уч. 6в О.ш. „Валентина Водника", Љубљана, Грегор Крамер, уч. 6б О.ш. „Франц Розман Стане", Љ. Дравље, Жива Осташевски, уч. 4д О.ш. „Похорски одред", Словенска Бистрица, Јелена Арсин, уч. 5. раз. О.ш. „Л. П. Његош", Зрењанин, Валерија Видић, уч. 5ф О.ш. Лука, Сесвете, Невен Мехинагић, Маглај, Мирослава Икотин, уч. 3 раз. Нови Сад – Клиса, Драган Ковачки, уч. 4/2 ОВОО „Ђура Јакшић", Перлез, Магдалена Бањан, Панчево, Љиљана Јараковић, уч. 5 раз. О.ш. „Нада Матић", Титово Ужице, Саша Парлић, уч. 6/1 О.ш. „17. новембар", Призрен, Сретен Ђорђевић, уч. 4/3 О.ш. „Драгиша Луковић – Шпанац", Крагујевац, Марија Вујачић, уч. 5/2, Титова Митровица, Снежана Јуришин, уч. 5/3 ОВОО „М. Попов", Н. Милошево, Витка Франкович, уч. 6 раз. О.ш. „Вера Шландер", Ползела, Србољуб Мијајловић, уч. 6/1, Велика Плана, Нера Ковачев, уч. 4/5 О.ш. „Борис Кидрич", Оџаци, Сехад Џафић, уч. 5/2 О.ш. „Б. Радичевић", Титова Митровица, Василије Љиљанић, уч. 5/3 О.ш. „Ј. Ј. Змај", Ђурђево, Ирена Кљајић, уч. 5ц О.ш. „Здравко Челар", Дервента, Петар Бабић, уч. 6/2 О.ш. „М. Косовац", Шабац, Зоран Станковић, уч. 6/1 О.ш. „Аца Маровић", Косово Поље, Наташа Тодоровић, уч. 4/5 О.ш. „Димитрије Тодоровић Каплар", Књажевац, Ана-Марија Хорјан, уч. 4ц, Нови Загреб, Наташа Симерл, уч. 3ф О.ш. „Хероја Вељка Влаховића", Љубљана, Биљана Влахов, Земун, Александра Пешић, уч. 4/3 О.ш. „Вук Караџић", Пирот, Срђан Плавшић, уч. 6/1, Стапар, Зорана Калић, уч. 2/5 О.ш.„Борис Кидрич", Оџаци, Александра Цветковић, уч. 4/2 О.ш. „Ј. Цвијић", Београд. Бранкица Герић, уч. 5/2 О.ш. „Стеван Дивнин Баба", Жабаљ, Марко Вуксановић, Нови Сад, Јулијана Грујић, О.ш. „Перо Поповић Ага", Београд, Зоран Марић, Банатски Карловац, Душко Трифуновић, уч. 6/3, Г. Милановац, Горан Илић, уч. 3/2, Азања, Стјепан Гислер, уч. 4д О.ш. „Иван Филиповић", Осијек, Александар Рељић, уч. 3 разреда, Нови Сад, Оливера Марковић, уч. 4/1, О.ш. „Јован Поповић", Нови Сад, Маријана Бодор, уч. 6в, Петроварадин, Оливера Савић, уч. 5/1 О.ш. „Олга Петров", Падинска Скела, Соња Јовићевић, уч. 6/1 „Б. Божовић", Титоград, Милена Стајић, уч. 6/2 О.ш. „Народни хероји", Добој, Сања Мићић, уч. 4/3 О.ш. „Б. Радичевић", Мали Зворник, Татјана Николић, уч. 6/4 О.ш. „Вожд Карађорђе", Ниш, Ивана Калић, уч. 4/3 О.ш. „Борис Кидрич", Оџаци, Војислава Читаковић, Вртић „Црвенкапа", Београд, Адмир Вуковић, уч. 1в О.ш. „И. Л. Рибар", Бихаћ, Маша Шуковић, уч. 1/3 О.ш. „Свети Сава", Београд, Мила Лошић, Београд. Игор Кухарић, уч. 5в О.ш. „Браћа Хорват", Загреб, Мојца Горичан, Марибор и Тони Анчин, уч. 4/3 О.ш.„П. П. Његош", Београд.

ХРАБРОСТ ЈЕ КАО ПЛАНИНА...

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ИАКО СУ У ЛАВИНИ ИЗГУБИЛИ ВОЂУ И ДРУГА, АЛПИНИСТИ СЕ НИСУ ПРЕДАЛИ ЈЕР ИХ ЈЕ УПРАВО ОН ТАКО УЧИО. ХОЋЕ ЛИ ПО СНЕЖНОЈ МЕЋАВИ, СА ВИСИНЕ ОД БЛИЗУ ЧЕТИРИ ХИЉАДЕ МЕТАРА, УСПЕТИ САМИ ДА СТИГНУ ДО ЛОГОРА?

Било је подне, 4. марта 1979. године. Група од двадесетак студената на челу са Виљемом Анселдом, алпинистом и професором филозофије на Евергрин колеџу у држави Вашингтон, с муком се спуштала низ планину Рејнир. Беснела је мећава... А само дан пре тога све је било мирно и они су без проблема савладали најтежи успон планине високе 4392 метра. Кад је почело невреме, утаборили су се на висини од 3600 метара рачунајући да ће већ сутрадан успети да се врате у логор Мјуир који се налазио око хиљаду метара ниже.

Иако је знао да је време лавина, Вили је за силазак изабрао падину која је управо по томе била позната. У ствари, сви су се сложили да треба што пре да побегну од невремена јер је постојала и опасност да постану жртве хипотермије (опасног снижења телесне температуре). Осим тога, шатори су им били оштећени и било је немогуће да без одговарајућег склоништа проведу још једну ноћ на снегу и леденом ветру.

Сада, на температури од 18 степени испод нуле, док је падао густ снег и дувао ветар брзином од сто километара на час, једва су успевали да се одрже на ногама с ранцима тешким двадесетак килограма.

Вили Анселд је био велики љубитељ планина. Још 1963. прочуо се у свету као вођа експедиције која се успешно попела на Маунт Еверест, његовом најопаснијом западном страном. А био је и први који је освојио врх Машербрум, у планинском ланцу Каракорум. У Евергрин колеџу имао је стотине истомишљеника који су уживали у практичним часовима алпинизма. Али, и поред тога било је очигледно да је дошло време да овом спорту каже збогом. Имао је педесетак година, већ га је мучио артритис, а и помало је храмао због повреде зглоба леве ноге. Осим тога, у време када се пео на Маунт Еверест због промрзлина је изгубио девет прстију на стопалима.

Док је са три студента ишао напред и правио пролаз, снег се изненада покренуо испод њихових ногу и јурнуо низ планину. На њега, Ђени Дипенброк, Френка Каплана и Питера Милера за тили час сручила се гомила снега и леда: догодило се оно чега су се највише бојали. Среће је имао једино Френк – кроз растресити снег махнито се пробијао ка површини настојећи да савлада страх и мислећи само на то да не сме да се преда.

Лавина се смирила баш у тренутку кад је успео да пробије отвор и изађе на површину. Био је довољан само још један покрет па да се потпуно ослободи ледених чељусти. Окренуо се и опазио руку Питера Милера како вири из гомиле снега. Није губио време. Уз крајњи напор успео је да ослободи пријатеља и спасе га од гушења. За Вилија и Ђени, међутим, све је било касно – када су их откопали, већ су били мртви.

Остале студенте који су се убрзо окупили на месту несреће лавина је поштедела. Читав час неколико младића је покушавало да вештачким дисањем поврати Вилија и Ђени у живот, али све је било узалуд. Сви су занемели: Вили је био тај који их је увесељавао, подизао морал својом храброшћу, речима, песмом и љубављу према животу. Сад је отишао и оставио их на милост и немилост планине и невремена.

Ближила се ноћ, видљивост је била смањена на девет метара. Ако што пре не стигну у логор, може им се догодити да заувек остану у снегу. Из Вилијевог ранца Милер је извадио радио-станицу и одмах ступио у везу са чуварима националног парка планине Рејнир. Затражили су помоћ. Одговорили су им да ни у ком случају не могу да пошаљу хеликоптер јер им то не дозвољавају временски услови. Преостало им је да се сами сналазе.

Група је одлучила да за новог вођу изабере Јана Јолса, стручњака за алпинизам који је већ био навикао на битке са природом. Овај је одмах применио законе планине којима их је научио Вили. А један од њих гласи: „Да би се преживело, треба остати на окупу!" Узели су ужад и повезали се.

Јан је, између осталог, преузео и бригу о Милеру који је најтеже преживљавао губитак Вилија и Ђени – можда и због тога што је и сам био у ситуацији да изгуби живот. Једва је ходао и сваки јачи налет ветра бацао га је на земљу. Јан му је помагао, али то није много вредело јер је Милер већ почео да осећа последице хипотермије и повраћао је. Истовремено су две девојке биле на ивици хистеричног напада... Остали су ћутали и корачали тромо – аутоматски.

На челу колоне одједном је настала пометња: група је наишла на повећу пукотину коју је отворила лавина, а протезала се стотинама метара низ глечер. Јан је био сигуран да ће се све добро завршити тек кад је сам прешао на другу страну и уз помоћ неколико другова разапео три реда ужади која су при преласку била од помоћи осталима. Једина ствар коју су могли да учине била је управо то – да бар ризик смање на минимум.

Вејавица се није стишавала и Јан је знао да уколико убрзо не стигну у логор Мјуир, неки другови неће преживети. У једном тренутку је чак одлучио да у снегу ископају склониште и да се тако заштите од зиме, али је ветар толико снажно дувао да је то било потпуно неизводљиво.

Већ је био мркли мрак кад су одлучили да наставе. Ветар је за тренутак променио правац и пред њима се истог часа указало нешто налик на стену. Сви су се питали откуд гола стена усред снега и леда? Мора да им се привиђа. Тада је један од њих закачио ногом нешто што је личило на цев, у ствари, залеђен конопац причвршћен за клин. Било је очигледно да су стигли у логор.

– Успели смо! – повикао је неко.

Олуја је беснела још пуна два дана, али група је била безбедна. Ништа се више није догодило, осим што су неки били потпуно исцрпљени, а сви заједно – веома тужни због губитка другова. Збијени један уз друге, да би се што више загрејали, разговарали су о Вилију и Ђени и о свему што су преживели. Тако су открили многе ствари: о себи, о другима, о својим могућностима. Био је то разговор који би се допао и самом Вилију.

Кад се олуја најзад стишала, стигла је и помоћ из националног парка. Док су их заједно са погинулим друговима превозили до подножја планине, где су их чекали рођаци и пријатељи, студенти су отпевали једну строфу песме коју је Вили највише волео:

Храброст ништа не може да уништи.
Она је као планина
стара и снажна
и вечно ће живети.

С. И.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЏЕЈМС ШМИЦ

НЕ ЖЕЛИМО ДА ВАМ НАШКОДИМО

Па, интервју није дуго трајао – рече професорова супруга кад се овај вратио кући.

– Да, био је краћи него што сам очекивао – одврати професор нервозно ломећи прсте.

– А... неко је стварно говорио са тим бићем... бар неки од вас?

– Да.

– Па, је ли стварно са неког другог света, Клајве? Добро, знам, не смеш да ми причаш о томе јер је забрањено законом државне безбедности...

– Све ће бити на радију и телевизији за десетак минута, па ћеш сазнати. Цела наша планета ће знати о свему... или, готово свему што се одиграло.

– Чудно! Зашто све то објављујете?

– То је најпаметније што смо могли да смислимо. Биће панике, свакако, али СВИ морају знати.

– Клајве! Преклињем те, шта се десило? Плаши ме твој изглед.

Професор је одсутно, дрхтавих руку, укључио телевизор: – Сви програми на свим каналима широм света ће престати... Да, ствар је запрепашћујућа, опасна, за мене чак и сада несхватљива и неприхватљива... Сећаш ли се познатог антрополога Милта Колдвела? Он се изгубио негде усред аустралијске пустиње пре две године. У ствари није се изгубио него су га они покупили... одвели.

– Они? Хоћеш да кажеш да их има више?

– Па наравно. То објашњава како су научили енглески... Сад је седам минута до шест. Седи, драга. Мислим да ћу за седам минута, док не почне службени програм, стићи да ти испричам шта се одиграло.

Ванземаљски посетилац седео је у свом кавезу. Велике сивкасте руке чврсто су држале шипке. Покрети су му личили на гестове одраслог гориле. По описима очевидаца новинари су га назвали „Краставa жаба са Марса". Заиста је имао неке карактеристике жабе: смежурану кожу и злепаст облик рогате главе. Није било пријатно погледати га. Професор, иначе зоолог, посматрао га је фасциниран постојањем једне дотад невиђене врсте. Оно што му се чинило потпуно несхватљиво био је људски говор којим се биће огласило када су ушли.

– Шта бисте хтели да сазнате? – Глас му је био грлен и неприродан. Завладао је мук. Иако су претходно обавештени да биће говори сви су се запрепастили. Професор је остао у позадини групе. Схватио је одједном да је дубоко уздрман ирационалним леденим страхом од овог страног, немогућег бића. Прекорно је сам себе: он је као један од водећих светских зоолога позван да посматра, оцењује и извести.

Да би се смирио, скренуо је поглед са кавеза на присутне: млади мајор службе безбедности, коме је поверено испитивање, успавани генерал, лепа стенографкиња коју је мајор представио као своју вереницу, и још неколико научника и пословних људи.

– Имам разлога да будем незадовољан – настављао је грлени глас. – Затворили сте ме у кавез као неку дивљу животињу, а нисте ме ни обавестили о природи ваше оптужбе, тј. моје кривице. Одвратан изглед гломазне главе натерао је професора да се стресе. Једно црно око уперило је поглед право у њега. Нико у овој соби не може да осети, помисли професор, колико је ово створење ПОГРЕШНО саздано. Све на њему некако одбија, све је против закона природе!

– Ви тврдите самоуверено – наставило је биће обраћајући се младом мајору– да можете да ме натерате да откријем ствари које не желим да кажем у овом тренутку. Варате се. Тело ове врсте не реагује на ваше медицине и дроге.

– ДОЛАЗИЋЕМО ОВАМО И ОДЛАЗИТИ ОДАВДЕ КАКО НАМ СЕ ДОПАДНЕ. АКО ПОКУШАТЕ ДА СЕ У ТО УМЕШАТЕ, БИЋЕ ТО, ВЕРУЈТЕ, НА ВАШУ СОПСТВЕНУ ШТЕТУ.

– Реаговаће на бол – одврати млади мајор љутито.

Тада је професор схватио да није једини код кога је биће изазвало неразуман прасконски страх – мајор се такође плашио.

– Ово тело ће реаговати на бол само ако му ја то дозволим. – Неки од вас овде знају за ефикасност хипнозе у блокирању осећаја бола. Моји методи се не базирају на хипнози, али су далеко ефикаснији. Понављам – за мене не постоји бол ако ја то не желим – тврдио је ванземаљац.

– А да ли желите да осетите уништење свога ткива? – питао је мајор мало крештавим гласом.

Биће је слегло длакавим раменима.

– Или желите да искусите смрт? – мајорово лице зацрвенело се од узбуђења.

Професор је схватио да нико у тој просторији, баш нико, није тачно знао како да се постави према неком (нечем) тако страном, тако непрепознатљивом као што је ово створење. Зато су сви ћутали и пуштали мајора да на свој, прилично неспретан, начин води разговор.

– Смрт је нешто што ви не можете да ми нанесете, мајоре. Ово је опомена. Нећу више одговарати на ваше претње. Нећу више одговарати ни на каква питања. Уместо тога рећи ћу вам шта ће се сад догодити. Обавестићу своје другове да сте ви, као што смо и претпостављали, ограничени, блесави и да не можете да нам нанесете било какво зло. Ваш свет и цивилизација су за нас од занемарљивог интереса. Ипак, ви сте нека врста новине коју ће многи од нас желети да посматрају. Долазићемо овамо и одлазити одавде како нам се допадне. Ако покушате да се у то умешате, биће то, верујте, на вашу сопствену штету.

– Ма немојте! Јесте ли баш сигурни?! – продрао се мајор дрхтећи целим телом, а онда извадио револвер и испалио све метке у безоблично тело зарођеног ванземаљца. Сви скочише на мајора да му истргну оружје.

– Будало хистерична! – повикао је неко. Али за све је било касно. Кад су обуздали мајора, погледали су тело у кавезу из кога је цурила нека зеленкаста течност. Неко чудно олакшање завладало је међу присутнима.

Лепа стенографкиња почела је да се свлачи. Најпре нико осим професора није ништа приметио, онда је настала тишина. Сви су буљили у девојку. Млади мајор је скочио и почео да је дозива по имену. Узалуд – није обраћала пажњу.

– Упозорио сам вас – рече сада млада жена грленим гласом – да за нас нема смрти. За нас не!

Неко је нешто казао. Професор, као у трансу, није ништа чуо али је разазнао одговор који је долазио из уста девојке:

– Свакако, то је могао да буде било ко од вас, али мени се највише допало ово тело.

Професор је искључио телевизор. Изгубљено је зурио кроз прозор.

– Е, па сад се све зна. Цео свет зна све о овоме. Веровали они то или не. Неће бити тако страшно ако их не дође много, иако ми не знамо колико их уопште има... Можда милијарде! Ако нико од наших не покуша да им нашкоди и да их омета у посматрању, биће све у реду јер они не желе да нам нашкоде. Свако људско биће на лицу Земље мора да избегава и спречава било какав конфликт са ванземаљцима. Ипак, драга моја, никада нећемо бити сасвим сигурни да им се наш изглед једног дана неће допасти до те мере да ће пожелети да га замене за свој.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	повртарска биљка	позив, зов	болест коже (мед.)	направа за прскање	главна лука у Сирији	у очи, отворено	франц. певачица
множење, расплођавање							
судопера, опирњача							
ткање, тканина							
кенгур (мн.)							
"волт" / "метар"		превара закидање / заробљена особа					
уређај за подмазивање машина	изврши анализу чега		карактеристика ијекавице / име Њутна				сврставање по типовима
наш револуционар и публициста Огњен						"тона" / "пример"	
ситна киша, кишица					3,14.. / франц. писац Клод		
и један и други				фр. вајар Жан / свечана дворана			
неуредан, немиран						врста биљке, слеч	
негација			отвор за пролаз / абонирати				
рашчлањавање							
становник Либана							
било ко				лек против крварења (мед.)	глумица Вивијен / јапански новац		
филм Косте Гавраса		грчки бог мира / име Шербеџије					
прикривено исмејавање							
град у Италији							име боксера Русевског
мушко име					аутоознака Ваљева	"ампер" / глупан, будала (тур.)	
врста пасуља							
"исток"		на други начин, друкчије					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Бруклин, разрада, основац, штета, и, Еми, сљ, притока, серицит, ете, Ани, Тин, РИ, атонија, Нис, над, Ц, три, а, еп, атом, резиме, сонг, ц, узоран, „Ема", АД, Апенини, опстанак, Татари, сиротан.

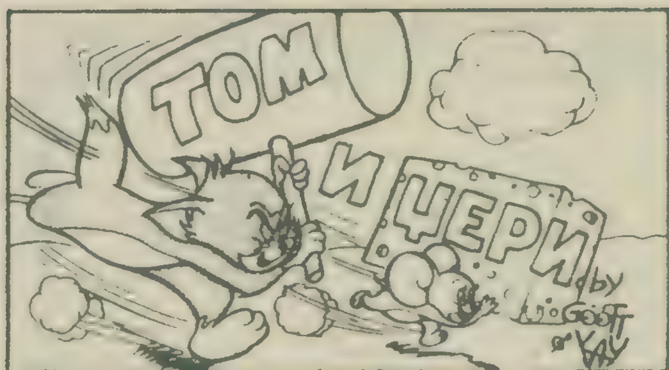
ТОМ
И ЏЕРИ

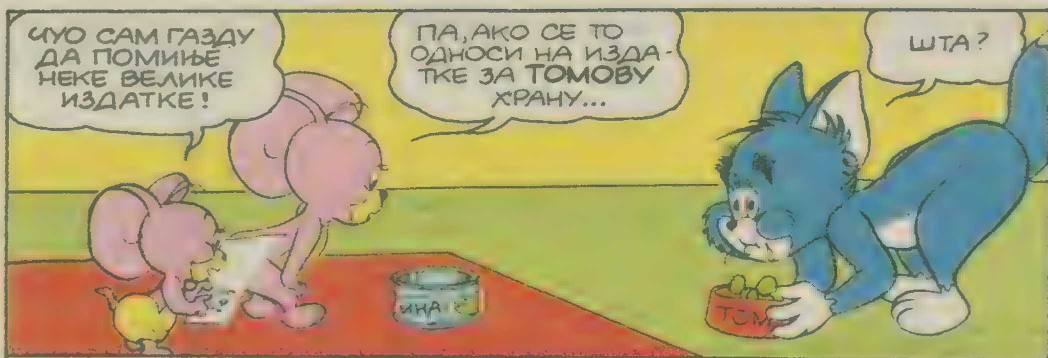
ЧУО САМ ГАЗДУ ДА ПОМИЊЕ НЕКЕ ВЕЛИКЕ ИЗДАТКЕ!
ПА, АКО СЕ ТО ОДНОСИ НА ИЗДАТКЕ ЗА ТОМОВУ ХРАНУ...
ШТА?
ТОМ

ПОГЛЕДАЈ ОВОГ ДЕБЕЛОГ МАЧКА! ШТО СЕ ЊЕГОВЕ ХРАНЕ УБУДУЋЕ ТИЧЕ...
СМАЊИ СЕ, ТОМЕ! САГНИ СЕ! СКУПИ СЕ!
ТОМ

КАКО, БРАТЕ?
ЛЕЗИ, А ОНДА СЕ СКЛУПЧАЈ!

ОВАКО?
ЈОШ ВИШЕ!

ЈОШ... ЈОШ...

ШТА ЈЕ ОВО?

ОТКУД ОВДЕ ОВА ОЛИЊАЛА КРЗНЕНА ТОРБА?
БОЉЕ И ТО НЕГО ДА ТЕ ИЗБАЦЕ!
© METRO-GOLDWYN-MAYER INC.
166

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ:

УЦЕНА

PAUL NORRIS

DON MOORE

ЏИМ ЈЕ БИО ПРИСИЉЕН ДА ПУЦА У ЧОВЕКА У ЗАСЕДИ...

ГОТОВ ЈЕ, КОЛУ! БРЗО ЗА МНОМ!

PAUL NORRIS 2-14

А КУДА ЋЕМО, ТУАН?

ПРИЋИ ЋЕМО СЕЛУ СА ДРУГЕ СТРАНЕ!

УБРЗО СУ СЕ ЗАУСТАВИЛИ У ЈЕДНОМ ЗАКЛОНУ... ЏИМ ЈЕ ПОДИГАО НЕКОЛИКО СУВИХ ГРАНЧИЦА...

САКУПИ ЈОШ СУВОГ ГРАЊА, КОЛУ!

ЈЕ Л' ЋЕШ ДА ЗОВЕШ ПОМОЋ?

НЕ, КОЛУ! ХОЋУ ДА СКРЕНЕМ ПАЖЊУ СТРАЖАРА!

ЏИМ ЈЕ НА НЕКОЛИКО МЕСТА ЗАПАЛИО ВАТРУ... А ОНДА ЈЕ ПОЖУРИО НА СУПРОТНУ СТРАНУ...

ПАЗИТЕ, ТУАН!

ОВО ЋЕ ГА УМИРИТИ!

А САДА ЋЕМО ИМ УПУТИТИ НЕКОЛИКО ЗАПАЉЕНИХ СТРЕЛА...

ОДЛИЧНА ИДЕЈА...

ВАТРА КОЈУ ЈЕ ЏИМ ЗАПАЛИО, ИЗАЗВАЛА ЈЕ УЗБУЂЕЊЕ...

ПУЦАЈТЕ У ЖБУЊЕ! И УХВАТИТЕ ТУ ДВОЈИЦУ ЖИВЕ ИЛИ МРТВЕ!

УПОМОЋ! ВАТРА С НЕБА!

ЈУРИШ, КОЛУ! ДЕВОЈКА ЈЕ У НАЈВЕЋОЈ КОЛИБИ!

PAUL NORRIS 2-21

ЗА ТО ВРЕМЕ У КОЛИБИ...

ТВОЈИ ПРИЈАТЕЉИ СУ ВЕОМА ВЕШТИ... УПУЋУЈУ НАМ ЧАК И ЗАПАЉЕНЕ СТРЕЛЕ! АЛИ НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ РЕСКИРАТИ ТВОЈ ЖИВОТ!

ИДУЋЕГ ПЕТКА: ТАЛАЦ

Златна олимпијска медаља била је и остала сан сваког спортисте, не само због своје историјске повезаности са Играма у древној Олимпији већ и због угледа које ово такмичење ужива у свету и које, време то доказује, не може да надмаши ни једно друго које се данас организује у свету. Зато су олимпијски хероји и хероине личности у центру пажње спортске јавности а њихови подвизи надживе и оне који су их остварили, остају легенде ледених површина и снежних стаза.

Наш човек

Један од њих је и Американац Ерик Хајден, родом из Медисона у држави Висконсин, САД. Марк Шпиц је 1972. године у Минхену освојио седам златних медаља у пливању. Ерик Хајден је на Играма У Лејк Плесиду 1980. године победио у свих пет дисциплина брзог клизања. Такав подвиг нико пре њега није постигао, мада је било клизача који су више пута били европски и светски прваци и рекордери.

Спортски пут Ерика Хајдена одређен је у раном детињству. Отац, угледни лекар, научио је Ерика и ћерку Бет вештини клизања на леду и – када су постигли извесне резултате – није жалио ни времена ни новца да деца постану врхунски спортисти. Иначе, словеначке колеге су тада у Лејк Плесиду сазнале и податак да је Ерик Хајден пореклом, по једној од бака, „наше горе лист" – Словенац.

Ерик Хајден није био анониман пре почетка олимпијских такмичења, штавише, припала му је част да носи америчку заставу на свечаном отварању Игара. Ипак, тек на леденој стази доказао је своју праву вредност – победио је у свим дисциплинама мушког програма: на 500 метара светског рекордера Евгенија Куликова (СССР), на 1.000 метара канадску наду француског порекла Житана Бушена, на 10.000 метара Холанђанина Пита Клајна... Највећег ривала имао је у Норвежанину Карл Арне Стенсхјемету у тркама на 1.500 и 5.000 метара. Ипак, пет пута је победио и пет пута је њему у част свирана америчка химна.

На Зимским олимпијским играма дебитовао је без већег успеха у Инсбруку 1976, тада му је било непуних 18 година, а у Сарајеву је у својству коментатора америчке ТВ компаније Еј-Би-Си (АБЦ). Сигурно је могао, бар по годинама, да дође и као такмичар, али изабрао је други пут.

Његова годину дана млађа сестра Бет није била успешна као старији брат – освојила је само једну, и то бронзану медаљу на 3.000 метара иза Еве Бјорг Јансен (Норвешка) и Сабине Бекер (ДР Немачка).

Хитронога учитељица

Међутим, иако је Ерик Хајден постигао у Лејк Плесиду фантастичан успех, он није и најбољи брзи клизач који је икада стартовао на олимпијским играма! Лидија Скобликова, учитељица из Чељабинска (СССР) била је још боља...

Лидија је рођена 8. марта 1939. године. Дебитовала је на Олимпијским играма 1960. године у Скво Велију (САД) и победила у тркама на 1.500 и 3.000 метара иако пре такмичења на Играма није имала ниједну значајнију титулу! Хитронога учитељица побеђује затим на светским првенствима 1963. и 1964. године и трострука је светска рекордерка.

Фаворити понекад затаје када се од њих највише очекује: са Лидијом Скобликовом то није био случај – на следећим Играма у Инсбруку (Аустрија) 1964. године не само да је одбранила „злато" на 1.500 и 3.000 метара већ је победила и у спринтерским дисциплинама женског програма: на 500 и 1.000 метара! Са четири златне медаље постала је „хероина" Игара, а са укупно шест завршила спортску каријеру.

Празник на леду

Соња Хени, рођена у Ослу (Норвешка) 8. априла 1912. године, била је и остала највећа уметница у клизању на леду. Први пут је постала олимпијска победница у Сент Морицу (Швајцарска) када јој је било само 16 година. Затим је још два пута била најбоља – 1932. у Лејк Плесиду (САД) и 1936. у Гармишпартенкирхену (СР Немачка).

Десет година је „владала ледом" као светска шампионка (1927–1936), а првакиња Европе била је од 1931. до 1936. године. Висока само 155 cm и тешка 48 kg, била је права „цепна" шампионка.

Каријеру је наставила у САД, али као клизачица и глумица. У ствари, њени филмови, а било их је десетак, углавном су имали уметничко-клизачки карактер. Од 1937. до 1956. године клизала је у професионалним ревијама и оснивач је чувене трупе „Празник на леду" (Holiday on ice) са којом је наступала широм света и која је и данас веома популарна на свим континентима иако њеног оснивача одавно нема – Соња Хени умрла је од леукемије на путу из Њујорка у родни Осло 13. октобра 1969. године.

Љубавна прича

Исти успех у уметничком клизању постигла је једино још Ирина Родњина из Совјетског Савеза. Са својим првим партнером Алексејем Улановим победила је на Играма у Сапороу 1972. године пошто су претходно, на Светском првенству, надмашили Људмилу Белоусову и Олега Протопопова, двоструке олимпијске шампионе.

Две године касније овај спортски пар се раставио – Алексеј Уланов оженио се Људмилом Смирновом, клизачицом из вицешампионског пара са Андрејом Сурајкином. Ирина је доживела готово нервни слом, а слично је реаговао и Сурајкин. Но, док је Сурајкин убрзо отишао са леда, Ирина је „преболела" Уланова и нашла новог партнера у не баш успешном „солисти" Александру Зајцеву. Та комбинација се показала довстурко срећном – победили су на Играма у Инсбруку 1976, а ускоро су постали и супружници. У међувремену, десет пута су били светски прваци и тако изједначили још један рекорд Соње Хени.

Током 1979. Ирина се повукла са леда и родила сина, Александра „јуниора", да би већ 1980. у Лејк Плесиду поново, по трећи пут, постала олимпијска шампионка!

Овој листи олимпијских шампиона – супружника треба додати и плесни пар, такође из СССР, Људмилу Пахомову и Александра Горшкова, победнике из Инсбрука 1976. године.

Данас Бјелоусова и Протопопов живе у Швајцарској а друга два брачна пара остала су уз ледену плочу као тренери најбољих совјетских клизача и већ имају доста успеха са својим ученицима.

Исплатило се због Франца

У анале досадашњих „белих" Олимпијада ушли су као троструки победници (спуст, слалом и велеслалом) и двојица алпских смучара – Аустријанац Антон Тони Зајлер 1956. у Кортини Д'Ампецо (Италија) и Француз Жан Клод Кили у Греноблу 1968. године.

Ова два великана, од којих је Зајлер нешто старији (рођен 17. новембра 1935, а Кили 30. августа 1943), вешто су уновчила своја спортска знамења прво рекламирањем разних производа (не само спортских), а потом и оснивањем сопствених фирми. Жан Клод Кили је, поред троструке победе у Греноблу, био и први носилац „кристалне кугле" Светског купа скијаша 1967. године, а трофеј је одбранио и наредне године.

Док је Жан Клод Кили и данас ненадмашан као такмичар и као појам у француском алпском смучању, славу Тонија Зајлера помрачио је донекле Франц Кламер, олимпијски победник у спусту из Инсбрука 1976. године. Његову победу славила је читава Аустрија, а први телеграм-честитку добио је од тадашњег канцелара Бруна Крајског. Међу онима који су му на циљу стиснули руку био је и шведски краљ Густав Адолф и норвешки Олаф. „Исплатило се преузети Игре само због Франца Кламера" писале су аустријске колеге.

Наиме, Инсбрук је „ускочио" уместо америчког Денвера који је, одлуком грађана, одбио да организује Игре плашећи се великих новчаних губитака.

Срећа се зове Фортуна

Сапоро, јапански град на леденом острву Хокаидо, био је домаћин Олимпијских игара 1972. године. Домаћини су посебну пажњу посветили такмиче-

њима у скијашким скоковима у којима су рачунали на медаље. Наиме, на познатој новогодишњој турнеји „Четири скакаонице" у Аустрији и СР Немачкој тријумфовао је Јукио Касајо, као први (и последњи) Јапанац у историји овог такмичења и то пошто је победио на прва три надметања, а потом са осталим јапанским репрезентативцима отишао кући, да настави припреме за Игре!

Овде треба рећи да су олимпијске дисциплине искључиво скокови на, такозваној, седамдесетметарској и деведесетметарској скакаоници: „летачи" и „летаонице" још нису у олимпијском програму па „ловци на даљине" и немају много шанси за медаље пред онима који беспрекорно владају техником скока.

Најпре су одржана такмичења на краћој скакаоници и то потпуним тријумфом Јапанаца: Јукио Касаја је био први и донео Јапану до сада прву и једину златну медаљу, сребрна је припала Коноу, а бронзана Аочију! Трострука победа домаћина! Није тешко замислити са каквом су пажњом и усхићењем очекивани скокови на већој скакаоници који се, по правилу, остављају за последњи дан такмичења као посластица читаве Олимпијаде.

Али, када би у спорту побеђивали само фаворити – изгубио би draж којом привлачи гледаоце. То се догодило и у Саппороу: победник је постао Пољак Војћех Фортуна, специјалиста за летове и то захваљујући срећи! Фортуна је, иначе, митолошка богиња среће.

Шта се, заправо, догодило? Највећи непријатељ скакача је ветар и због тога се његова брзина и снага непрекидно мере. Уколико достигне смер и снагу да угрози сигурност скакача, такмичење се прекида. Врло ретко он може да буде и савезник. Управо то се догодило тога дана у далеком Саппороу: када се одлепио од моста, Фортуна је просто легао на оно што скакачи популарно зову ваздушни јастук који га је однео до златне медаље!

Објашњавајући фантастичан скок удаљ Боба Бимона у Мексику 1968. године амерички стручњаци су, као могућу помоћ, назначили „вакуум" који настаје у тренутку непосредно пре пада првих кишних капи на земљу. Ако је Бимону помогао „вакуум", Фортуни је помогао „јастук"... Ни једном ни другом, а то можда даје за право онима који ове успехе везују за природне феномене, никада по освајању златне олимпијске медаље, није пошло за руком ни приближно да понове такве подвиге. Неком срећа дође у помоћ у правом тренутку и на правом месту...

Остала је мрља

Један од ретких спортова уопште који се, са изузетком старта и циља, одвија готово без присуства гледалаца је смучарско трчање, нордијска дисциплина у којој се такмиче и мушкарци и жене. И баш у тим дисциплинама борили су се и досадашњи апсолутни рекордери у обе конкуренције на Зимским олимпијским играма.

Професорка физичког васпитања из СССР Галина Кулакова најуспешнија је жена на „белим" Олимпијадама са седам освојених медаља. Први пут се такмичила 1968. године у Греноблу и освојила две „бронзе", да би четири године касније чак три пута била на победничком постољу: на пет и 10 километара и у штафети. Са 34 године појавила се 1976. у Инсбруку и била трећа на 10 километара, али је остала мрља због одузимања медаље на двоструко краћој прузи због наводног допинга.

Највише медаља уопште, од свих досадашњих зимских олимпијаца, има Швеђанин Сикстен Јернберг – укупно девет (четири златне, три сребрне и две бронзане). Ове успехе остварио је на Играма 1956, 1960. и 1964. године. Тада, 1964, у Инсбруку, имао је већ 35 година (рођен је 6. фебруара 1929)

што показује да су тркачи на скијама као вино – што су старији, све су бољи.

. . .

Ово су само приче о неким од досадашњих јунака Зимских олимпијских игара. Поменимо, између још многих познатих и славних, Мари Терез Надиг (скијање), Владимира Тихонова (биатлон), Урлиха Велина (нордијска комбинација), Антона Инауера (скокови), Јуке Миета (смучарско трчање). На „белим" Олимпијадама подељене су до сада 333 златне медаље – иза сваке од њих крије се по једна оваква или слична прича.

Родољуб Марковић

БЕОГРАД
11001
МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

БУКЕТ НА ДАР

Молим те да ми кажеш коме се све цвеће поклања и у којим приликама?

АЛЕКСАНДРА

Према бон-тону цвеће ћеш на дар понети домаћици само ако си приватно позвана. Ако се ради о службеном позиву, било да је реч о ручку, вечери, неком пријему или коктелу, цвеће се у таквим приликама не носи.

Мушкарац поклања само сечено цвеће, никако цвеће у саксији. Цвеће у саксији поклања само жена жени, а и неожењен мушкарац који често одлази у неку кућу и то без позива, може се приликом неког догађаја (празника, рођендана домаћице) одужити цвећем у саксији.

Избор цвећа потпуно се препушта укусу онога ко га дарује. Једино је правило да то буду лепи примери са дугачком дршком, тако да се цвеће може лако ставити у вазу. Правило је такође да букет садржи непаран број цветова. Букет не треба да буде превелик, јер он није надокнада за позив већ је знак пажње. Ипак, постоје нека ограничења при избору: букет састављен само од црвених каранфила или ружа не дарује се туђим женама или девојкама, јер с обзиром на симболику боје може настати неспоразум (међутим, то у

пракси ипак није тако). Исто тако љиљани и хризантеме сматрају се цвећем које се носи на гробље, па се не поклањају.

Ако се у госте иде удвоје, онда цвеће увек поклања мушкарац. Омот од хартије треба да се скине још пре него што се позвони на врата, јер се може догодити да вам отвори домаћица лично, па да не дође до неугодног одмотавања папира. Јер, сматра се да гост поклања цвеће, а не пакет.

Цвеће такође не морате предавати лично, можете га упутити и преко цвећаре, али у том случају морате приложити посетницу на којој треба написати и разлог пажње: захвалнсст или честитка. Овако се може поступити и према домаћици неког службеног пријема или вечере. Ако се, рецимо, жели исказати посебна захвалност, онда се дан после посете може послати букет цвећа. То се ради једино из практичних разлога јер на службене пријеме одједном долази велики број гостију у кратком временском размаку, па би се домаћица могла наћи у глупој ситуацији са двадесетак или више букета наједном у рукама.

На крају, све је ово ипак бон-тон, званична етикеција: цвеће било оно са кратким или дугачким дршкама, пољско или скупоцено увек ће обрадовати оног ко га прима кад је знак пажње, захвалности, љубави.

ТЕГОВИ И ВИД

Имам 16 година, а вид је почео да ми слаби од четрнаесте. Ликове у даљини не видим јасно па тако кад хоћу неког да препознам морам да стиснем очи ако је тај неко мало даље. Молим да ми одговорите да ли ми се ово дешава због кратковидости или је у питању нека друга болест. Да ли могу вид да побољшам неким средством, рецимо машћу, облогама, капљицама, чајевима и сличним стварима? Може ли у мом случају дизање тегова да ми шкоди?

Д. С.
Козлук

На основу података које си нам послао врло је вероватно да је код тебе реч о кратковидости, мада сличне тегобе и проблеми могу да се јаве и код астигматизма. Твоје стање, такво како јесте, не може да се побољша нити отклони никаквим мастима, капљицама за очи, облогама, чајевима и сл. Уместо тога, неопходно је да се што пре обратиш очном лекару, који ће те прегледати, одредити диоптрију и на основу ње кориговати твој вид наочарима или контактним сочивима. Да ли ћеш моћи да се бавиш дизањем тегова или неким другим спортом, зависи од висине диоптрије и тренутног стања твојих очију, па је то разлог више да се што пре обратиш лекару.

НЕПОТПУНА АДРЕСА

Молио бих те да ми одговориш шта значи пост рестант? Како да уништим жижак у дрвету јер врела вода у овом случају не помаже. У Београду постоји Катићева улица, па ме занима ко је био Јанко Катић?

РАДЕ МИЛИНОВИЋ
Хајдук Вељкова 35
Књажевац

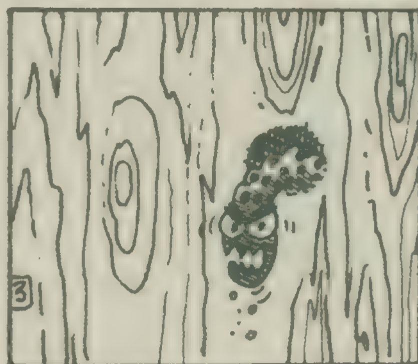

Пост рестант (од француског POSTE RESTANTE) је писмо или телеграм који се не разноси већ на пошти чека онога на кога је адресовано да га сам подигне, пошто на њему нема потпуне адресе већ само име и презиме примаоца и ознака „пост рестант".

Ако желиш да уништиш жижак који ти се угнездио негде у намештају, направи смесу од једног дела калофонијума и два дела воде. Ову смесу загреј на слабој ватри и додај мало боје која одговара боји намештаја у који се увукао жижак. Још топлом масом испуни и зачепи све рупице које је жижак направио у дрвету, па пусти да се маса стврдне. Затим ова места, како би била што мање уочљива можеш да бајцујеш или премажеш лаком за дрво. Исто тако жижак можеш уништити и ако у рупице ушприцаш бензин, па их онда добро затвориш воском или гитом за прозоре.

И ево одговора на твоје треће питање: Јанко Катић био је војвода и један од организатора првог српског устанка. Од самог почетка је врло активно сарађивао са Карађорђем на дизању и организовању устанка и с њим је учествовао и у првим борбама (освајање Рудника, гоњење Кучук Алије, опсада Београда). Посебно значајну улогу имао је у преговорима с представницима дахија, а нарочито са Беһир-пашом и Сулејман-пашом. Године 1805–1806. истакао се при освајању Карановца, Ужица, Смедерева, при опсадама Београда. Погинуо је 1806. при гоњењу турске војске код села Крњића у шабачком срезу. Јанко Катић је велики утицај имао и при раду старешинских скупштина. У последње време и он је сматрао да је потребно ограничити Карађорђеву власт.

Писмо недеље

ПОРЕКЛОМ ИЗ АФРИКЕ

Желео бих у једном од следећих бројева да сазнам нешто о бенџу. Од чега је направљен, колико има жица, користе ли се трзалице итд.

ЂОРЂЕ МАРИЋ
Титово Ужице

Бенџо је инструмент донекле сродан гитари. Има дуг врат и округли труп пресвучен кожом. У Северну Америку су га донели црнци робови тако да овај инструмент заправо води порекло од једног сличног афричког инструмента по имену мбанзе. Бенџо има најчешће пет или шест жица и може се свирати прстом али исто тако и трзалицама. Ушао је у џез саставе као карактеристичан инструмент за извођење акордичке пратње, а срећемо га и у познатој Гершвиновој опери „Порги и Бес".

ВИШИ ОД НАЈВИШЕГ

Желим да знам ко је највиши регистровани кошаркаш у Југославији, а ко у свету

Имам четрнаест година и висок сам 193 cm. Интересује ме колико ћу још времена расти и до које висине. Отац ми је висок 193 cm, мајка 165, а у породици највиши је деда, око 198 cm.

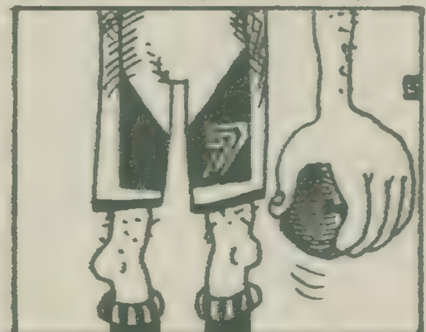

САША
Светозарево

Највиши регистровани кошаркаш у Југославији је Стојко Вранковић, деветнаестогодишњи студент из кошаркашког клуба „Задар", а висок је 215 центиметара. Највиши кошаркаш на свету је совјетски играч Владимир Сизоненко који има чак 2 метра и 37

центиметара. Он кошарку игра за кијевски клуб „Строител".

Што се твог раста тиче не можемо ти тачно рећи до које ћеш висине расти и колико дуго. Сваки човек највише расте у време пубертета – од дванаесте до петнаесте године. То значи да ти тренутно највише растеш. Углавном се расте све до двадесет прве године, када раст престаје. Додуше, од 21. до 27. године може се још мало порасти, али углавном највише за један центиметар... После двадесет седме човек чак почиње да се смањује.

Очигледно је да ћеш ти бити висок на свог оца и деду. Ипак, твоја висина је за четрнаестогодишњег дечака велика, па ако још наставиш да растеш „к'о из воде" не би било лоше да се обратиш лекару специјалисти, то јест ендокринологу, који ће ти све објаснити и видети да ли се можда ради о неком поремећају.

И на крају наше питање теби: тренираш ли кошарку?

ДОЗВОЛА ЗА ТРАКТОРИСТУ

Поводом Зорановог писма из броја 1661 желео бих да вас упитам да ли са 14 година могу добити дозволу за управљање рад-

ном машином, то јест трактором. Напомињем да одлично познајем саобраћајне прописе, а дозвола ми је преко потребна.

ВЛАДИМИР ЧОЛАКОВИЋ
Бачка Паланка

Иако ти је дозвола преко потребна и добро познајеш саобраћајне прописе, на жалост дозволу још не можеш добити. Мораћеш да сачекаш још две године и тек кад напуниш шеснаест, моћи ћеш да полажеш испит за вожњу трактора.

ГОСТИ ПЕНЗИОНЕРА

Молио бих те да ми кажеш где се у Новом Саду налази друштво нумизматичара и да напишеш нешто о вредности мађарске новчанице из 1849. године на којој је угравирано: KET. PENGÖ FORINTRA.

ГОРАН ОРЕШЧАНИН
Славка Родића 47
Сремска Каменица

Новосадски нумизматичари састају се недељом (од 10 до 12 часова) у Дому пензионера, Поштарска 66.

Новчаница која те интересује, зависно од очуваности, вреди од 50 до 150 динара.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Кaћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Станенковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неvajдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276,00 динара, полугодишња 552,00 динара, годишња 1.104,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552,00 динара, полугодишња 1.104,00 динара, годишња 2.208,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

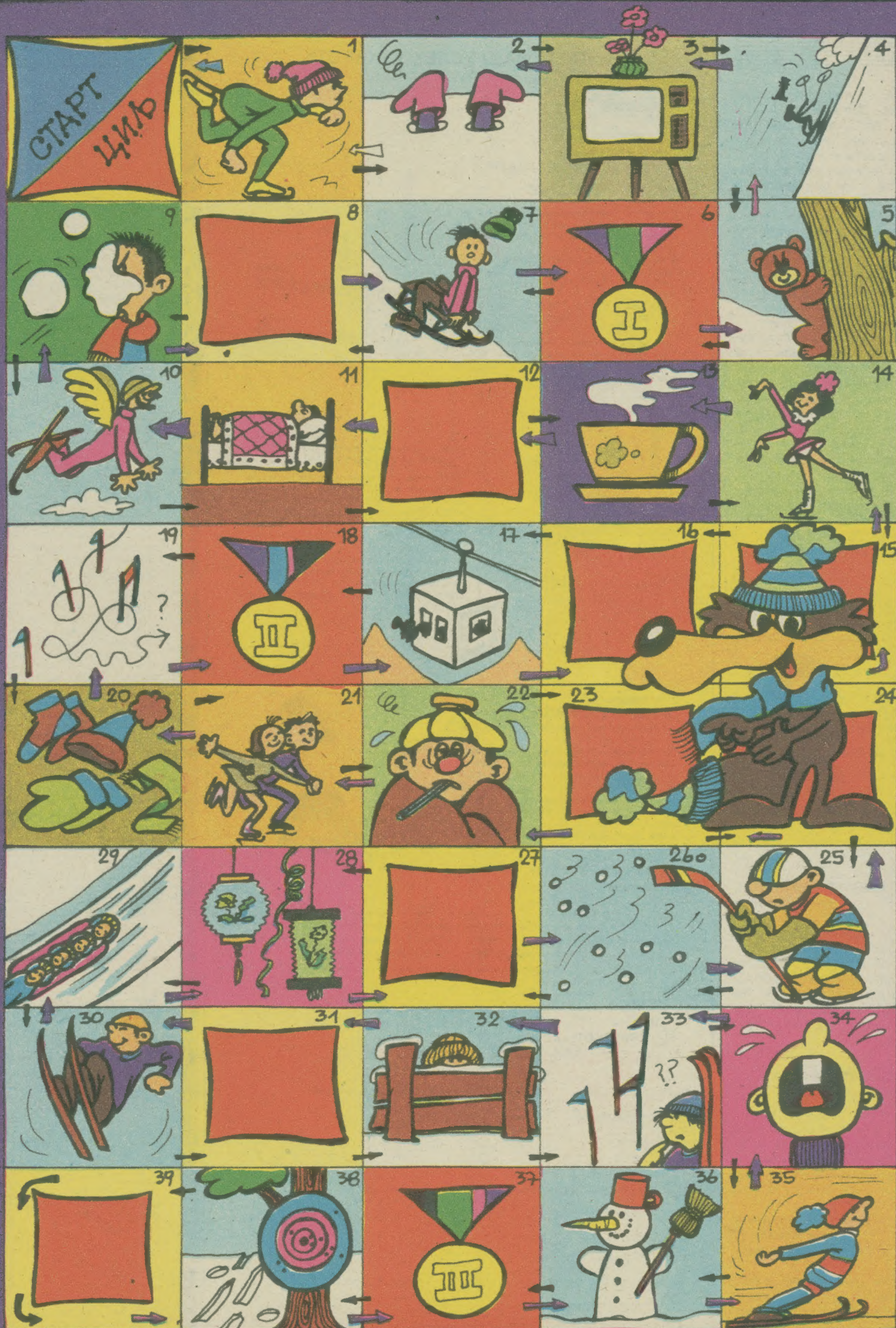
СТАРТ
ЦИЛЬ
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

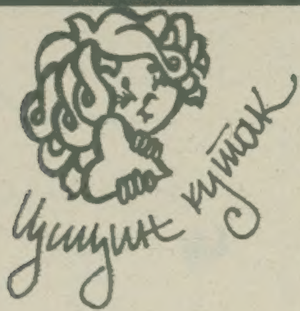

ВУЧКОВА ИГРА

Играју два и више играча, што је већи број, занимљивије је, али не преко 6, јер тада игра постаје преспора. Сваки играч има различит пион или дугме и помера га за онолико колико покаже коцкица која се баца наизменце. Кад се стане на одређено поље, мора да се испуни неки задатак везан за то поље. Задатке прочитајте на списку доле. Побеђује онај који пређе сва поља до 39 и назад, односно од СТАРТА до ЦИЉА у правцу назначеном стрелицом.
Ево задатака за сва поља:

1. Брзо клизање – јуриш као метак, помери се за два поља напред.
2. Пао си у снег – чучи испод стола један круг бацања.
3. ТВ пренос олимпијских такмичара – одрецитуј песмицу за гледаоце.
4. Спуст – истрчи што брже можеш из стана и врати се док сви броје до 20. Ако будеш спор, чекаћеш следећи круг.
5. Чека те мечка иза дрвета – сакриј се под сто и тако из чучећег положаја бацај коцкицу на сто.
6. Златна медаља – три места унапред.
7. Санкање – сео си наопако на санке, бацај коцкицу са леђа преко рамена.
8. Одмориште – ништа се не догађа.
9. Погодила те грудва – бацај коцкицу жмурећи.
10. Слободан стил – скочи са столице.
11. Одмор у хотелу – одспавај један круг на кревету.
12. Одмориште – ништа се не догађа.
13. Време је за чај – отрчи у купатило или кухињу и попиј чашу воде.
14. Обавезни ликови у уметничком клизању – заузми неку лепу позу тако да сви аплаудирају.
15. и 16. Одморишта.
17. Жичара – попни се на столицу и с висине бацај коцкицу.
18. Сребрна медаља – иди два поља напред.
19. Велеслалом – трчећи обиђи сав намештај у соби.
20. Зима је јака – навуци капу, шал и рукавице и тако играј један круг.
21. Уметничко клизање – отпевај и одиграј слободан састав (као балетску тачку).
22. Озебао си – због отежаних услова добијаш право да још једном бацаш коцкицу.
23. и 24. Одморишта.
25. Хокеј – узми кашику, па њоме бацај коцкицу.
26. Вејавица – кад бациш коцкицу, погледај број супротан ономе који се види, односно онај број који се не види него лежи на столу па се за толико помери.
27. Одмориште.
28. Свечани банкет – задај нешто неком од играча (да отпева, одрецитује или одглуми).
29. Боб – лежећи на земљи пређи с краја на крај собе.
30. Скокови – скачући пређи с краја на крај собе.
31. Одмориште.
32. Сакрио си се, забушаваш на такмичењу – баци број и за толико се помери уназад.
33. Слалом – обрни се три пута око стола.
34. Последње место – да не би патио, нека те пољуби онај на кога покажеш прстом. Ако неће, пропушта два круга, а ти играш још једном.
35. Ходање на скијама – идући ногу пред ногу обиђи брзо све собе.
36. Снешко – док сви броје до 20, мораш да нацрташ снешка, ако не стигнеш врати се два места уназад.
37. Бронзана медаља – иди једно место унапред.
38. Пикадо – гађај коцкицу кликером (може и лоптицом или каменчићем), па који број покаже када је погодиш за толико се помери. Ако је не погодиш, остајеш где си.
39. Одмориште и окретиште – са 39. иде се поново на 38. па на 37... уназад све до циља.

РЕНТ-А-СВАЂАЛИЦА

Мајк Липшулц из Лос Анђелеса зарађује за живот свађањем и за сада му иде сасвим лепо.

Фирма „Рент-а-свађалица" постоји осам месеци, а опслужује све оне који то не умеју сами. Муке с шефом? Липшулц ће му у туђе име рећи пар речи... Проблеми с аутомеханичарем? Липшулс зна како се са њима разговара.

Као свака фирма и ова има свој ценовник. Најобичнија „телефонска свађа" кошта пет долара. За петнаест долара Липшулц ће својеручно уручити дотичној особи једну од четрнаест врста погрдних диплома, рецимо „Психокерамичку награду" за лудаке или похвалницу за „Неувиђавног тиквана" намењену неизлечиво непажљивима. Ко хоће може да потроши и више: за тридесет долара Мајк обећава „свеобухватно разматрање сваког проблема".

ЗА ТРЕЗНЕ И ОНЕ ДРУГЕ

Мада се налази далеко од италијанског града Пизе, један паб у енглеском градићу Хиклију, недалеко од Дадлија, с правом зову „Пизански паб". Разлог није тешко докучити: зграда у којој је смештен одступа од вертикалне осе читавих 10° и подсећа на легендарни Криви торањ у Пизи. А кад је саграђен, кажу познаваоци, све стране су биле строго вертикалне и онда је, пре неких 150 година, једна страна почела да тоне. За оне који попију чашу више проблема вероватно нема јер је паб тек онда „на свом месту", али је мука са онима који се куну да пре доласка овде алкохол нису ни омирисали.

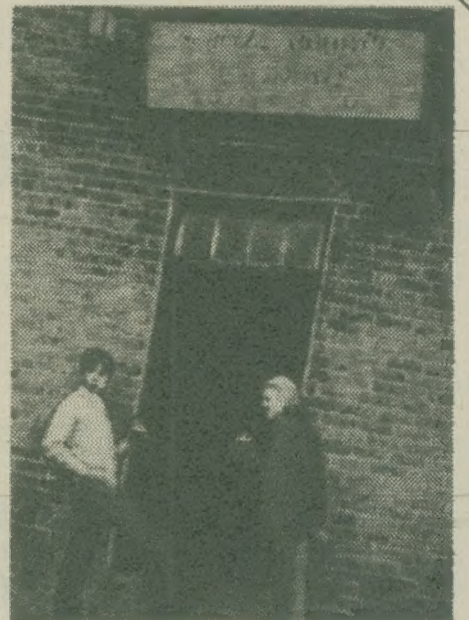

ДАЉЕ ОД ТЕЛЕВИЗОРА

Као што је познато, штетно је седети у близини телевизора, нарочито за децу. Да би одвикао гледаоце од такве штетне навике, проналазач Мин Шенван изумео је специјални уређај.

На кутију телевизора поставља се мали ултразвучни одашиљач који одређује растојање између човека и апарата. Чим то растојање постане мање од дозвољеног, укључује се релеј који пали сигналну лампицу. Истовремено се на телевизијском екрану појављују сметње у слици. Ако посматрач на то не реагује и не повећа растојање, телевизор се сам искључи. Овај уређај већ може да се купи у Енглеској.

WALT DISNEY
МИКИ

ОПЕТ ДОВЛАЧИШ НЕКУ ИЗГУБЉЕНУ ПТИЧИЦУ!
НЕМОЈ ДА СИ ЉУБОМОРАН, ГАВРО! ОВО ЈЕ ГАША ГАЋАН! ПОСТАЋЕ ПИСМОНОША!

А САД ЋЕМО ТИ И ЈА ДА ОБИЋЕМО ОКОЛИНУ!
КАКО КАЖЕШ!

НЕ БРИНИ, ГАШО, ПОЗНАЈЕМ ОВУ ШУМУ К'О СВОЈ ЏЕП!
ЗАИСТА?

САД ДА ВИДИМО КАКО ЋЕ СЕ МОМАК СНАЋИ...
ГАВРО... ГДЕ СИ?
ЗИП!

НИЈЕ НЕГО! ДОЋЕ НОВИ ФРАЈЕР И ОДУЗМЕ ТИ УГЛЕД И СОБУ!

ВЕЋ ДУГО ЛЕТИМ ОВИМ ПУТЕМ... А НЕ ЧИНИ МИ СЕ БАШ ПОЗНАТ!
11-9
World Rights Reserved

БАШ СЕ БРИНЕМ... ВЕЋ ЈЕ НОЋ, А ГАВРЕ ЈОШ НЕМА! НИКАД НИЈЕ ОСТАО ТАКО КАСНО...
ПОТРАЖИЋУ ГА!

ГАВРО? ВРАТИО СИ СЕ!
ГОТОВ САМ!

САМО МИ ОБЈАСНИ КАКО СИ УСПЕО ДА СЕ ИЗГУБИШ?
ПА... ТАКО... ОВАЈ ТВОЈ ПИСМОНОША МЕ ЈЕ ОСТАВИО!
WALT DISNEY